

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.Kiadja:

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Zord tavasz.

Budapest, április 29.

(v.) Szent György napja mélységes szomorúságot hozott magyar hazánkra: északi zivatarokat, amik kegyetlenül szántottak végig az országban. Enyhe tél után ime május közepén beköszönt a hó, a fagy, — halálosan megsebezve a televény földből kisarjadzott zsenge életet megsemmisítve a magyargazda amogy is bátortalan reménykedését. Végigsüvölt a keservesen meglátogatott hazán egy alkijáltás: vége a gabonának, gyümölcsnek, szőlőnek s jön a szük esztendő minden gondjával, minden nyomorúságával. Jön bizony, nincs mód rá, hogy bármi is utját állhatná. Mire meghasad az ólomszürkefelhő-kárpit, eltakarodik a fagyos fuvalat s a kiáradt édes verőfény lecsokolja a termőföldtel a váratlan reáborult hótakarót: sajna, helyrehozhatatlan lesz már a kár. Amint a késő télnek gonosz csodája elpusztított, azt a egpazárabb tavaszi pompa sem kelti már többé életre. Hejh, rendezkedjünk be arra, mit ez a nemzet már oly régen gyakorol, hogy szinte belefárad, — a lemondásra.

És romjain az összedült reményeknek hadd elmélkedjünk kissé a saját mulasztásainkról. A keserű rezignáció ábitatát ez az elmélkedés nem fogja profanizálni. Ha eddig mindig csak busultunk a kárunkon, próbálkozunk meg valahára a kárunkon való okulásunk is. Még pedig nem amogy patópálosan, ahogy minden magunk dolgát végezni szoktuk. Hanem modernül, vagyis fűrgén és úgy, hogy a gondolat meg is termékenyítse mindjárt a tetterőt. Kezdjük egy vallomáson. Ismerjük be, hogy ez az állapot, amiben hazánk termelési viszonyai leledzenek, valószagos barbár ősalapot. Itt van egy ország, amely földjének méhében a hasznos ércek és a szénnek óriás tömegeit rejtgeti. Másutt

uzsorásmódra fizet a föld méhe a benne kincsesen turkáló bányásznak. Nálunk pazar kincsekkel jutalmazná munkáját. De mi nem megyünk a föld alá. Ameddig az ekénk lezárt benne, csakis odáig ismerjük mi a földet. Hogy nagyon mélyen, a legmélyebb barázdák alatt is terem még jólét, azt a magyar ember hiába tudja, mert el nem hiszi. Itt-ott megtelepszik egy-egy bányavállalat; a környék népe bolondnak nézi az aknafuró munkáshadát, mint valamikor a földkóstolót. S csak ha évek múltán megindult a bányában a nagyban való termelés és a föld gyomrából kihozott szén vagy érc áldást és jólétet varázsol a tájra, csakis akkor kezdi elhinni a magyar nép, hogy a földnek a televény kéreg alatt is vannak még dus kincsei.

És van itt egy ország, amelynek vannak erdei, sebes folyású vizei, több vidéken dzsádzadokra visszanyúló iparhagyományai, dolgos népe, mely olcsó bérért ritka értelmességgel tudja gyári munkát végezni. Hát amit isten egy virágzó nagy ipar előfeltételéül megteremthetett, egytől-egyig busásan megtalálható e hazában. De gyáripar nincs. Posztot, gyolcsot, üveget, fémárúkat, gyapolszöveteket, papírt, mindezt az idegenből drága pénzen és sejtelen minőségben kell behoznunk. A magunk jó buzáját s kitűnő minőségű barmainkat olcsón harácsolja el tőlünk a nagyiparos Ausztria. Mi meg meregdrágán veszszük meg tőle hitvány portékáját. Hát nagyon is elkelt nálunk a gyáripar. Piacnak a termékei számára itt volnánk jómagunk. Munkaerő és nyersanyag pedig akadna neki nálunk bőven. És még sem tud a magyar ipar kifejlődni. Meg se kívánja a nép, sőt tán ellenséges szemmel is nézi, ha itt-ott megveti a lábát egy-egy gyári vállalat. Mit pöfékeli az az iromba kürtő éjjel-nappal a kormos füstöt a levegőbe? Mit zakatolnak szüntelenül benne azok a vasóriások? A mezei

munkától hogyan meri elcsalogatni a föld népét a gyáros? Addig-addig kérdezzeti a mi népünk ezeket, amíg a tapasztalás a jobbik eszére nem téríti. Akkor aztán, ha nehezen is, de belátja, hogy áldás és jólét terjed a gyár környékén. A gépek feldolgozzák a vidék nyerterményeit, a munkáshad ott költi el bérét, az a kürtő odaszívja a pénzt a távolból. Így okul lassan-lassan a nép, okulván így vetkőzödik ki mindinkább maradiságából s előlleteiből.

De azért még sincsen se bányaiparunk, se gyáriparunk. Népünk zöme a rögön él. Dehogyan él, már csak tengődik. Szorgalmasan szánt, arca verejtékével vet, görnyedve kápal, erője végső maradékával boronál; — s a többit aztán rábizza a jó istenre. Az ha jó időt ad, akkor megterem bőven az áldás. Ha mostoha az időjárás, kárba vész a munka s a költség és jön végzetes erővel, feltartóztatást nem tűrve a nyomor. Amíg iparunk sincsen, a magyar nép rabszolgája marad a kalendáriumnak. De még a dus termés is csak szegényes szerencse. Mert hiába fizet bőven a kalász, mit ér, ha olcsón kell tudnunk a termésen, mivelhogy idebenn nincs elég fogyasztó. Ha volna virágzó iparunk, jó aron kelne el a gabona és a hus. Nem kellene a világpiacra szaladni vele, fűnek-fának kínálni s aztán örülni, ha potom áron megvásárolták tőlünk. A saját hazánk lenne a fogyasztópiac. A termelőgazda feleslegét a belföldi fogyasztás venné fel, nem úgy mint ma, amikor a gazdák feleslege egyuttal feleslege az országnak is, amelylyel vásárlót kell kunyorálnunk a világpiacra. Aztán ha volna iparunk, mindjárt kevesebb bajjal járna egy-egy szük esztendő. Rossz termés esetén cserébe adhatnók iparterményeinket a külföldi gabnájáért, holott ma nincs mit adnunk cserébe érte s ha nem terem kenyérünk, hát kölcsönpénzen kell azt beszereznünk.

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

Ő átértette a helyzetet.

Nem nagylelkű bizalom ez, amiben ők most részesülnek, hanem hivatalos eljárás. Ők rendőri felügyelet alá vannak vetve. Ugy hívják ezt, hogy „internálás.” Nem szabad a falujok határát elhagyniok, csupán rendőri engedély mellett, zárt határidőre. Erre való a vadászati engedély, hogy itthon tartsa őket.

Hanem ezt nem mondta el Tihamérnak. Hadd higye, hogy ő szabad ember. Hiszen puská van a kezében.

VII. Mindent egyszerrre.

Másnap már hajnalban ott volt Negrotin a tisztartónál.

— No már most, barátocskám, hozzá kell látnunk a dologhoz.

— Az lesz a szép.

— Hol van Rubiánka?

— Minek nekünk a kancellista?

— Hát hogy amiben a tanácskozásunk folytán meg fogunk állapodni, azt sorrendén protokollumba vegye.

— Protokollum? — kiálta fel Hruszkay, s összeapta a két tenyerét. Ilyennel ő nem élt soha! Hísz attól görbe háta lesz az embernek.

De azért Rubiánkát csak behívták; leültették az asztalhoz s tudtára adták, hogy az eléje tett egész iv papiros nem arravaló, hogy azt három-orrú emberfigurákkal tele rajzolják, s hogy most jól kinyissa a fülét, mert meg kell örökítenie azt, amit hallani fog.

— Legelső dolog az urasági kastélyt lakható állapotba helyezni.

— Magam is azon véleményen vagyok. Kukoricát már vitéz zsandárok áttalicskáltak granáriumba. Fegyvert kerestek benne. Találtak egy fanyelű bicsakot.

Rubiánka farizeus pófával kérdező:

— Beleljam ezt a protokollumba?

— Bele hát, — mondá Hruszkay ur, — Kukorica megforgatás került uradalomnak őt messzely pálinkába. Ez kiadásokba felveendő.

Negrotin nem korigálta ki az adatot.

— Hát arra, kukoricára nem várunk vevőt, hanem a saját szeszifőzőnkben kifőztjük saját magunk, a hibás rozsszal együtt. Mint spiritus el fog kelni. A burgonyát is így használjuk fel.

— Csak legyen spirituszifőző mester hozzá.

— Már van. — Mindenekelőtt a kastélyt

alaposan ki kell takarítani, egeret, patkányt kikapuztatni belőle. Ez pedig nem megy addig, amíg a halomra gyűlt trágyát ki nem hordatjuk a gazdasági udvarról; mert ez a lésczk.

— Szeretünk, ökrünk már van elég hozzá.

— De utunk nincs. A falu egyetlen utcáján olyan feneketlen sár van, hogy hat ökr szeri huz rajta végig egy félig rakott szerket. Azt az utcát nekünk rőtön makadámoztatni kell.

— Makadámoztatni?

— Kidoboltatjuk, hogy a lakosság busás napzámot kap gyalogmunkáért, szerkezésért.

— Van pénz hozzá?

— Kell lenni A trágyakihordás után a kastélyt hozzáértő emberekkel megszabadítjuk kolletlen zsellereitől. Künn a mezőn gyorsan végezzük a szántást, sorvető-géppel elvetjük az ausztráliai búzát.

— Sorvető gép, ausztráliai buza! Scribat, amice. Tudja maga, mi az? Nem tudja? Számá! Én sem tudom.

— A szeszifőzőt kapcsolatba hozzuk marhahizlalóval. A kövér göbolyóknak, amik a moslékon felhiznak, kész piacuk lesz Bécsben.

— Még ez is? Scribat, amice. Bonorum direktor ur ekképpen disponálja.

— Készen van nálam mindezen legsürgetősebb intézkedésekre a költségvetés.

— De hol a pénz?

— Az le van téve a pozsonyi takarékpénztárban.

— Takarékpénztárba? Sparkasszába? Ilyennek se nem hallották még híret Lipován. Ide még Sparherd se gyűtt be soha.

— Azonban én kérdezhetném tisztartó ur

És még sincs iparunk. Azt mondják, azért nincs, mert nem található az országban pénz gyárak létesítésére. Ez pedig nem igaz. Takarékpénztáraink betétei száz meg száz millióra rúgnak. Ott lóhátn hevernek, sőt nyán kamatoznak, olykor bizony el is sikkadnak. Hát az vajjon nem pénz-e, ami a nagybirtokos urak magukhoz váltják a környékükön pusztuló közép- és kisbirtokokat? Ne mondják hát, hogy pénz nincsen. Van itt jó pénz elég, de a szellem rossz. Nálunk nincsen becsülete az iparnak s ami az iparcikkeket forgalomba hozza, a kereskedelemnek. Az minálunk nem uri foglalkozás. Pedig ebben az országban ur akar lenni mindenki. S uralmát itt csakis a földbirtok teszen, vagy a közhivatal. A jobb módba jutott paraszt végre is jogásznak küldi a fiát, sőt az iparos és a kereskedő is dehogyan adná be valahová isznak a csemetétjét. Mert minálunk mindenki felfelé néz: a társadalom vezető rétegére. Ez pedig vajmi rossz példát ad. Már a szomszéd Ausztriában is a főnemesség kezén van a gyáripar nagy része. A hercegek, grófok, bárók birtokain gazdag jövedelmű gyárak dolgoznak, sőt maga az uralkodóház is egész sereg gyárnak a tulajdonosa. Még amolyanabb az állapot a távolabb nyugaton, ahol az arisztokrácia nem réstelli a polgári munkát és serényen vesz részt mindenféle ipari vállalatokban. Az az urhatnamság, amely lenézi az ipart és kereskedelmet, mint olyan foglalkozásokat, amelyek csak a csöcselékeknek valók, tisztára magyar specificum. Az egész világon a felső tízezer csinálja a divatot, még pedig úgy a ruháknak, mint az eszméknek divatját. Nálunk is így van ez. A különbség csak az, hogy másutt a vezető rétegek hasznos és jó társadalmi divatot csinálnak, nálunk pedig rosszat és károsat. Vajha ezt az okulást váltáná ki a nemzet lelkiismeretéből ez a zord tavasz s a velejáró sok istencsapása.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 29.

A mexikói kereskedelmi szerződés ötletéből folyt a vita ma is, de nem a mexikói kereskedelmi szerződésről. Az ellenzék egyszerűen arra próbálta felhasználni az alkalmat, hogy olyasmivel gyanúsítsa meg a miniszterelnököt, mintha az Ausztriával való gazdasági rendezkedésnél a saját formuláját s a saját törvényalkotását meg akarná kerülni. Hát *Szell* Kálmán miniszterelnök

ma ismételt és minden kétséget kizáró világossággal bebizonyította, hogy ez a gyanúsítás messzebb esik még a valószínűségtől is, mint Makó Jeruzsálemtől. Az igazságnak pedig még a közelében se jár. Kimutatta, hogy a mexikói szerződés soha és semmi körülmények között sem lehet akadály Magyarországgal való különválásának és kimutatta a törvényből, hogy még az önálló vámtérlet alapján is meg volna az a jogunk, hogy a közös külügyminiszternek felhatalmazást adjunk bármilyen kereskedelmi szerződésnek együttes megkötésére. A törvény megkerülésének szándékáról tehát lehet meséket gyártani, de azoknak hitelt komoly ember nem fog adni.

Az ellenzék a világos és meggyőző beszéd után is próbált még akadékoskodni, de *Szell* Kálmán minden kísérletet meghusított s így délre a tulnyomó többség megszavazta a kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló javaslatot.

A szünet után a *honvédelmi vita* indult meg. Az a hír járta, hogy ennél a függetlenségi párt erős akcióra készül s mialatt *Szabó György* előadó a bizottság nevében elfogadásra ajánlotta a tárca költségvetését, a szélsőbal csakugyan erősen mozgólódott. Ha a sok közbeszólás nagy akciót jelent, akkor a függetlenségi akció már itt magindult. De úgy kell lenni, hogy igazi beszéd tartására nem igen tudnak elég szónokot akirálni, mert a legtöbb szélső bal inkább közbeszólásokkal virtuskodott s ilyenformán akarja az akcióból a maga szerepét kivenni. Nagy és buzgó kórus dolgozott tehát a függetlenségi párt hivatalos szónoka, *Tóth János* mellett is. A szónok maga elég tárgyilagos volt s az idén se bíralt viharosabban, mint tavaly vagy azelőtt. A szokott fegyverekkel a szokott célokat szállt sikra. Nem úgy a kórus. Ez tele volt buzgósággal és szenvedelemmel. Mondhatott *Tóth János* akármit, ez a kórus kiabált, tüzelt, hevült és lázongott. Ha pedig véletlenül olyasmiről beszélt *Tóth János*, aminek szerinte lennie kellene s még sincsen, akkor a kórus felháborodva zugta:

— Szégyen, gyalázat!

Láttnivaló volt, hogy ez csak egy kis köteledési taktika. Szégyent és gyalázatot vajmi hamar emlegetnek a t. Házban csak úgy könnyen is, hogy éppen ki ne jöjjenek a gyakorlatból. De a mai köteledés kissé sokáig tartott s úgy tettszett, hogy a buzgó szélső bal kórus ki akarja vele hozni a honvédelmi minisztert a sodrából. Egy-könnyen ez nem sikerült. A köteledésekre a jó humor miniszter, ahogy már szokta, egy-egy tréfás gesztussal válaszolt. Mintha azt mondaná: Mulassatok, ha jobb dolgokt nincs! De egy-

szer mégis csak elunta az évődést s mikor *Nessi Pál* nagyon is élénken találta a szégyent és gyalázatot emlegetni, bár *Fejérváry Géza* hangosan megjegyezte:

— Fogalma sincs róla, hogy mire mondja „szégyen és gyalázat!”

Hóhó! De nagy cőő kerekedett ebből. A köteledő kórus egyszerre talált valami kis szunyogot, amit elefántta lehetett felújítani. A miniszter azt mondta egy képviselőnek, hogy fogalma sincs valamiről! Rendre! Az elnök utasításra, huzassa karóra, fejeztesse le! Kerekedet nagy lármá, hajsza, sürgős-forgás, *Nessi Pál* külön kivágta a tromfot, hogy őt a néküldte a parlamentbe, míg a miniszter csak oda vezényelték, a kórus rázugta, hogy úgy van és zajongtak, lármáztak, tüzeltek — eltartott biz ez jó darabig. A végén azonban mégse lehetett a szunyogból elefántot csinálni, mert annyi joga elvégre a miniszternek is van, hogy attól, aki vel szemben a legsújtóbb kritikát alkalmazza, leg alább azt kívánhassa, hogy fogalma legyen róla miről mond kritikát. Az akció tehát eleven volt ugyan, de nem lehetett sokáig nyújtani.

Tóth János egyébként a maga beszédében fölfrissítette annak a bizonyos királyi kéziratnak a dolgát is, melyet a legutóbbi Fejérváry-válság alkalmával közölt a hivatalos lap *nem hivatalos* része. Ez a kézirat nem volt ellenjegyezve. A függetlenségi párt már annak idején interpellálni akart miatta, de meggyőzték, vagy magától ir rájött, hogy ebből az esetből nem lehet gravament csinálni. Ma *Tóth János* mégis szóba hozta és *Szell* Kálmán miniszterelnöknek ki kellett fejtenie, ami köztudomású volt, hogy bár *Fejérváry* le akart ugyan mondani, de nem mondot le s a királyi kézirat nem is a miniszternek szól amire nem volt ok, hanem a magánembernek akihez a királynak volt megint egy jó szava. Az a kézirat a hivatalos lapnak nem hivatalos részében jelent meg s azért nem is volt szükség a miniszterelnök ellenjegyzésére.

Ezzel a függetlenségi akció már pihenőt engedélyezett magának s már csak *Szemere Miklós* szólalt fel, hogy az ifjuság nevelését a honvédelmi tárcánál is sürge. Pikáns részlet volt mai fejtegetéseiben az a megjegyzés, hogy a kínai bonyodalmak megoldása alkalmával legritézebbnek és *leghumánusabbnak* — a japán hadsereg bizonyult. Tehát az összes keresztény államok hadseregei fölött a pogány japánok seregét illeti az elsőség a humanizmus szempontjából. *Szemere Miklós*, aki ezt hirdeti, néminemüképpen ellentétbe helyezkedik azokkal a fejtegetésekkel, melyek a kultuszvita rendjén *gróf Zichy János* ajkairól hang-

tól, hogy hol a pénz? Ennek a nagy uradalomnak csak kellett másfél éven át jövedelmének lenni!

Hruszkay ur nagyot fujt.

— Szolgálhatok vele.

S azzal kipakolta a nyolc zsebében elhelyezett archívumát, mi jött be? honnan? hová ment?

Legnevezetesebb kiadás volt a vadaskert vadai által okozott károk megtérítése az uradalommal határos földbirtokosoknak. Horrendus összeg volt. Talán huszezer forint.

Negrotint ez az adat sem hozta ki a flegmájából. Azt kérdezte a tisztartótól, hát hát a jövedelme mennyi a vadaskertnek?

— Hát bizony régi boldog időkben, mikor boldogult urunk nagy hajtóvadászatokat tartotta, pozsonyi vadkereskedő fizette hét-nyolcezer forintot leterített vadakért; de utolsó esztendőben öreg ur beteg volt, nem vadászhat; most az egész jövedelem a gubics meg a makk. Kiadás rémiszt! Ezerkét száz hold vadaskert be van kerítve palánkkal; azon ott ugrálnak keresztül szarvasok, ahol akarnak, vaddisznók kitorják magukat kerítés alatta. Farkas, róka betör rozzant kerítésen, pusztít őzet, fácskát. Kapunk citatoriumot vetésekben elkövetett károkat vadak által. Convincálnak, exequálnak. Lefoglalnak gulyát, ménest, birkanyáját, sertéskondát. Ki tudja ezen segíteni?

— Hát én majd találok olyan embert, aki tud rajta segíteni. Legelőször a vadaskertet összeszorítom négyszáz holdra. Ezt a területet pedig körülfonatom két öl magas sűrű sodrony-kerítés-

sel, amin se szarvas, se vadkan, se duvad nem tud keresztülni.

— Sodrony, drótkerítéssel? Hisz ahhoz kell egy kapitális.

— Ami az első esztendőben visszatérül. Nem fogunk több károkat megtéríteni.

— Hát a többi nyolcszáz hold erdővel mi lesz?

— Azt értékesíteni fogjuk. Ez a legszebb tölgy-erdő, ami párját ritkítja. Hatalmas patak határolja. Ezt felhasználjuk fűrészmalom-hajtásra s feldolgozzuk a fát dongáknak.

— Dongáknak?

— A kivágott fák gyökereit végett pedig felállítunk egy tanningyárat.

— Ne adj lsten!

— A kiirtott erdő talaja lesz a legtermékenyebb cukorrépa-föld. Ehhez létrehozunk egy cukorgyárat.

— Még cukorgyárat is? S ki vesz meg tőlünk ennyi mindenfélét?

— Az is megvan. Ennek mind kész vevője egy világhírű bordeauxi borgyáros, aki megveszi a dongafáinkat, spirituszunkat, tanninunkat, szőlőcukunkat; sőt ha még fekete mályvát is természetünk, ami a vörös bornak megadja azta szép sötét színt, azt is főlvásárolja. Ez neki mind szükséges. És akkor aztán a mi kedves gazdánk, *Lippay Tihamér*, mikor nagy traktamentumokat fog adni, s uri vendégeit megitatja igaz bordeauxi borral, aminek tizenkét frank a palackja, elmondhatja büszkén, hogy ez az ő saját termése.

De már erre *Hruszkay* ur egész hahotával nevetett.

— Hahaha! Lipovai erdőn termett bordeauxi bor! Nagyon jó! Excellens! És ezt mind megjegyezi pozsonyi sparkassza?

(Folytatása következik.)

Wycliffe halála.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Pásztor Árpád*.

Emlékeztek még *Wycliffere*? Sápadt, selymesképző gyerek volt, ábrándos, kékszemű, látszólag kissé gyöngye, de hajl minden sportsmán tudta, hogy a kis könnyűterhű jockey karja vas, szeme pillantása acélos, mint a sólyom s finishben úgy számítani, mint ő, senki sem tud. Ausztráliából szakadt mihozánk s legendás győzelmei révén a kedvencek kedvence lett. Hü, bátor lovas, aki soha sem csalta meg a benne bízókat s hiába kínáltak neki csengő aranyat vagy drága ajándékokat, tudni sem akart a csalárról. A hercegi istálló gazdagon fizetett neki, széke kedvese, — egy itmaradt *Barrison-lány*, híven szerette, övé volt a fiataltság, a hir; ugyan mi szükségére lett volna a csalásra? Imádtá a versenyt önmagáért. Mikor megcsendült a távozlaponál a jelzőharang, esatogott az ostor s a tribünök káprázatos sokasága vad ordítózásba veszett, mikor a könnyű ménék megnyult testtel rohantak a cél felé s a selyeminget duzzadóra borzolta a zizegő szél, *Wycliffe* boldog mosolygól arcan eresztette szabadjára lova nyakát. Kacagott a boldogságtól, amint elmaradt mögötte a többi, halotta ugyan körülötte az ostorok zuhogását, látta a színes karok szédületes forgását, de csak egy pillanatra, mert aztán már az élen volt s nincs az az *Archer*, aki utolérhette volna. Rajongó volt és hü.

zottak el. Ez az ellentét nagyon pikáns, de egyenlitsék ki egymás közt ketten: *Semere Miklós és gróf Zichy János...*

A képviselőház ülése április 29-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán, miniszterelnök, Lukács László, báró Fejérváry Géza, Pósz Sándor.*

(A mexikói szerződés.)

Molnár Jenő azt tartja, hogy a miniszternek nincs joga a pártközi egyezmény alapján indokolni a szerződést. Nem hiszi, hogy más okot fel tudjon hozni védelemére. Mexikóhoz semmi közünk, hanem tisztán Ausztria érdekéről van szó. Közlekedési politikánk, szerződésünk másféle területek kereskedelmünkét. Nem is tudott a miniszterelnök okot mondani a javaslat támogatására.

Szell Kálmán miniszterelnök: Dehogyan is nem mondiam!

Molnár Jenő: Azok közjogi indokok voltak. Határozati javaslatot nyújt be hogy az autonóm vámtarifa javaslati mielőbb terjesztessék be.

Gróf Wittecz Frigyes sajnálatát látja, hogy közjogi kérdés tárgyalásánál oly kevesen vannak jelen a szélsőbalról. Nem tartja előadhatónak a kormányelnök érvelését, amely szerint vámkérdés a szerződésben nincs mert a viszonyt legtöbb kedvezmény alapjára helyezik.

Szell Kálmán miniszterelnök: Ismétli, hogy azoknak, akik ezt a javaslatot ellenzik, abban abszolúte nincsen igazuk, hogy ez a törvény valamely alkotmányellenes, valamely csak aggályos közjogi érintését is tartalmazza az 1899-ik évi XXX. törvényeknek, amely, mint közszéles tudva van, a mi gazdasági viszonyainknak ez idő s erinti szabályozása. **Gróf Wittecz Frigyesnek** feltűnik, hogy a kereskedelmi szerződésben nincsenek tartiak...

Gróf Wittecz Frigyes: Nincsen tartiaról szó!

Szell Kálmán miniszterelnök: Nincsen tartiaról szó! Nem ezt mondta tegnap, hanem azt, hogy ez nem tartiszerződés; és ez egészen más dolog. Hiszen minden kereskedelmi szerződésnél szerepet játszik a tartia. Egészen más az, amit tegnap mondott.

Gróf Wittecz nem különböztet két elementáris dolog között. Szerződni lehet kétféle módon vagy tartiszerződés csinálni külföldi állammal, vagy pedig úgynevezett klauzúris alapon álló szerződési viszonyt lépni. Azt mondta hogy ez nem tartiszerződés és ez az argumentum, nem pedig az, amit felhozott annak megerősítésére, hogy nincsen veszély, hogy nincsen aggály, mert az 1899. évi XXX. törvények 4. §-a a garanciájának, amelyet azonban nem az ellenkező indítványozott, amelyre senki sem inspirálta őt, de amelyet maga proponált annak idején, maga hozta javaslatát, maga kezdeményezte garanciának, hogy az általános vámtarifákat előbb mással kell kísérni mielőtt külföldi szerződést kötünk, ennek az az értelme, az a lényege, hogy a mostani tartiát fel kell cserélni más tartiával, mielőtt új alapon rendezzük tartiszerződés útján más állammal való viszonyunkat. Itt azonban nem ez az eset. Itt egy hatónapi kedvezményes viszonyt megapalításáról van csak szó, nem pedig arról, hogy a mostani tartia helyett új tartia alapján szerződünk valamely állammal. Ezt mondta és azért a kifogás nem is illik arra, amit mondott. Ami pedig Molnár Jenőnek azt a meg-

jegyzését illeti, amit impuntált, hogy nem mondta meg ennek a javaslatnak igazi indokait mert itt csak osztrák érdekről van szó, hogy palástol valamit, amit aztán Molnár Jenő fedezett fel, mert őt nem lehet létevezetni (Derültség). hát ez ellen az impuntáció ellen protestál. Sokkal régebb tagja a parlamentnek, semhogy ne tudná, hogy az ilyen-nel az illető miniszter pórul jár, mert rajta-kapják. Hát ilyen naivságot, ilyen illojalitást nem lehet róla feltenni. Itt nincsen osztrák érdekről, egyáltalában semmiféle más érdekről szó, hanem arról amit tegnap kifejtett, hogy t. i. a monarchia mindkét állama polgárainak ügyei ellátatlannak vannak ma Mexikóban. Nincsen itt szó a Lloydról, vagy Adriáról. Senki sem gondolt arra, aki a szerződés tárgyalásába, vagy vagy előkészítésébe bejött. Arról van szó, hogy nekünk is vannak, még lehetnek és fejlődhetnek ilyen gazdasági viszonyaink és azokat kár ellátatlannak hagyni. És vannak is ilyen érdekeink. Akik az ellenkezőt állítják, rosszul vannak informálva. Igen érdekes jelentéseket kapott. Az osztrák-magyar diplomáciának egy igen kiváló tagja, Rakovszky István képviselő testvére, a közös külügy-miniszter utasításából Dél-Amerikába utazott, másfelé esztendő tőlőt ott és tanulmányozta az ottani helyzetet. Neki bő tapasztalatnak vannak és kitűnő szolgálatakat és kitűnő jelentéseket tett. Ezen jelentésében egészen új megfőpő dolgokkal jött, például nekünk magyaroknak igaz leginkább Finme városából és a horvát tengerparttól, mennyi polgárunk, mennyi hon-társunk van odakint, amit nem is sejtettünk. Vannak városok Uruguayban, Paraguayban, Chiliben. Mexikóban, ahol a magyar állammal két-három-ezer polgára tartózkodik. Sok milliót érő üzle-tet folytatnak ott, és igen tekintélyes és nagy be-teloyás állásokat foglalnak el. Nos, mindig arról be-szélünk, hogy gazdasági érdekeinket és kiviteli dol-gainkat ápoljuk. Most arról van szó, hogy azokon a területeken, ahol ez a lakosság van, gazdasági ér-dekeinket istápoljuk, hogy Magyarországból a nyers-terményeket, Ausztriából az ipari terményeket oda bevigyük. Erről gondoskodni kell és az elementáris és első gondoskodás ezen dolgok ellátásáról éppen a kereskedelmi szerződésnek a köteje. (Igaz! Ugy van! a jobboldal.)

Aztár a kérdés másik oldalára. Visontai Soma azt állítja, hogy nincsen is helyesen kezdve a szerző-dés megkötésének az ügye mert ezt *külön kellene* megkötni Magyarországnak és külön Ausztria részéről. mondván, hogy így írja ezt elő az 1867. évi XII. törvényeink, így írja elő az 1878-iki törvény és így írja elő az a bizonyos 1899. XXX. törvényeink. Nincs igaz.

Ez az intézkedés a megkötés tényéből áll. Mert ez a materiális része a dolognak. Hogy milyen legyen az a szerződés: az a magyar kormány és az osztrák kormány, a magyar törvényhozásnak és az osztrák törvényhozásnak a dolga. Mert az nem közügy, hanem azon időre, amelyben Ausztriával közösségben élünk, közösen érdekelő ügy, és azt mindkét törvényhozás a vámközösség alapján, de külön-külön szavazza meg és külön intézi el, legislatív és kormányzati uton. Abba a külügyminiszter-nek semmi beleszólása nincs, hogy milyen legyen a mi szerződésünk, az a mi dolgunk; hanem a szerző-dés megkötése, előkészítése, tárgyalása a közös kül-ügyminiszterrel illeti. (Helyes! a jobb- és a szélsőbal-oldal.)

Ebben, úgy látszik, egyetértünk. (Élnék helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Visontai Soma: Teljesen!

Szell Kálmán miniszterelnök: Most jó a másik! (Égy hang a szélsőbaloldalon: *A csavarintás! Mozgás.*)

Halljuk! Halljuk! Most jó az a körülmény, hogy a vámszövetségről szóló törvényben pedig, ugy az 1870-ikiben, mint az 1878: XX. t-cikkben ki van mondva, hogy ezen szerződések megkötése akként történik, hogy a külügyminiszter köti a szerződést; ő előkészíti, tárgyalja és köti azt. Ha most mi a külön vámtérület alapján állunk s Ausztriától külön állunk, akkor a külügyminiszter külön fogja megkötni: Magyarország részéről külön és Ausztria részéről külön. Ha külön vámtérület áll fenn közöttünk, tényleg, akkor is jogában állana ez az országunk. Felmerült az a kérdés, hogy mi történjék az időközi szerződésekkel, mert jogilag Magyarország az önálló vámtérület alapján áll, de tényleg vámközösséget tart fenn. Akkor az akkori ellenzék részéről, Apponyi Albert részéről és mások részéről is, az a kívánság merült fel, hogy igenis külön-külön szerződés kötéssék. Hát erre azt mondta hogy ez nem felel meg a tényleges állapotnak, amit akarunk csinálni; a jogi állapotnak igen. De a ténylegesnek nem, mert ha az ön-álló vámtérület életbe nem léptetjük, hogyan szerző-dünk akkor külön-külön? Gondolkozott a kérdés felett. Meglehetősen kemény dőlt volt. Nem olyan hamarosan jött a szövegre. amelyet aztán proponált is. Itt van véletlenül *Békeses Gusztáv*. Jól emlékszik rá, január 11-én volt egy pénteki napon. Bejött a Háza és ő volt az első ember, akinek — tudván és ismervén az ő nagy közjogi tudását és ebben a kérdésben őt igen nagy tekintélynek tartván, — akinek szubmitálta eszméjét; még addig senki sem hallotta azt. Az eszme pedig abban állt, hogy mondja ki a törvényhozás deklaratíve, tehát teljesen az önálló rendelkezés alapján, deklaratorie, ami azt teszi, hogy ha ki nem mondaná, nem úgy lenne, hogy bár az önálló vámtérület jogi állapotában léptünk, mégis a szerződések az eddigi módon fogjuk megkötni az 1878: XX. törvényeink értelmében a külügyminiszter fogja megkötni a két állam nevében. Ezt az eszmét, mikor vele közölte, ő is helyesnek tartotta és közötté mássokkal is, azok is helyesnek tartották és az szóról-szóra belejött a törvénybe. Most tehát az a kérdés, hogy kicsoda módozat van letéve az 1878: XX. törvényeikben? Az 1878: XX. törvényeikben az van letéve, ami 24 esztendőn keresztül követelték, hogy t. i. mindaddig, amíg a két állam vámközösségi vi-szonyban áll, a közös külügyminiszter megkötí a szerződést együttesen a két állam nevében és nem külön-külön, mert az a törvényben nincsen benne. Így áll a kérdés. Tehát a szerződésnek megkötési formája is teljesen beilleszkedik a mi törvényeinkbe és a mi közjogunkba és abba az állandó praxisba, amelyet a törvényhozás és törvénynek interpretációja által adott. (Helyes! a jobboldal.)

A Ház általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot s elveti Molnár Jenő határozati javaslatát.

Visontai Soma: Az 1. §-nál kifogásolja a javaslat szövegét, amely szerint nem lehet konstataálni, hogy a szerződés Ausztriával együtt kötöttet meg. A miniszterelnök elismerte, hogy jog szerint önálló vámtérület alapján állunk. Tehát akkor csak külön-külön köthetünk szerződést. Ha a miniszterelnök az többet nem fogadná el, akkor ez a jogaink konfiskálát jelentené. Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint az 1. §-ban Magyarország önálló rendelkezésének joga kitüntetessék.

Szell Kálmán miniszterelnök: Sem nem homályosít el semmit, sem komplikációkat nem csinál, sem fel nem ad semmit az a törvényjavaslat. Az 1878. évi XX. törvényeink értelmében kell megkötni a szerző-déseket, amint mondta az 1899-iki törvényeink. Az 1878: XX. törvényeink pedig közös vámszövetségről

Ez lett a halála!

A Jasper-Memoriált futották. Fink, ma ninesek is már olyan lovak, amilyenek abban a mezőnyben találkoztak! Dutchwoman! Hány klasszikus győzelem fűződik ehhez a névhez! Amint a pályán megjelenet, a jobb oldalán levő fehér foltról mindenki megismerte s gyönyörűséggel nézte az egész sokaság. Két diadalmas kancadji fűződik emlékéhez s ugyan ki feleltén el azt a finisht, mikor a legelkeseredettebb harc után csak éppen egy gondolattal verte le Sir Cockburnt...

Hát Don Juan, a derby-győztes? Hát Tündérhuga, Hawkesworth, Gower? ... Vannak-e ma ilyen nagyságok?

A fogadóipiac már hetek óta örült volt. A bookmakerek iródiában csak a Jasper-Memoriál-ról beszéltek s mindennap rövidebb és rövidebb lett Dutchwoman oddsa. Nem önmaga miatt fogadták a híres kancát, hanem mert Wycliffe lo-vagolta. Wycliffe, a hű, a rajongó!

S kiszámítva minden eshetőséget, lovakat s kilókat egybevetve, ugyan melyik győzhetné le Dutchwoman?

Governek a távolság hosszú volt, Don Juan-nak még inában lehetett a Sharebone Stakes, Hawkesworthon még sok ledolgozatlan hus lógott ... Vagy talán a kis Galilean? Ezzel ugyan senki sem törődött.

— Dutchwoman holtbizonyos! Ez volt a jockeyk véleménye is és éppen ezért döntő lépésre készültek. Ebben a versenyben hideg szívvel és hideg fejvel játsza lehetett tizezreket nyerni.

— Hogyan? Talán megfogadják Dutchwo-man? Oh, tapasztalatlan yearling, ki ilyesmit kérdezel! Ellenkezőleg! Jól tudták, hogy Wycliffere nem számíthatnak, hogy ő minden áron nyerni akar, így hát nélkülölte ellene kell dolgozni.

Az öreg Jorden (igy hívták a jockeyk ma-guk között) eszelte ki az egész tervet. Az ilyen

sztratégiai kombinációk Napoleonja volt a hajdan félelmes trainer, kit manipuláció miatt Európán csaknem minden pályájáról kitiltottak, de viharos napok idején azért erre is, arra is felbukkant.

Sparkler Gower nyergében elindul a vezetéssel. Mögötte jobbról Don Juan Guy-jel, balról pedig Hawkesworth Geoffrey-jel következik. Ők ketten a korlát mellé szorítják Dutchwoman, míg a többiek a tulsó oldalon elsőnek eresztik be Galileant.

— Tot: 5: 985! — röhögött a vén Mefisztó, miközben kiosztotta a szerepeket.

Május volt. Felhőtlen, ragyogó ég, a fehér korlátokon vígan sugárzott végig a napfény ka-cere csillogása és a mező fiatalzöld színe felüdtette az ezernyi ezer embert, kinek emlékében örökké élni fog ez a Jasper-Memorial. Színes virágaival most pompázott a föld, suhanó pillék himbálták magukat mámorosan a hímes, mézes kelyhekben, a tribúnok szép asszonyai aznap vették fel először színes tavaszi ruhájukat s körülöttük sóvár pillantással rajzottak az ifjak.

Hát van-e megvesztegetőbb kép, mint egy nagy verseny napja? Küzdelem a szívekért, küzdelem a pénzért, harc a dicsőségért, a híreért, egyesül odakünn a versenyterén. Az egész világ szenvedélyeinek lüktetése szorul össze abban a kis darab világban s az emberiség minden harca ott játszódik le.

De esitt! A telivérre a pályára léptek. El-sőnek Hawkesworth. Gazdája, a kis Piki gróf, öz-szehuzott szemmel vizsgálta a pompás mént s biztatónak kacintott a tribúnra, hol kedvese, a magánéletbe visszavonult szép és izgató táncos-nője a Kis Színháznak fogadja a pillantást. A gróf ad néki pénzt, de szíve egy újságíróé, aki most is a háta mögött ül. A főuraknak köszön-heti, hogy gazdag, hogy testvéreit igen előnyösen kiházásíthatja, de a hírnevet, a dicsőséget, a tap-

sot az újságíróknak köszönheti, ezeknek a sem-mivel sem törődő, virágos kedvű fuoknak, akik mindig megelégedtek azzal, hogy a grófk mellett őket is szeresse és soha sem léptek fel az egyed-uralom szemtelensé követelésével. S a kis szőke, ártaatlan arcu teremtes hálás is volt nékik s né-hány pillanat mulva már szeretsuttogták az új-ságírók:

— Hawkesworth nyeri!... s egy magas, mindig kopaszra nyírott tagja a kolóniának, aki még soha egy mondatot le nem írt, kinek soha sem volt pénze, de akit éppen ezért maguk kö-zött a „gazdag“-nak hívták, már egy hölgy-ösmé-rősenek ajánlotta a grófi mént, amely így csak-hamar titkos tip lett.

Felvonult Don Juan, Gower, Tündérhuga, a kis Galilean s utolsónak Dutchwoman.

Micsoda szép volt. Fekete, bársonyos szőre csak úgy csillogott a napsgárban, szeme sugár-zott az erőtlől s duzzadó izmait nem nehezítette egy grammnyi fölösleges hus sem. Wycliffe gon-datlan bizonyossággal kuporgott nyergében, miköz-ve jobbajával lova nyakát simogatta. Az okos szemű állat fölvetette fejét s lovasa édeskés sze-retettel mondogatta neki: Oh! Oh!...

Próbálgatnól mint a villámás száguldótak el a nézők előtt, aztán elindultak, ki a start-hoz. Azontal pedig minden zajt, minden mozgást a könyvfogadók ordítása és a totaliztörgép csattogása nyelt el. A messzeségben hirtelen le-sapadtó a fehér zászló.

— Start! — visszhangozt ezer ajkon. — Start! — zuggott végig az egész rónaságon.

— Gower vezet! — ordítottak egy helyütt s csakugyan Sparkler óriási és hatalmas roha-nással haladt az élen.

— Mögötte Don Juan!

— Hawkesworth!... Most jön Geoffrey!

Ilyen és hasonló kiáltások zúgtak a lég-ben, miközben látszólag szegződtek a messze-

szól. Az pedig ma nincsen, tehát — mondja Visontai — nem lehet külön megkötni a szerződést. Itt csúszik meg az ő okoskodása. Azt mondja Visontai, hogy mi most Ausztriával nem vagyunk közönségi viszonyban, hanem oly viszonyban vagyunk, mint két társkereskedő, akik együtt tartják a rakatárakat. Hát én kérdezem, hogyha mi úgy vagyunk, mint azok, hol van az megírva, hogy ha az a két társkereskedő azt mondja, hogy én ugyan külön szerződhetem, de kijelentem, hogy 1907-ig együttesen akarok szerződni, hol van az megírva, hogy ezt ki nem jelenthetik. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Kubik Béla: Nem lehet együtt csinálni! Tovább nem bejygzett cég!

Szell Kálmán miniszterelnök: A cégjegyzést itt pótolja az a törvény, amely ezt kimondja 1907-ig.

Visontai Soma: Ez a prókatori beszéd!

Szell Kálmán miniszterelnök: Hisz ez csak a közbeszólásra volt mondva. Csupa loyaltásból a törvény legszigorúbb interpretációja mellett állt akkor, a mikor ezt a törvényjavaslatot védi és a mikor így szövegezte, amint van. Mert az 1899. XXX. t. c. 4-ik szakaszának második bekezdése azt mondja, hogy 1908-tól 1907-ig ha kötetnek szerződések, így meg így kötetnek. Ennek tehát azt az értelmét is lehetett tulajdonítani, hogy ez csak az 1908-tól kötetendő szerződésekre szól. Most pedig még nem vagyunk 1908-ban, hanem csak 1902-ben és mégis csak hat házi szerződést kötünk. Azt is mondhatta volna, hogy a mexikói szerződést nem is kell külön törvényben, mint kivételt e szakasz alól statuálni, hanem meg lehet kötni, mert 1903-ig lehet kötni.

Rakovszky István: Ez sem helyes!

Szell Kálmán miniszterelnök: Ebből kiténik, hogy eljárása lojalis volt, hogy a törvényt nem akarta kikerülni. Kétféle szerződési módot ismer a mi törvénykönyvünk. Ismeri az olyan szerződéseket, amelyeket bearikiál, beokkelyez in extenso — ezek a tartás-szerződések — és ismeri azokat, amelyekre felhatalmazást ad és ezek a kedvezményes klauzula-val ellátott szerződések. Ez a mexikói szerződés ilyen természetű felhatalmazás. Ha már most megnézi Visontai, hogyan kötettek eddig ezek a szerződések, azt fogja találni, hogy például az 1890. XXVII. t. c. amely szól kereskedelmi viszonyaink rendezéséről a török birodalommal, szóról-szóra azon kezd, hogy a miniszternek felhatalmazatik, hogy a gazdasági viszonyokat Türökországgal így szabályozza, szóval ilyen szerződés megkötésére ad jogosítványt. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az más dolog!) Nem más, egészen ilyen és ilyen felhatalmazás van több is.

Egyszerűen követi tehát azt a precedenst, amely törvénykönyvünkben eddig el volt fogadva és amely minden ilyen kedvezményes felhatalmazás alapján kötött szerződéseknél eddig divatozott.

A szakaszt változatlanul fogadják el a Ház.

Pichler Győző a 2. §-nál azt fejtegeti, hogy a szerződés azt az osztrák irányt igazolja, amely évtizedek óta iparkodik szerződéseket kötni érdekeink ellen. Ez nem Deák Ferenc szelleme szerint történik.

Szell Kálmán miniszterelnök: Deák Ferenc szellemére akarja őt Pichler figyelmeztetni. Hát jó. Mikor éppen azt bizonyítja most már annyi felszólalásában, hogy a törvény skrupulusos megtartása céljából hozta ide ezt a javaslatot, mert különben talán nem is így kellett volna szövegezni, akkor igazán Deák Ferenc szellemében jár el. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) mert a törvény tisztelet mellett és a törvénynek minden újabb módosítás nélkül való megtartása mellett foglal állást. (Helyeslés jobboldalon.) Politikát csinálni és az ország érdekeinek egy bizo-

ségbe, ahol mint egy szines álom száguldott a Jasper-Memorial mezőnyre. Dutchwoman közepén haladt. A kis Wycliffe érezte, hogy ővé a verseny. A többi már lihegett, míg az ő lova, akár csak egy gép, rohant.

— Erjünk csak a fordulókhoz! — gondolta magában — ott egy résen kiszoktam s a versenyt lefutották!

A fordulónál voltak.

— Hopp! ki akart rohanni, de Gower nem engedte. Balra akart törni, ott Don Juan nem engedte... Kipirosolt az arca. Jobbra fordította lova fejét... Hawkesworthba ütközött... Mellette pedig mint a szélvész rohant előre Galilean.

— Bezártak! — ordította és könnyen telt meg a szeme. Kapta az ostarát s telt-erejéből lova véknnyába vágott. A nemes kancsa oldalt szökött, neki a korlátnak, Wycliffe pedig széles ívből roppit előre a rohanó lovak közé! Hallotta a paták izgalmas dobogását, mint valami árnyék rohant el mellette Tündérhuga s messziről, mintha álombeli hangok volnának, üvöltés és ordítás harsogott feléje...

— Galilean!... Galilean!... zengett a lég... Irtózatos meglepetés! S miközben a lovak a mázsálókhoz mentek, az öreg Jordan röhögve sugta a többiek:

— Well done!

Es Wycliffe?... Ott feküdt mereven, mozdulatlanul a zöld mezőn. Fehér selyemingőt bíborfoltokkal tarkázta kiömlő vére s szeme fiatal ragyogását halálos tompaság homályosította el.

— Ez sem til több nyeregbe! — szólott az orvos, miközben konstatálta, hogy néhány óra múlva vége.

Isten veled, kis könnyütestű, te sem hallod többé a finishek zaját, a mob ordító üdvözletét s nem visznek többé diadalra ideges telivérek!

nyos meglontolt politika alapján való megvédését eszközölni olyan viszonyok között, amelyeket az ember szeretne, sokszor nem lehet. (Igaz! Ugy van! jobboldalon.) Olyan viszonyok között is meg kell keresni az utat azon értekek megvédésére, amely viszonyok éppen nem kellemesek, nem kívánatosak, amelyek komplikáltak, amelyeket azonban nem mi teremtetünk meg, hanem az adott helyzet állított elő.

Nehezebb, sokszor kis kérdésekkel vesződnünk, sokszor kell a fejünket törni, hogy egyik-másik kérdésben mi legyen a megoldás, de a viszonyokat nem alakíthatjuk át másokká és ezen az uton kell haladnunk. Azért akárhogy akar Pichler csuolódni és akárkivel akarja őt összehasonlítani, meg a maga utján, mert azt tartja, hogy az nyit, egyenes és határozott. (Helyeslés jobb old.) Sohasem tölkött semmit és sohasem igyekezett más színben feltüntetni, hanem mindig megmondta — ebben a kis kérdésben is és más nagyob kérdésben is — hogy mik a megfelelő eszközök és mire törekszünk. (Helyeslés jobboldalon.)

A többség részleteiben is megszavazza a törvényjavaslatot.

Szünet után

Smalovszky Valér előadó bejterjeszi a pénzügyi bizottság jelentését a bosnyák vasutakról.

A honvédelmi költségvetés.

Szerb György előadó ismerteti a költségvetést. Megokolja az emelkedés tetteit, lyennek az új honvéd ruhakaktár, a honvédtisztképző növendékek élemezésének többletköltségei. A honvéd élemezési raktárak létesítése és szükségessége volt. Eddig egy volt felállítva, de ez annyira zsúfolt, hogy több raktár felállítását vették terbe. E raktárak részére legénységet képeztek ki Bécsben.

Kubik Béla: Hol? Bécsben? (Zaj a szélsőbalon.)

Szerb György: Katonai fogházki bővítése is történtek, a VII-ik kerületi fogház részére pedig egy új felügyelői állást szerveztek. A póttartalékosok kiképzése eddig hiányos volt. E célból az idén 18.000 póttartalékosat hívnak be 16 napra. Ez is költség-többletet kerül. A honvédelmi miniszter egy honvédorvosi magasabb tanfolyam felállítását vette terbe. A nyugdíjak tétele 150.000 koronával emelkedett. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Nessi Pál: Ez hallatlan!

Szerb György: A honvédelmi miniszter szem előtt tartja a takarékosságot, másrészt megtesz minden lehetőt a honvédség haroképességének fokozására. Kéri a költségvetés elfogadását. (Helyeslés jobboldalon.)

Tóth János: A véderő a nemzet fennmaradását biztosítja és a trón támaszát is képezi akkor, ha az nemzeti szellemben neveltek. Önálló állami életnek önálló hadsereg felel meg s e térer legkevésbé felel meg az elv: „De nobis, sine nobis.” Pedig a többség részéről éppen a hadügyi térer mutakodik a legkisebb ellenállás. Az 1867. XXI. törvények szerint a véderőtörvény 10 évre kellene meghozni. Mégis öt év óta évről-évre provizórium után rendezzük e kérdést. Pedig a védszervezet milliókat és milliókat nyel el. A delegációban sinos terveit bírás. Pár évvel ezelőtt a delegációk élnöke kijelentette, hogy hadügyi költségek tekintetében elérkezünk azon lépéshez, amelyen túlmenni öngyikosság. Mégis mi történt? Ugyanaz a delegáció megszavazta 60 millió póthitelt s azóta is minden évben emelkedtek a költségek. A katonai kormányzat szelleme ellenkezik a nemzeti szellemmel. Minden miniszter kötelességének tartja évente programot adni. A honvédelmi miniszter nem teszi azt.

Kubik Béla: Azoknak a civil bagázsnak! (Derültség.)

Tóth János: Pedig a honvédelem fontosság tekintetében nem áll mögöttes a többi táraknak. Az ellenzék sürgős argumentumaira a miniszter nem érvekkkel, hanem patentozott viccekkel felel. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ezután biralat tárgyává teszi ő felsége folyó évi március 17-iki kéziratát, amelyben báró Fejérváry Gézá a táborsernagyt arra kérte, hogy továbbra is honvédelmi miniszter maradjon. Ha az a kézirat *privát levél*, akkor annak nincs helye a hivatalos közlönyben, ha pedig ez közözi kézirat, akkor az érvénytelen és alkotmányosított. Mert ő felsége kéziratát csak úgy érvényesek, ha azok valamelyik miniszter által elengedettek. Sertő az a kézirat azért is, mert az nem a magyar miniszterhez, hanem a táborsernaghoz van intézve. Felelősség szempontjából ez nagyon fontos, mert a táborsernag felelőssége nem vonható. A minisztereknek kellett volna figyelnie arra, hogy a kézirat a honvédelmi miniszterhez, ne a táborsernaghoz intézessék.

Ismétli, a honvédelmi kormány nem szolgálja azt a célt, amelyet a nemzet követel. Az összpontosítás eredménye az, hogy az osztrák hadsereget mindig megverték (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon), míg az önálló magyar hadsereg számtalanszor védte meg a hazát. A magyar nemzet lelkesedéssel ment be a honvédség felállításába. Ausztria is szívesen beenyugodott, mert tudta, hogy a magyar honvédség oncska volta miatt az osztrák hadvezérlét elkerülhetetlen lesz. Ez az óhaj teljesült. Mert a mai honvédség nem egyéb, mint honvédsapat osztrák lövészlet alatt. A honvédelmi minisztérium német fellerjesztéseket küld a közös hadügyminisztériumhoz és a többi közös hadügyi intézményekhez. A honvéd-vezérkar közös.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A vezérkar nem disponál, csak segédesszköz!

Tóth János: Hát akkor mért nem csinálta meg önállóan! Az volt a kifogás, hogy nincs elég alkalmas tiszt a honvédségben!

Pichler Győző: Hát München Auról nem lenne kitűnő vezérkari őrnagy? (Nagy derültség.)

Tóth János: Szomorú bizonyítvány ez a Ludovika Akadémiára, amely évek óta termeli a tiszteket s a közös hadseregből 30 vezérkari tisztet vezérelnek a honvédséghez. Letették ezek az esküt?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A kik a honvédség kötelekőbe tartoznak, igen, a kik nem tartoznak, egyelőre nem! (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Most! tapsoljanak odaát! (Derültség.)

Tóth János: Az egész honvédtisztúkar a germanizálás irányában fejlődik.

Nessi Pál: Szégyen! Gyalázat! (Zaj.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: *Fogalma sincs! Először tanuljon! Azután mondja: szégyen, gyalázat!* (Nagy zaj.)

Kubik Béla: Rendre! Rendre! Sohasem utasítja az elnökség rendre a minisztert. (Hosszantartó zaj.)

Tóth János: Akármily jó is a honvédtiszt, nem halad előre, ha nem tud németül. A honvéd-tisztképzőkben a német nyelvet a tannyelv. Helyenkint két nap csak németül szabad beszélni a növendékeknek s minden második órán nem a tanítás nyelve.

Kubik Béla: Így van-e ez? Halljuk a minisztert; feleljen, így van-e ez?

Báró Fejérváry Géza: Most nem vagyok köteleles felelni.

Kubik Béla: Ez már igaz!

Tóth János: A honvédségnek nincs tüzésége, nincsenek műszaki csapatai. Ha honvédtiszt rangban emelkedik és eléri a tábornoki rangot, megszűnik magyar királyi honvédtisztnek lenni és lesz belőle közös generális. A felsőbb haditudományokra a mi honvédtiszteinket nem képezik; lovassági iskolák Ausztriában vannak; a honvédség élemezési tisztjeinek, ha bizonyos rangfokozatot akarnak elérni, Bécsben kell látogatniuk az élemezési tanfolyamot.

Kubik Béla: Most tapsoljanak!

Tóth János: A függetlenségi párt nem szavazza meg a költségvetést. (Élénk éljenzés a szélsőbaloldalon.)

(Helyreigazitások.)

Szell Kálmán miniszterelnök reflektál arra a megjegyzésre, hogy ő kötelességet mulasztott, mert nem ellenjegyezte a király levélét. Nem tette azért, mert az nem volt a miniszterhez intézve és akkor követelt volna el mulasztást, ha azt ellenjegyezte volna. A lemondásnak, a lemondás elfogadásának, vagy el nem fogadásának, felmentésnek, vagy fel nem mentésnek ténye egyáltalában nem fogott jenn. Egyszerűen az történt, hogy báró Fejérváry azzal a gondolattal foglalkozott, hogy elhagyja a miniszteri széket, beadja esetleg lemondását és ebben az ügyben intézett ő felsége nem a miniszterhez, hanem báró Fejérváryhoz egy iratot, amely irat nem lett ellenjegyezve, nem is lett volna helyes, hogy ellenjegyeztessek, mert nem volt semmi lemondás elintézésének, vagy el nem intézésének kérdése. A hivatalos lapban nem is jelent meg egy, amint rendelt meg szokott jelenni, hanem csak a nem-hivatalos részben. (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Minek?*) Tehát nem történt semmi, ami az 1843. III. törvény cikk rendelkezéseit még csak a legvalószínűbb is érintenék. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Nessi Pál személyes kérdésben kér szót. Felhaborodásában az előbb azt mondta: szégyen, gyalázat. A miniszter erre atyáskodó hangon azt mondta, hogy szólt tanuljon először s akkor beszéljen. Holnap be fogja bizonyítani, hogy beszélni tud. Addig is kijelenti, hogy nem hagyja magát terrorizálni a miniszterrel, mert ő beválasztott képviselő, míg a miniszter bevezényelt katonas. (Derültség.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: T. képviselő! Bocsánatot kérek én a képviselő urnak semmi jogát, sem az ő katonai állását, mint szolgálaton kívüli tisztnek, kétségbe nem vontam. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem is lehet!) Ezt méltóztatni mondani, éppen azért jelentem ki, hogy én semmi jogát kétségbe nem vontam. (Igaz! Ugy van a jobboldalon.) De viszont azt is ki kell jelentenem, hogy tőlem sohasem hallotta a t. képviselő ur, igaz, hogy csak rövidbe ideje tagja a képviselőháznak, hogy én bárkinek azt mondtam volna, hogy szégyen, gyalázat vagy tudja lsten kicsoda. (Élénk helyeslés jobboldalon.)

Kubik Béla: Tényekkel szemben csak lehet ezt mondani!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Hogyha olyasvalami állítanak itt a t. Házban, ami őnt leihaborítja, méltóztatssék először bevárni az én választatom, hogyha válassom azután nem egyezik meg azzal, amit a t. képviselő urak mondatk és ha válassom azután fölhaborít, akkor tessék felhaborodásának kifejezést adni. (Élénk helyeslés jobboldalon.) Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Akkor teszi, amikor akarja! de előzőleg ilyen kifejezéseket használni, azt hiszem, a parlamentben erre szükség nincsen. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Mi megbeszéljük a dolgokat és én azt hiszem, hogy meg lehet beszélni a dolgokat anélkül, hogy egyáltalában ilyen kifejezéseket, vagy kiakadásokat használjunk. (Élénk helyeslés jobboldalon.)

(A vita.)

Szemeró Miklós: Fegyver nélkül a haza fenn nem tartható. Ezt az elvet a kommunisták is elfogadják. Szóló visszajáratást vet a legutóbbi kínai háborúra s hangoztatja, hogy ott legitímabban a pogány japánok viselkedtek. A japán családok legnagyobb büszkesége az, ha fiát katonának nevelhetik.

Minden állam legyervezik s a honvédelmi szempontokat nekünk sem szabad elhanyagolni. Pedig sokat kell haladnunk. A Maulcher nem állja ki a versenyt a Mauserrel, mint ahogy azt a boerok megállították. Nem kíván a hadseregnek fegyverzeté-

vel foglalkozni, de hangoztatja, hogy szép beszéd nem menti meg a hazát. Erős akarat, hazafias érzület sül erős hadsereget. Példa rá a boer hadsereg. Naplemente és napfelkelte előtt meghallatszik Dél-Afrika hegyormain a boer zsoldár.

Rakovszky István: Vallásos érzés.

Szemere Miklós: A boer pártatlanul kezeli a fegyvert. Ugy lőnek, hogy az meszeserű. Ha a mi népünket céllovészben gyakorolnák otthon, pártatlan ujoncanyagot gyűjthetnének. Svájcban is így van. S nálunk is céllovészben kellene gyakorolni az ijtűságot. A magyar nép megvetésel van a céllovész iránt. Ezt meg kellene szüntetni az által, hogy a falvakban a népet löni tanítjuk. Így módon el lehetne érni a szolgálati idő leszállítását.

Kéri, hogy az ifjuság nevelésében játszóék előkelő szerepet a céllovész. A költségvetést elfogadja.

Gróf Wilczek Grigyes: Kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondassa el. (Általános helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Beterjeszt a pápa—bárhírdi h. é. vasútra vonatkozó törvényjavaslatot és kéri, hogy a honpoli ülés naprendjére a *kvótázottság* és a *delegáció* tagjainak megválasztását is töltsék ki. (Helyeslés.)

Elnök: Az ülést bezárja.

BELFÖLD.

Miniszterjelölések. A Ház folyosóján egyre rajzanak a legkülönbözőbb miniszterjelölések a kereskedelmi tárcá körül. Tegnap egész határozottan jelölték Nagy Ferencet, ma lefutják; ma délután biztosra vették Láng Lajost, délutánra kitűdött, hogy ennek a jelölésnek sincs semmi alapja. Aminthogy idáig semmiféle jelölésnek sincs sem alapja, sem célja, mert a leendő kereskedelmi miniszter személyére nézve még semmiféle megállapodás sincs. Nem is lesz előbb, míg a király Budapestre nem érkezik; a dolog akkor kerül csak abba a stádiumba, amely a döntést eredményezheti.

A külügyi expozé. Gróf Goluchowski Ageron külügyminiszter, mint Décsből jelentik, május 7-ikén délután az osztrák költségvetési bizottság ülésén mondja el az expozéját.

Kvóta és delegáció. Az országgyűlési szabadványtár ma este nyolcadfél órakor báró Podmaniczky Frigyes elnöke által tartott ülésében a közügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságba jelöltettek:

Rendes tagoknak: Gróf Andrássy Gyula, gróf Andrássy Tivadar, Bekics Gusztáv, Berzevicz Albert, Bolgár Ferenc, báró Daniel Ernő, Daniel Gábor, Dedovics György, Dókus Ernő, Falk Miksa, Fluger Károly, Francois Henrik, gróf Hadik-Barkóczy Endre, Hegedűs Sándor, Hieronymi Károly, Hódossy Imre, Jakabffy Imre, Josipovich Imre, Klobuszits János, Kristóffy József, Kubinyi Géza, Láng Lajos Miklós Ödön, Münnich Aurél, Pap Géza, Perczel Dezső, Rosenberg Gyula, Spevec Ferenc, Szemere Miklós, Szentiványi Árpád, Szerb György, Tallian Béla, gróf Teleki Sándor, gróf Tisza István, gróf Zichy Jenő.

A néppárt részéről kijelöltettek: Gróf Wilczek Frigyes, Rakovszky István és új, gróf Zichy János. A függetlenség és 48-as Ugron-párt részéről kijelöltettek: Holló Lajos és Okolicsányi László.

Pótlagoknak kijelöltettek: Adamovich Béla, gróf Bethlen Balázs, Bíró Lajos, báró Nopcsa Elek, Puidner Ferenc, Sághy Gyula, Semsy László, Szóts Pál, Telegdi József, Werner Gyula.

A kvótának újból való megállapítására kiküldött országos bizottságba kijelöltettek: Falk Miksa, gróf Hadik János, Hegedűs Sándor, Hieronymi Károly, Hódossy Imre, Josipovich Géza, Láng Lajos, Sotkovszky János, gróf Tisza István. A néppárt részéről kijelöltetett: Major Ferenc.

A bosnyák vasutak. A pénzügyi és közlekedési bizottság ma terjesztette be jelentését a képviselőházban a Szerajevótól a Lim völgyében az Uvac mellett Szandak határig és Visegradtól elágazólag a Reava völgyében a Vardisba melletti szerb határig, továbbá Samactól Dobojig és Bugojnotól Arzanóig vezetőnek vasutonalak építéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag.

A pénzügyi bizottság jelentése részletesen kiterjeszkedik azokra az okokra, amelyek a vasutonalnak a jelzett útvonalon át való vezetését, valamint aránylag magas költségek eljutogathatóvá teszik és végül a következő konkluziura jut: Tekintettel arra, hogy a megszállott tartományok területén tennélő vasutalhozát kiegészítésére vonatkozó s a törvényjavaslatban kifejezést nyert megállapodásoknál az ország érdekei teljes mérvben figyelembe vételtek, továbbá tekintettel arra, hogy a Szerajevótól a Limvölgyében az Uvac mellett Szandak határig és Visegradtól elágazólag a Reava-völgyében a Vardiste melletti szerb határig, továbbá a Samactól Dobojig vezetőnek vasutak a magyar korona országai közgazdasági, forgalmi és kereskedelmi érdekeit lényegesen előmozdítják s hogy ezen most említett vasut, mint széles vágányú, a bugojnot vasutat elgyeidejűleg lesz kiegészítő; ugyancsak tekintettel arra, hogy ezen vasutak létesítése a jövő nagy keleti internationalis forgalom megalkotására vezető első lépés leendő, tekintve, hogy az építendő vasutak kiváló hadászati

fontossággal bírnak és hogy az építési költségeknél a törvényjavaslat szerinti beszerzése megfelelő s a most épülő vasutak létesítésére a magyar államvasutak pénzügyi megterheltségével nem jár, mind-ezeknél fogva a pénzügyi bizottság a törvényjavaslatnak úgy általánosságban, mint részleteiben való elfogadását ajánlja.

A közlekedési bizottság közgazdasági és műszaki szempontokkal támogatja a pénzügyi bizottság jelentését.

A jelentéshez két terjedelmes melléklet csatolják. Az egyik részletes műszaki leírása az egész vasuti vonalnak, a vonal nyomvezetésének, a szerb határhoz vezető szárnyvonal pályájának, mindkét vonal geológiai elrendezési viszonyainak, kereskedelmi jelentőségének. A másik melléklet pedig telvízagosított megjegyzéseket tesz a törvényjavaslat egyes szakaszaihoz az építési költségek tételeihez. Végül egy részletes, világos térkép is van csatolva a jelentéshez, amely nemcsak a vonal mentét, hanem a telepviszonyokat is feltünteti.

A közhivatalnok definíciója. A törvényes gyakorlatban sok zavart okoz az, hogy a közhivatalnok definíciója egy törvényben sincs meg szabatosan. Ezeknek a zavaroknak kiküldése végett a pénzügyminiszter és a belügyminiszter egy íőmerült esetből kifolyólag következőképp határozta meg az államhivatalnok törvényes fogalmát.

Allami alkalmazottnak az tekintendő, aki az államnál oly szolgálati viszonyba lép, amelynek egyik különös ismérve, hogy az állam által alkalmazott egyén hasznos kinevezetése időközönként köteve fejelemi vagy büntető uton hozott és hivatalvesztést kimondó határozat nélkül alkalmazásától meg nem fosztható.

Ugyanakkor tovább ment a két miniszter a különféle alkalmazottak törvényes definíciójában. Meghatározta a törvényhatósági, a megyei és a községi alkalmazottak mivoltát is. Döntésük szerint törvényhatósági és rendezett tanácsú városok alkalmazottjai azok, akiknek állása az illető város szervezési szabályrendeletében rendes évi fizetéssel rendszeresítve van; vármegyei alkalmazottak: akiknek állása az 1886. XXI. törvényekben, s az ennek alapján alkotott vármegyei szabályrendeletben íöl van sorolva; községi alkalmazottak: akiknek állása az 1886. XXII. törvényekben és a községi szabályrendeletben, mint rendszeresített állás, íöl van véve.

Az evangélikus református egyetemes konvent.

A magyarországi evangélikus reformátusok egyetemes konvente ma reggel vette kezdetét a Lónyay-utcai gimnázium dísztermében. A konventet Kun Bertalan püspök imádsága nyitotta meg. A világi einöki széket (Tisza Kálmán helyét) báró Bánffy Dezső, mint legidősebb főgondnok foglalta el, az egyházi einökséget Kun Bertalan püspök, aki megnyitván a konventet, szomorodott szívvel jelent, hogy a viszonzlatás öröme megzavarja az a gyász, mely az egyházat a közel-muliban két oszlopok tagjának sirdabóltával érte, Szilágyi Dezső és Tisza Kálmán elhunytával nagy veszteség érte az egyházat, melynek az elhunytak vezető szellemei voltak. Üdvözli aztán az elhunytak utódait: Darányi Ignác főgondnokot és báró Bánffy Dezsőt, az egyetemes konventelnököt.

Báró Bánffy Dezső a tanácskozás vezetésében kéri a konventi tagok támogatását, aztán inditványozza, hogy a Tisza Kálmán és Szilágyi Dezső elhunytán érzett fájdalomkat vegyék jegyzőkönyvbe. Tisza családijához pedig intézkedés részvételről. Sasa Béla konventi főjegyző bemutatja a dunamelléki püspöki hivatal jelentését. Darányi Ignácnak egyházközponti főgondnokként történt megválasztásáról és fennépés beiktatásáról, amit a konvent éljenzéssel vett tudomásul. Jelenti továbbá a főjegyző, hogy az erdélyi egyházkerület néhai Monár Albert konventi tag helyét Kenessey Bélával, a teológiai fakultás igazgatójával, a dunántúli egyházkerület a konventi tagságáról lemondott Darányi Ignác helyét Boné Gézával töltötte be. Báró Bánffy Dezső konventi einökké lett bíró és néhai Szilágyi Dezső konventi bíró megüresedett helyeinek beöltése került ezután sorra, a helyek a konvent rendes fejelemi bíróságában és rendkívüli bíróságában üresedtek meg. A választást rögtön meg is ettették s a fejelemi bíróság Bartók György erdélyi püspököt és dr. Nagy Dezsőt, a rendkívüli bíróságba Kenessey Bélát és dr. Nagy Dezsőt választották be. Az újonnan megválasztott bírák nyomban letették a hivatalos esküt. Ezután Kenessey Béla bemutatta a közalpi végrehajtó-bizottság évi jelentését, melyet a konvent tudomásul vett. A segélykérvényeket intézték el ezután s e tekintetben a konvent hozzájárult a segélyintéző bizottság ama javaslatához, hogy a dunamelléki egyházkerületben három egyházközség 2800 koronát, a dunántúli kerületben négy község 3200 koronát, a tiszáninneni kerületben négy község 3300 koronát, a tiszántúli egyházkerületben öt község 4300 koronát, az erdélyi egyházkerületben hat község 5100 koronát, vagyis az öt egyházkerületben összesen 22 egyház 18 200 korona segélyt kapjon. Az előirányzott segélyösszeget még a fennmaradt pénzből 21 egyház nyver kisebb 50–60 koronás segélyeket. Darányi Ignác Szent-Endre községnek kérvényét, melyet a bizottság elutasítani javasol, kéri a végrehajtó bizottsághoz visszatenni, hogy ennek a községnek segélyezéséről gondoskodjék. A konvent ehhez hozzájárult.

Mangra Vazul nyilatkozata.

Budapest, április 29.

Mangra Vazul püspöki helynök aláírásával levelet hozott ma szerkesztőségünkbe a posta. A levélben Mangra ur védekezik a hazaárulás vádja ellen, amelyet mi emeltünk ellene. Kötelességünk helyet adni a védelemnek, közlünk hát a levelet szövege szerint:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A fővárosi napisajtó egy idő óta a legkegyetlenebb hajszát indította meg ellenem országvilág előtt hazaárulónak bélyegzett meg. Kötelességem ünnepélyesen kijelenteni, hogy törvény iránti tisztelem s hazafiságom tiszta, mint a szinarany. E kérdésben sem most, sem pedig soha bármily körülmények közt megalkuvást nem ismerek. Életem célja: erőmből telhetőleg munkálkodni népem és egyházam boldogságán s az édes haza fölvirágoztatásán mindenkor, akármi éle helyzetben küzdeni a testvéri, ószinte egyetértés előmozdításáért.

Fogadja, igen tisztelt szerkesztő ur, igaz tisztelem s nagybecsülésem kifejezését!

Kiváló tisztelettel

Nagy-Várud, 1902. április 28-án.

Mangra Vazul
püspöki helynök.

Ime, Mangra ur védelme. Ennyi és nem több. Nincs benne egy szava a bünbánatnak; egy szó nem sok, de annyi sincs benne arról, hogy büns multját megtagadja; egy szó sincs benne arról, hogy konkrét vádjaink való-e, vagy nem. Sem beismerés, sem tagadás, sem bünbánat, sem a megtérés fogadalma, sem egyetlen nyílt és határozott szó, hanem csupa ügyes kerteles, ravaszul eldugott hátsó ajtó, amelyen akkor buvik ki a furfangos nyilatkozó, amikor akar. Törvénytisztelete és hazafisága tiszta, mint a szinarany. Mióta? Mert azelőtt nem volt ilyen. Amiket a multkor megirtunk róla, s amiket Mangra ur nem tagad, azok az ő cselekedetei nem ezt bizonyítják, hanem az ellenkezőjét.

Miért nem írja Mangra ur, hogy nem igaz, amit irtunk? Hogy nem lázított a törvény és az állam ellen; hogy nem volt hazaáruló gyülekezeteknek szervezője és kolomposa; hogy nem szervezett zarándoklást az osztrák császárhoz, denunciólni előtte a magyar nemzetet; hogy nem rendezett tüntetéseket és utcai botrányokat a magyarság ellen; hogy nem vigékedett magyarifaló jelszavakkal; hogy nem követte el a hazaáruló cselekedeteknek azt a hosszú sorozatát, amelylyel vádoltuk, s amely kiközösíti őt nemcsak a jó hazafiak, hanem a jó papok sorából is, mert nemcsak a polgár tógáját, hanem a papi reverendát is beszózza? Vagy ha azt nem irhatja — mert hiszen nem irhatja — hogy mindez nem igaz, mért nem írja akkor, hogy: vétkeztem, de megbántam? Mért nem írja: vétettem a törvények ellen és hazám ellen, akkor, de most már törvénytisztelem és hazafiságom tiszta, mint a szinarany? Nem, Mangra ur nem ezt írja, hanem büszkén megnyomja a pennát és azt írja, hogy nem ismer megalkuvást ebben „se most, sem pedig soha.“ Ertsük meg jól: soha! Tehát nem alkudott eddig sem. Tehát akkor sem: azóta sem; most sem. Vagyis maradt, aki volt. Nem alkudott meg, vagyis nem tért meg. Hazafinak és törvénytisztelethez vallja magát; olyannak, aki nem alkuszik; tehát olyannak, amilyen eddig volt, amilyen akkor volt.

Ravasz beszéd ez; ravasz és konok. Nem a megtérő büns beszéde, hanem a megrögzött hazaáruló, aki bünet azzal is tetézi, hogy nyílt lázadás helyett bujkálva, álarok alatt készült további üzemleire — a püspöki széken. És ne gondolja senki, hogy mi valamit belemagyarázunk. Ime, még egy példája a gonosz szándéku reservatio mentalisnak: „Életem célja: erőmből telhetőleg munkálkodni népem és egyházam boldogságán, s az édes haza fölvirágoztatásán.“ Miért nem a magyar nemzet? Miért csak édes haza és miért nem az édes magyar haza? Azért, mert Mangra ur fázik a határozott és becsületos beszédétől; mert azt akarja, hogy mi azt ertsük rajta, a mi nekünk kedves és neki hasznos, hitei, kínokai pedig azt, ami benne van. Nem, így nem lehet mintet kifizetni. Ha azt akarja Mangra

ur, hogy higgyünk a megtérésében, akkor beszéljen határozottan, beszéljen magyarul.

Aki olyan jól tud magyarul, mint ő, annak ez nem megy olyan nehezen. Csak akarnia kell, igazán, becsületesen. Igaz, becsületes szándékkal, őszinte vezekléssel expialhatja a multat és ha a jelen nem is — mert végre is a megtérés bűnös érje be egyelőre a bűnbocsánat jutalmával, a püspöksüvegve várhat — de a jövőt biztosíthatja magának. Ezt jegyezze meg magának Mangra Vazul püspöki helynök és akarnok ur, aki védekező levelével azt az egyet bebizonyította, hogy ha aradi román püspöknek nem is való, de fényesen beválnék jezsuita generálisnak.

KÜLFÖLD.

Az alkotmánytadó cár. Pétervárról azt a hírt küldték világgá — ellenőrizhetetlen forrásból — hogy a cár legközelebb új alkotmányt fog adni népeinek. A hír megfogó s mai körülmények közt szinte hihetetlen. Okunk van a cárról minden jót feltételezni, de okunk van kételkedni abban, hogy környezete ebben meg ne akadályozza. Amíg *Pobjedonoszev* a szent zsinat elnöke, aligha teljesedik a cár akarata, mert a szent elnöknek akkora a befolyása a konzervatív nagyhercegekre, hogy idején tud gátat vetni az ilyen törekvéseknek.

Szomorú és leverő egy másik hír, amely szerint a finnországi városokban újabb ismétlődő munkás-zavargás következtében az orosz kormány elhatározta, hogy megszünteti a finn nagyfejedelemiséget, s mint kormányzóságot az orosz birodalomba fogja bekebelezni. Amilyen valószínűtlen az előbbi hír, oly valószínű ez s igazolja azt a feltevésünket, hogy még mindig a szabadság elleneségeinek kezében van a hatalom.

Riasztó hangulatképet fest az oroszországi állapotokról a *Kölnische Zeitung* eredeti értesülések alapján. E szerint Oroszországban már most nincs többé szó a kétségbeesésnek egyes kitérőseiről: a forradalmi mozgalom a lakosság összes körét hatalmasan fölmozgatta s ezt a mozgalmat most természetesen intézik. A művelt osztályok fokozott figyelemmel kísérik ezt a mozgalmat s azonfelül legújabb a forradalmár diákokhoz és munkásokhoz a paraszok is csatlakoztak, amire Oroszországban még eddig nem igen volt példa.

A San-Girolamo-intézet pöre. Rómában ma folyt le a felelővitali bíróság előtt annak a pörnek tárgyalása, melyet gróf *Coronini*, az intézet bérője ellen indított. A felek előterjesztették kifogásaikat, a bíróság az ítélet kihirdetését későbbre halasztotta.

Uj bibornokok. A müncheni *Allg. Ztg.* római értesülése szerint a legközelebbi pápai konzisztóriumon Ausztria-Magyarország két bibornokot fog kapni. Az egyikre vonatkozólag nincs is nézeteltérés. Ez *Montel*, aki Ausztriának régi tanácsadója vatikáni ügyekben, azonkívül pedig hivatalos képviselője a Sacra Rotánál. Ő általa Ausztria is egy kuriabeli bibornokot kapna, épp úgy, mint Németország, (*Steinhuber*), Franciaország (*Mathien*) és Spanyolország (*Vives y Tuto*).

A második biborosi kalapra néve még nem jött létre a meggyezés Róma és Bécs közt. Bécsben ugyanis *Katschaler* salzburgi hercegeket proponálták, akinek előde, *Haller*, szintén bibornok volt. A Vatikán jelöltje azonban *Posilovics* zágrábi érsek, mert a pápa eddigi akarja kiengesztelni a horvátokat, akik a San Girolamo-ügyben történt döntése miatt skhizmával fenyegetődtek.

Dél-afrika. A Pretóriából érkezett legújabb hírek szerint a béketárgyalások egy hét óta kevesebb reménnyel kecselgetnek s különösen egy-két nap óta alig van remény a béke létrejöttelére. De Londonban mégis ragaszkodnak ahhoz a felfogáshoz, hogy a boer vezérek sürü utaztatása kedvező jelnek vehető. Az amsterdami vezérek arról értesültek, hogy *Steyn* megbízottakat küldött Európába, akik *Krügerrel* és a többi boer delegátussal közölni fogják a béketárgyalás eredményét. Dél-afrikából néhány távirat azt jelenti, hogy a legtöbb boer vezér kommandóval van. *Mayer* Lukács Pretóriából érkezett és Midelburgon át Belfastba utazott, ahol a burgherekkel a békefeltételekről tanácskozik fog. *Delarey* Klerksdorpba érkezett, *Reits* és *Jakobs* Pietersburgba utaztak.

Az utrechti és vryheidi kommandók a mult héten gyűléseket tartottak, amelyeken *Botha* Lajos és más boer vezérek is jelen voltak. A gyűléseken, angol hírek szerint, erős békedaralmat jutott érvényre. A brit csapatok nem zavarták a tárgyalásokat. A hallgatag meggyezésen alapuló fegyverszünet holnap jár le ezekben a kerületekben.

Küchener harctéri jelentései szerint e hó 21-ike óta elesett 25, fogságba esett 78 és megadta magát 25 boer. Fokföld nyugati részébe segédcsapatok érkeztek. Oránzs északnyugati részében a Badenhorst ellen intézett hadműveletek sikerültek.

Grimm ezredes büntetése. *Grimmek*, az áruló orosz ezredesnek pörében Varsóban már meghozták az ítéletet. *Grimmet* tizenkét esztendői kényszermunkára ítélték, cinkostársát, *Bergström* özvegy ezredesét fölmentették.

Angol sikerek a Nigger-vidéken. A *Standard* Dsebbából, a Nigger vidékéről jelentést kapott, amely szerint az angol csapatoknak sikerült Nyugat-Afrikában olyan csapatot mérni a mohamedánokra, a milyen még nem érte őket. A jelentés szerint február 5-én Dsebbából egy angol expedíció indult el és elfogta *Kontagora királyát*. A király tavaly februárban vereséget szenvedett, de seregének zömével elmenekült és Kája mellett, Maska közelében erődített táborban mintegy tizezer embert von össze. A mikor a brit csapatok odaértek, a tábort elhagyva találták. A király Komóba menekült. Az angol csapatok oda is utána mentek, némi ellenállás után legyőzték, mire megadta magát. A foglyú király unokaöccsére a lokotói szultánnak.

Az osztrák képviselőházból.

Bécs, április 29.

Az osztrák képviselőház mai ülésén *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter azt fejtette, hogy a vámiügynök két egymástól lényegesen eltérő kérdéssről van szó. Az egyik az, hogy mi történjék a közlekedési vámokkal az 1902-ik év után, a másik kérdés az, hogy hogyan alakul a közlekedési vámok ügye az 1902. év folyamán. Ami az első kérdés illeti, a kormány egyetért a házzal abban a reményben és kivánásban, hogy a közlekedési vámok tétele jövőre ne szerepeljen többé a költségvetésben. A kormánynak komoly szándéka, amennyire pénzügyileg lehetséges, megtenni az intézkedéseket a közlekedési vámoknak az 1903. évre való előírására. A közlekedési vámok teljes megszüntetése tekintetében azonban a kormánytannak visszatérő álláspontja kell helyezkednie. Kéri tehát a nép érdekeinek képviselőit, hogy fogadják el a költségvetési bizottság indítványát.

A bizottság javaslatát névszerinti szavazásban 133 szavattal 113 ellenében elfogadták. Ezzel tehát a kormány adását aratott, mert *Böhm-Bawerk* kijelentette, hogy az esetre, ha *Schiessl* indítványa elfogadtának, ő lemond társáról.

Következett ezután a kereskedelmi minisztérium költségvetésének tárgyalása. *Skala* a kereskedelmi és iparkamarákkal foglalkozik. *Kolscher* sajnálja, hogy Magyarországgal lemondható viszonyban van Ausztria a nélkül, hogy bárki is tudná, mikor és hogyan kell a lemondásnak történnie. Azt mondja, hogy az ausztriai mezőgazdák Magyarországot mezőgazdasági túltermelésé miatt rosszul járnak a kegyezéssel.

Hajek szemere veti a kormányt, hogy nemcsak nemzeti hanem gazdasági és szociális kérdésekben is különbségeket tesz némely osztályokkal szemben.

Call kereskedelmi miniszter hangsúlyozza az ipari és nagyipari tevékenység egyöntetű támogatásának szükségét, bejelenti, hogy mielőbb novellát fog előterjeszteni az ipartörvényhez és azt mondja, hogy a kormány köteletségének tartja, hogy a kisipar támogatása mellett a nagyipart fejlessze és az iparnak lehető könnyebbítéseket nyújtson. Fel-sorolja azokat az intézkedéseket, melyek a kivitel emelése érdekében tételnek és utal egyebek közt a kiviteli akadémia felállítására és a konzulárius ügy reformjára; ismerteti a közlekedésügy és a tengeri hajózás terén tett intézkedéseket és kijelenti hogy a Dunagőzhajózási Társaság szubvenciójára vonatkozó javaslat annak a törekvésnek a kifejezője, hogy a birodalom főnyomán a közlekedés fenntartásuk és megerősítésük.

A miniszter ezután az általános kereskedelem-politikai helyzettel foglalkozik és így folytatja *Magyarországgal való viszonyunk*, sajnos, már régóta hiány van annak a biztos és állandó alapnak melyre a kereskedelemnek és országnak mind a két részen szüksége van. Az a suppletorium, mely létrehozható megóvott bennünket egy Ausztria és Magyarországra néve egyaránt aggasztó válság hirtelen bekövetkezésétől, de nem akadályozhatta meg bizonyos esorulatokat a bizalomnak abban, hogy ez a suppletorium a viszonyok állandó alakulatára visszavezethető lesz. A közös vánterület fenntartását illetőleg remélem, hogy a két kormány fíradóságainak sikerülmi fog mindkét részre elfogadható megoldást találni, hogy a két állam közti viszony

és a monarchia teljes kereskedelmi politikai akció-képessége a küllőddel szemben biztosíthatassék. Minden körülmények közt zürbösen kívánatos, hogy a döntés mielőbb megtörténjen akár így, akár úgy, mert a kínos és bémító bizonytalanság mindenesetre a legnagyobb baj. Az autonóm vántariára vonatkozó tárgyalások még nincsenek befejezve. Az irány azonban adva van. Az új tariának egyaránt biztosítania kell a két állam meőgazdasági és ipari érdekeit és ezért nem lehet egyoldalú jellege. Nem követhetjük a kereskedelmi elszigeliteltség politikáját, hanem igyekeznünk kell az adott gazdasági viszonyok között a lehető legjobbat elérni. Készek vagyunk a közösség fenntartása érdekében áldozatot hozni, bár csak abban a mértékben, amelyben a másik részről hasonló jöndülatu szándékkal találkoznak. Igazságos, őszinte vántarítás és kereskedelmi szövetséget akarunk és oly vántarítást, mely mindkét fél érdekeit méltányosan kiegyenlíti. A szerződészerű védtelenség állapotába azonban nem juttathatjuk magunkat.

A kereskedelmi szerződések egy évre való hallgatóság meghosszabbításáról szóló hírlapi hirre vonatkozólag a miniszter kijelenti, hogy ily javaslatot nem tárgyalnak. A borvámzáradék Olaszországgal fennálló kereskedelmi szerződésünk *Achilles-sarka*. Egyebekben utal erre vonatkozólag egy évvel ezelőtt tett nyilatkozatára.

Végül megjegyzi, hogy külkereskedelmünk, mely 2½ milliárdról 5½ milliárd koronára emelkedett túlnyomólag európai államokba irányul. A szerződési tárgyalásoknak az államokkal való eredményes befejezése nehéz munkába fog kerülni és nincs kizárva, hogy naponta va amely új kép előtt állunk. Emlékeztet a cukorkérésre és azt mondja, hogy ily időben nem szabad a gyöngeség és szétziláltság képét mutatni. A legjobb fellegverkezés kielé az összes beiső erők egyesítése. Ily értelemben elrogadásra ajánlja a költségvetést.

A francia választások.

Budapest, április 29.

A vasárnapi választások eredményét egyelőre valamennyi párt lapjai úgy tüntetik föl, mintha meg volnának vele elégedve. De azért szinte egész bizottsággal mondhatni máris, hogy az eddigi kormánytöbbség nemcsak megmarad, hanem legalább harminc fölvel szaporodni fog. A nacionalista lapok, a párisi győzelme mámorában arról beszélnek, hogy a kormány megmaradása immár lehetetlen, míg viszont a másik oldalon nagy köztársasági győzelmet ismernek föl a választások eredményében. A tény a kormány fellogása szerint is az, hogy ez az eredmény igen kedvező s olyan lett, amilyennek várták: Párisban vereség, de túlnyomó nagy siker az egész országban.

Páris, április 29.

A vasárnap végbement 589 választás közül 538-nak az eredménye ismeretlen. *Haute-Loire* megye választásának eredménye még ismeretlen, mert a szavazó urnát szabálytalanságok miatt lepecsételték. Vasárnap még két választás lesz *Reunion* szigetben. A minisztérium legutolsó kimutatása szerint a megválasztott képviselők között van 248 kormánypárti és 163 ellenzéki. Azonkívül a 177 pótválasztás is a kormány híveinek van kilátásuk győzelemre. Az ellenzék lapjai ezt a statisztikát önkényesen mondják. Szerintük a választásból 213 ellenzéki, 186 kormánypárti és 15 olyan képviselő került ki, akinek pártállása kétséges. *Lemaire* azt írja az *Echo de Paris*-ben, hogy a nacionalisták legalább is 46 mandátumot fognak nyerni, ami elé séges lesz arra, hogy a *Waldeck-Rousseau*-minisztérium megmaradását lehetelenné tegyék. Ez minden, amit a nacionalisták egyelőre kívánhatnak. *Millerand* szocialista ellenjelöltje eddig még nem jelentette ki, hogy vissza akar lépni *Millerand* javára. Toulonban *Guaillbert* konzervatív jelöltet megöltötte a guta, mikor meglátta, hogy megbuktak. Állapota reménytelen. *Constantin*ban, ahol az antisemiták vereséget szenvedtek, tegnap este zavargások voltak. Az antisemiták ki akarták fosztani a zsidók boltjait, amit azonban a csendőrség megakadályozott.

A *N. W. Tgbl.* mai számában hosszú interviewot közöl, amelyet *Emanuel Aréne* francia képviselő folytatott *Waldeck-Rousseau* miniszterrel. A kormányfőnek arra a kérdésre, hogy meg van-e elégedve a választások eredményével, így felelt:

— *Természetes*. Tuiszerény lennék, ha nem volnék megelégedve. Meg vagyok elégedve úgy is mint miniszterrel, úgy is mint próféta. (*Waldeck-Rousseau* ugyanis már napokkal előbb 8–10 mandátum kivételével előre megjósolta a választások eredményét.) Nem csatlakoztam, de azért nem vagyok hü. Hogy azonban tisztán lássunk, nem elég a külsin után itélni, hanem a dolgok mé-

Jyére kell tekintenünk. A mélységben pedig nyugalom honol, mert dacára a legszenvedélyesebb agitációknak, amelyet a legbizarrabb koalíciók indítottak a kormány ellen, a tömegekben nem tudtak ellenség drámatot kelteni. Már az első hírek után láttam, hogy nem kell meglepetéstől tartani.

A miniszterelnök szerint a kormánynak vagy husz századdal nagyobb többsége lesz, mint azelőtt volt. Erre annál inkább is büszke mert kormányalkításakor a köztársaságiak egy része ellenzéki ment át és így azok ellen is küzdeni kellett. Ezek a progressisták, akik elpártoltak tőle, még mielőtt a programját ismerték volna és akik olyan rohamot intéztek ellene, amilyenre a boulangizmus óta még nem volt példa.

A képviselőházt jobban állapotban fogom átadni, mint ahogy három évvel ezelőtt átvettem, és utódaimnak nem lesz szükségük arra, hogy erősebb repara-turákat végezzenek.

— Igaz-e az, — kérdezte végül Aréne — hogy a miniszterelnök ur vissza akar vonulni?

— Az igaz, hogy abban az esetben, ha a választások eredménye kétséges lett volna, megmaradtam volna, csakis azért, hogy folytassam a harcot a köztársaság védelmére. Csakbogy szerencsére nem úgy történt és az ellenség rohamát visszavertük.

— Tehát?

— Tehát — végezte beszédét a miniszterelnök — a nélkül, hogy megmondanám, hogy mit akarok tenni, csak annyit mondhatok, hogy sokkal szabadabbnak érzem magamat a cselekvésre . . .

Evvél a rejtélyes kijelentéssel véget ért az inter-
view.

HIREK.

Indián ének.

A Különbélek rovatóiban

Ma egy fájdalmas hírt találtam.

Tündötem rajta . . . Elmerengtem . . .

A mult időkbe szállt a lelkem,

Mikor mint gyermek nappal, éjjel

Olvastam lézas szenvedélyvel,

Hogy még ma is emlékszem rátok,

Hős hurok s ti delavárok . . .

Nemes Solyomszem! . . . Chingagock!

A fényetek ma is ragyog

S ábrándos érzéssel idélek

Ti büszke, bátor irokézek.

Egy más nép jött a földetekre,

És néktek most pusztulni kell.

Tengődtek bús nyomorba veszve,

A semmiségbe értek el.

A prairieken, a wigwamokban

Szomorúság és gyász honol.

Éltek küzködve, elhagyottan

És nines barátotok sehol.

Körültetek száz város épül,

Gyárfüstjéttől borult az ég . . .

Es nem hív titeket csatákra

A napsugaras messzeség.

A tomahawk már nem cikázik,

Nem zeng a húr az íjjakon . . .

S nem száll a nyíl a levegőben

Süvöltve büszkén, szabadon.

Kis kör már csak a ti hazátok . . .

Ma-holnap ti is multa váltok.

És lassan-lassan elenyésznek,

A delavárok, irokézek.

Gyermekkorunknak tiszta álma

Fog emlékezni még csak rája,

Hogy Solyomszem, hős Chingagock

Nagy régen ti is voltatok.

P.

Budapest, április 29.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásukra a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király köszönete. Konstantinápolyból jelentik, hogy Ferenc József király táviratilag megköszönte

a szultánnak az unokája, *Windischgrätz* hercegné iránt tanúsított vendégszeretetet s biztosította a szultánt változatlan barátságáról.

— **Új királyi bíró.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Fermes* Gusztáv pécsi ítélőtáblai bírót a Kúriához vezényelt bírónak nevezte ki.

— **Vilma királyné állapota.** *Amsterdam*ból jelentik, hogy Vilma királyné ma több órára elhagyta az ágyát. Az orvosok kijelentették, hogy többé nem kell komplikációktól tartani.

— **A szíami trónörökös Budapesten.** *Maha* *Wayisanudh* szíami trónörökös ma este hét órákor a bécsi gyorsvonattal Budapestre érkezett. A pályaudvaron a kormány részéről melléje beosztott *Drasche-László* Aliréd miniszterelnöki segédfogalmazó huszárhadnagyi díszegyenruhában fogadta. A trónörökös kíséretében érkeztek: *Phya Rajawallah* ezredes, *Luangh Sarraasinh* főhadnagyi, *Visut Kosa* szíami követ, *dr. Keuchenn* követési tanácsos és *Loftus* attasé. A magas vendégek *Drasche-László* fogalmazó társaságában a Hungária-szállóhoz hajtottak, ahol a Dunára néző elsőemeleti termekben laktak. A trónörökös megérkezése után a szállóban megebedelt; az ebédre magyar kísérője is hivatalos volt. A trónörökös két nagy időzik Budapesten. Holnap délelőtt 11 órákor *Hausmann* tanár vezetése mellett megnézi a királyi várakat, délután sétakocsizás lesz a Városligetben, este pedig megnézi *Miss Dunca* előadását, aki a látogatás kedvéért meghosszabbította vendégszerplését.

— **Vadnay Károly születésnapja.** *Vadnay* Károlyhoz *Szell* Kálmán miniszterelnök ma a következő meleghangú levelet intézte:

Tisztelt barátom! Az őszinte tisztelet és nagyra-becsülés érzelmei, amelyeket még a régi idők óta táplálok irántad, indítanak engem arra, hogy születésnapod 70-ik évfordulóján én is üdvözöljelek. Isten bő áldását kívánom, hogy a haza és a magyar irdalom díszére szolgáló tevékenységedet még igen soká folytathasd.

Őszinte tisztelettel

Szell Kálmán s. k.

Walliscs Gyula közoktatásügyi miniszter miniszter szintén levélben fejezte ki jókívánatait. Levele így hangzik:

Tisztelt barátom! Most értesülök, hogy érdemes életednek hetvenedik évfordulóhoz jutottál. Sietek téged ez alkalommal rokonszenves tisztelettel üdvözölni, őszinte elismeréssel adózva írói, nemcsak működésednek és azt kívánva, hogy nemzeti kulturánknak nagy jelentőségű munkásságodat Isten kegyelméből még sokáig folytathasd.

Kitünző tisztelettel vagyok igaz híved *Walliscs* s. k.

Koszorús íróknak *Jókai* Mór pedig a következő levelet intézte ünnepelt barátjához:

Kedves Barátom! Szívből üdvözöllek hetvenedik születésnapján. Hosszu évtizedek kötöttek bennünk egymáshoz, közös munkálkodásban, közös célokért. Adjon az Eg Neked e munkához még sokáig testi, lelki erőt. Tarts meg eddig tanúsított szeretetedben, ahogy én is Tégedet megtartalak.

Áldás veled.

Budapest, 1902, április 29-ikén.

Régi jó barátod

Jókai Mór, s. k.

Szerencsekívánataikat kifejezték még: báró *Eötvös Lőránt* a tudományok Akadémia elnöke, *Hermann Ottó* Szűry Dénes miniszteri tanácsos, *Felekyné Munkácsy Flóra*, *Sárkány József* a budapesti királyi tábla nyugalmaszott alelnöke és a veterán író egykori honvéd bajtársa, *Emich Gusztáv* udvari tanácsos, *dr. László Mihály* és *Bráza Kálmán* országgyűlési képviselők, *Berczik Árpád* miniszteri tanácsos, *dr. Szilassy Adolf*, *Reiner Ferenc* igazgató, *ösv. György Vilmosné* és *ösv. Toldy Ferencné*.

— **Cseh Ervin állapota.** *Cseh* Ervin horvát miniszter állapota egyre javul. A kar Jobbosodása csökken s láza nincs a betegnek. A beteg minisztert ma is sokan meglátogatták. A király fölszólítására gróf *Paar* Ede főhadsegéd a következő táviratot küldte *Cseh* Ervin horvát miniszternek:

O cs. és apostoli kir. felsége kegyes részvétét fejezi ki az excellenciádat legutóbb ért baleset fölött és megbizott engem, hogy megkérem excellenciádat, hogy jelenlegi állapotáról hozzám értesítést küldeni méltóztatassék.

Paar lov. tábornok.

5. cs. és ap. kir. felsége főhadsegéde.

Cseh Ervin a királyi kegye eme nyilváníatásért szintén táviratban mondott köszönetet. A miniszternek *Paar* főhadsegédhez intézett távirata így hangzik: Ó felsége a királynak legkegyelmesebb részvételeért hódoló köszönetet mondva, bátorokodomb nagy-méltóságodat értesíteni, hogy jelenlegi állapotomb nem veszélyes s a javulás normalisan halad.

Cseh Ervin.

— **Az ideai hadgyakorlatok.** Az ideai nagy hadgyakorlat nyugati Magyarországon, a Morva- és a Kis-Kárpátok közti területen szeptember második harmadában lesznek, még pedig kisebb hadsereggyakorlatok jellegével, mert azokban kettőnél több hadtest vesz részt: a bécsi 2. hadtest, a pozsonyi 5.

hadtest és egy harmadik, más területi parancsnokságok egyes csapataiból képezendő kombinált hadtest. Ó felsége a gyakorlatok alatt a hadgyakorlatok vezetőségével együtt *Sasváron*, *Szenice* mellett lesz szállva.

— **Gyulai Pál penzióban.** Gyulai Pál, a világ egyik legagilisabb, legokosabb embere, az örökké mérges, mindenki vel pörben álló öreg tudós és poéta arra az 6 örökké fiatal temperamentumával szinte hihetetlen elhatározásra jutott, hogy ezután már pihen. Hetvenhat esztendő nyomja a vállait, — mondja — pedig hát dehogyan nyomja. Egy csomó harminchat esztendő ember nehezebben cepeli a maga esztendeinek terhet, mint Gyulai Pál, aki ez idő szerint harmadik emeleten lakik és — tudják-e miért? . . . Mert az elsőemeleti lakást, amelyet előbb kibérelt ugyanabban a Szentkirályi-utcai bérházban, kikunyorálta tőle egy negyvenesztendő asszony, akinek nehezebb esik a lépcsőt járni. Hát miért ne adta volna oda neki szegénynek? Neki nem esik nehezebb — s ne higjen a hetvenhat esztendő öreg urnak a kultuszminiszter se. Gyulai Pál nem öreg, hanem frisse agyu, frisse lábu, frisse erejű fiatal ember, aki véletlenül — hetvenhat esztendő. Ami azonban komoly a dologban, azt — sajnos — nem lehet letagadni. Gyulai Pál mint egyetemi professor megsokallotta már a szolgálatot. Arra, hogy odahaza, a maga csendes dolgozószobájában igazgasson s némelyikünk fejét alaposan megmossa — szappan nélkül — még bőséges erőtel érez magában. Kikapathunk még tőle alaposan, már azok tudniillik, akik érdemeket szereznek arra, hogy összeszűrdje őket az öreg ur, hanem tanárkodni már többé nem akar. Az igen nagy fizikai fáradsággal jár — s az is megeshetik, hogy az ősz professor olyasmit is érez, hogy akágmennyire is megmarkolta az idő kerekét mindezeideig, az idők mégis csak változnak és közeje és hallgatói közé olyan modern légkör tolt, ami ellen hiábaváló a küzdelem. Az újság hódít. A mai napon a holnap fiatal és a tegnapi vén s aki még a tegnapot se akceptálja, csak a tegnapielött, annak minden napja egy-egy vesztett csata. Ezeket a vesztett csatákat persze nem kell valami túlságosan tragikusan felfogni s maga Gyulai Pál az, aki a legkevesebbet szomorodott rájuk. Ó csak verekedett s az lett volna életének legszomorubb napja, amelyen olyan győzelemre jut a maga konzervativizmussával, hogy hiába néz körül ellenség után. Az 6 eleme a folytonos verekedés. Sebeket osztani és sebeket kapni. Fegyvere pedig éles, hegyes — de nem mérgezett, amint hogy ez természetes is, tekintve, hogy az öreg ur a legjobb lelkű és a legnagyobb szívű emberek egyike. S a katedrálról való visszavonulás nem is jelent egyebet, mint hogy az egyetem falai között nem prelegál többé az öreg ur. Ha azonban tanulni akar tőle az egyetem, lesz alkalma rá. Az 6 vérmérsékletével a nyugalom nem olyan nyugalom jelent, mintha penzióba megy a generális és vázson kitűiben bogarászni megy. Gyulai Pál megmarad verekedőnek továbbra is s látunk még háborút, a miben ez a tiszteletreméltó kis ősz ember megy elől, papiros zászlót lobogtatva, a min csupa mérges igazság van fölírva. S Isten segédelmével még sokáig gyönyörködünk ennek a hatalmas agynak az erőprodukcióiban.

— **Az Aero-Klub.** *Lipót Szalvátor* főherceg védnöksége alatt, a mult hónapban alakult meg Budapesten a magyar aeronautik klubja. A klub a tudományos kutatást tűzte ki céljául s részt fog venni a nemzetközi meteorológiai munkálatokban s a mellett népszerűvé kívánja tenni hazánkban is a léghajózás sportját. A magyar Aero-Klub jelentős és tudományos szempontból is felette érdekes működését május elsején reggel hét órákor kezdi meg ünnepélyes fölszállással, amelyen két szabad ballon szerepel. Az ünnepélyt a margitszigeti sporttelepen tartják meg, a következő programmal:

1. *Lipót Szalvátor* főherceg fogadtatása a Margitszigeten.

2. Gróf *Széchenyi* Béla koronáőr, a klub elnöke megköszöni a főhercegnek a védnökség elvadását.

3. A főherceg az új magyar ballont *Turul* névre megkereszteli.

4. Apró, iránymutató ballonok elbocsátása.

5. A főherceg ballonja: a *Meteor* elindul. A ballont a főherceg maga vezeti. Kíséretében gróf *Majláth* László főrendbírázi tag, továbbá *Krádl* Sándor tűzerőhadnagya, a klub egyik kapitánya utaznak.

6. A klub ballonja: a *Turul* elindul. A ballont ifjabb *Tolnay* Lajos, a meteorológiai intézet legbajos osztályának főnöke, a klub első kapitánya vezeti. Utatársai: a bécsi cs. és kir. katonai légügyi-intézet parancsnoka, *Unterstoisser* Ferenc százados és *Lisznay* Damó Tihamér műszaki tanácsos, a klub alelnöke.

— **Hordárók a főkapitánynál.** A budapesti székesfővárosi közszolgálat-igazgatóság tisztúrára küldött főleg tisztelettel ma délelőtt *Rudnay* Béla főkapitányt. Vezetőjük, *Majoros* István elnök kérte a főkapitány pártfogását, továbbá kérte, hogy az államhelyek kijelölését bizza az ipartársulatra. A főkapitány szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte pártfogását. Ó is kívánja, hogy a közszolgák egy központi vezetőség alá tartozzanak.

— **A nyári telefon.** Volt-e a romantikának még egy kicsinyke zugolya a világon, ahova nem hatott el a gépeken járó modern élet? Volt. A fürdőhely. Az ischli, gmundeni, franszensbadi hegység közepén nyaranta elbujtatta szalmaövezettségét élvezni kívánó embertársunk a hitvesét s nyugodt volt. Onnan Budapestig egy napi járó ut, addig pedig oly sok minden történhetik. A férj így okoskodott:

— A feleségem Marienbadban üdül. Én itt-hon üdülök már négy hete, de olyan asszonyt nem találtam, mint ő.

S így vezette vissza a férjet a nyár a családi fészekbe.

Az asszony ellenben így okoskodott:

— A férjem otthon üdül. Én Marienbadban üdülök már négy hete, s látom, mit csinálnak itt a szalmaövezty férfiak. Az én uram otthon unatkozik, szegény. Nincs is olyan ember több a világon.

S így vezette vissza a feleséget a nyár a családi fészekbe.

A négyheti távollét, a négyheti levelezés olyan messzire vitte őket egymástól, hogy végül meg kellett újból találniuk egymást. S ekkor, most, egyszerre megjelenik s közéjük furakodik a modern élet. A jövő hó elsejétől fogva ugyanis távbeszélő forgalom lép életbe Budapest és Baden, Franszensbad, Karlsbad, Marienbad, Salzburg és Teplitz között.

Mit jelent ez más szóval? Azt, hogy esténként lelkiismeretbeli kötelessége lesz minden férjnek a főpostára sietni s úgy lehet, májusiút fogva minden este hattól nyolcig szalmaöveztyek fognak sorban ülni a központi telefon összes szobáiban. Viszont a karlsbadi központban harmínegyven fiatal asszonyka fogja várni kura után a férje telefonjának hívó szavát. S ez lesz megölője az egész hatásnak. Nem lesznek távol egymástól a párok s így nem kerülhetnek újból össze. Az asszony így fog gondolkodni:

— Pontosan betarja a telefon-ídot, hogy sejtelmem sem legyen semmiről. Oh, ő is csak olyan, mint a többi.

A férj pedig így fog gondolkodni:

— Pontosan be kell tartanom a telefon-ídot, hogy sejtelmem se legyen semmiről. Nem elég, hogy akkor kell óvatossá lennem, mikor itthon van, még most is ügyeskednem kell. Vigye el az órdög az egész telefont. Minek küldjem én akkor fűrdőre az asszonyt.

S le fog eszengetni.

— **Jótekönyv adomány.** A *Könyves Kálmán irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaság* ma 86 koronát küldött az ingyentele és ingyenkenyer céljaira. A jótekönyvség oltárára *Blaha Lujza* asszony teszi ezt az összeget. A *Könyves Kálmán-részvénytársaságnál* a nagylelkű és nemesszívű művészón ajánlatára köbben megrendelték a *Magyar Remekírók* című művet, amiért *Blaha Lujzának* a cöl érdekében jutalék járt ki minden isteni és emberi jogok szerint. A nagylelkű művészón ezt a jutalékokat küldte be nekünk ingyen-tejre és kenyérre. Köszönettel fogadjuk és rendeltései helyére juttatjuk.

— **Május elsője.** A főkapitányság május elsőjére vonatkozólag a következő jelentést adta ki:

A ma reggeli lapok azon közleménye, hogy a belügyminiszter ur megsemmisítette, vagy megváltoztatta a főkapitány azon határozatát, mely szerint a munkásoknak május 1-én levonulási utvonulást a Stefánia-ut helyett az állatkert előtti utvonulást kiíjölve, nem telet meg a valóságának, mert e tárgyban semmiféle miniszteri rendelet ki nem adatott.

— **Keresztény-ellenes Beethoven.** Bécs város tanácsa ma tárgyalta azt az indítványt, hogy a város 25.000 koronát szavazzon meg Beethoven szobrának megvásárlására. Az indítványt, amely mellett csak az előadó szavazott, elvetették. Megelőzőleg vita folyt, amelynek során azt hangoztatták, hogy inkább a hazai művészetet kell támogatni. Egy városatyja *Lueyer* híveinek tapsai között föjtegette, hogy Klinger művét *keresztényellenes* szellem hatja át s hogy a Beethoven-szobrán a zsidó művészeti irány jut kifejezésre. Nem egyéb az egész, mint egy zsidó szobrász hatás-vadásza.

— **Májusi előléptetések.** A hivatalos lap ma közli a honvédszék májusi előléptetését. A tábornoki karban *Klobuszár Vilmos*, a kőcsisvári kerület parancsnoka, altábornagy lett. A tábornoki karba bejutott *Kaffka Ignác*, a debreceni lovasdandár parancsnoka. *Vukovics János* zágrábi ezredes és *Minkey Kálmán* ezredes-hadbíró, a budapesti honvédtörténelmi múzeum igazgatója. Minkeynek előde, *Keresztész Károly* tábornok, nyugalmazott volt. A vaskorona-rend III. osztályát kapta. A szintén nyugalmazott *Stesser György* tábornok, a magyar csendőrség helyettes főfelügyelője altábornagyi rangot kapott a Lipót-rend lovagkeresztjével. Az előléptetett huszárszázad között van *Hoffmann Lipót* a híres urlovás is, aki alezredes lett a kecskeméti huszárezredben.

— **Szerencsétlenség a sörgyárban.** Az apatini sörgyárban *Bácker Teréz* munkásnő ruhájáa beleakadt a gépek között szíjba. A szerencsétlen leány oly erővel csapódott a falhoz, hogy nyomban halva maradt.

— **Halálos merénylet.** Nagyváradról táviratozzák: *Laza Györgyöt* görbed bihari község bíróját tegnap éjjel három bekorozott aru ember meglátáta, őt lövették rája, melyek közül kettő combján és karján találta. A bírő hazament és ma vérmelegzés folytán meghalt. A merényletet megismerte, de a nevüket nem mondta meg, hanem azt mondta, ha felgyógyul leszámol velük.

— **Hogy állanak a főváros pörrei.** A főváros törvényhatósági bizottságának egy tagja, *Feleki Béla* olyan indítványt adott át ma a főjegyzőnek, aminek a szükségességére ez ideig csodálatosképpen senki se gondolt. Az indítvány arra utasítja a tanácsot, hogy minden félévben készítsen kimutatást arról, hogy hogy állanak a főváros pörrei. A közgyűlésnek ugyanis szüksége van arra, hogy tudjon valamit azoknak a pöröknek a végéről, amelyeket maga idézett elő az által, hogy némely követeléseket közgyűlési döntéssel bíról elbírálás alá bocsátott. Azután aztán a közgyűlésben senki se tud arról, hogy mi történt a pörökkel, holott az ítéletek konzervenciáit le kell hogy vonja magának a közgyűlés is. Az esetek tudniillik, amelyeket a közgyűlés és bíróságok elé utal, folyton ismétlődnek és folyton költséget jelentenek a főváros pénztárának. Ettől a fölségnek kiadástól meg lehetne kímélni a fővárost, ha számot adnának a közgyűlésnek arról, hogy melyik esetben hogyan ítél a bíróság. A fontos indítványt holnap tárgyalja a közgyűlés.

— **Fagy és hó.** Komor és hideg hirtörke van az idén a természet májusi pompájának. Pusztító fagyról, havazásról, a vetések nagy károsodásáról érkezik hír mindenütt az országból. A gyümölcsösben és a vetésekben mindenütt nagy a kár, a szőlő sok helyütt teljesen elpusztult. A fagy különböző Jászberény, Nagybecskerek, Czegléd, Balassa-Gyarmat, Nagy-Enyed, Sátoralja-Ujhely, Pozsony, Arad, Győr, Kézdi-Vásárhely, Miskolc, Zilah, Nyiregyháza, Szilágy-Somlyó és Sopron környékén pusztított. Ma reggel havazott Baján, Dákán, Nagy-Szöllösn, Ujvidéken, Kőszegen, Pécsen, Barcsen, Kalocsán, Orsován, Deesen, Panosváron, Szigetváron, Nagy-Kamizsán, Kaposváron, Szent-Gothárdon, Veszprémben, és e városok környékén. Más veszedelmet jelentenek *Lugosról*; itt a kolumbácsi legyek raja oly erős, hogy a marhat nem lehet legelőre hajtani. *Orsován* több állat esett a kolumbácsi légy áldozatául.

Ausztriából is hideg időjárásról érkezik hír. Ott is nagy a kár. Bécsben, mint tudósítónk telefonon jelenté, ma reggel csaknem a zérus fokon állt a hőmérő higánya. *Divaacából* azt jelentik, hogy az egész Karstban nagy hóhullás van. Le egészen az Adriáig a fagy mindent elpusztított. *Grécében* is hull a hó ma reggel óta és ilyen féli idő van egész Felső-Ausztriában, Stájerországban, Tirolban és Karintiában is.

— **Halálozás.** *Beüthy László* tíz hónapos kis fiát, *Beüthy Zsiguskát* ma hajnalban hosszas szenvedés után megváltotta a halál. A mélyen sajtot szülőök holnap, szerdán délután három órakor kísérik örök nyugalomra kedves kisnyíl halottjukat a Múzeum-kört 2. számú gyászaházból.

— **A zágrábi párbajok.** Zágrábban, mint tudósítónk táviratozza, tegnap folytatódott a párbajok sorozata. *Hapner* joghallgató *Türk* főhadnaggyal verekedett meg és ezuttal a joghallgató sebesült meg, aki tegnapelőtt két katonatisztet sebesített meg. *Türk* kiűtötte kezéből a kardot és tejen, mellén megsebesítette. Halmert kórházba szállították, amely előtt nagy néptömeg gyűlt össze. A párbajoknak még folytatása lesz.

— **Eltemetett munkás.** A budai várban egy régi, rozoga épület bontanak. A munkálatok közben ma délután szerencsétlenség történt, melynek embelet is esett áldozatul. A munkások délután, három óra körül egy falat akartak bedönteni és csak későn vették észre, hogy a fal megingott. Néhány pillanat múlva hatalmas robajjal bedőlt a fal s a munkások közül *Nagy Mihályt* maga alá temette. A többiek idejekorán félreugrottak s a szerterőpülő kövektől csak apróbb horzsolásokat szenvedtek. Mire a mentők megérkeztek, a munkások már kiásták *Nagy Mihályt*, aki ekkor halott volt már. A szerencsétlen munkás holttestét elszállították az orvostani intézetbe.

— **Kivégzés.** Hanauban a törvényszéki palota udvarán ma reggel végezték ki *Gleser János* rablójáit. Az elítélt az utolsó pillanatig nyugodtan viselkedett, de mikor a vesztőhelyre vitték, tombolt és félelmében remegett. A holttestet átadták a kivégzett gyilkos atyjának.

— **A nyomor.** Egy olvasónk hívja föl figyelmünket a szegénység és nyomor egyik megdöbbentő esetére s arra kér bennünket, hogy ajánljuk a nemesszívű emberbarátok figyelmébe azt a szerencsétlen család, mely most járja a nékülözések szörnyű kálváriáját. *Ozveggy Hübel* Jakabné, aki a Mester-utca 22. száma alatt lakik, tímar özvegye. Férje halála óta mozással kereste meg kenyérét és szűkösségetesetéből tartotta el gyermekét is. Most megtegedett s nem tud dolgozni. Házába seim telik a szerencsétlen asszonynak s bizonyosan kiteszik az utcára május elsején, ha házbéret le nem fizeti.

— **Tettenért betörők.** Bécsben ma délután két veszedelmes betörő ki akarta rabolni az *Uranyek*-féle ékszerüzletet, de egy rendőr megakadályozta őket munkájukban s egyiküket le is tartóztatta. A kézerkerített betörő *Watsauer* Alajos nagyszombati születésű suhanc, aki már többszörösen büntetve volt. Később cinkosátársát is sikerült letartóztatni *Hatzinger* Gusztáv 19 éves lakatos személyében. A két jómadár az utóbbi időben több ékszerészbotot rabolt ki. Nemrégiben hajadonövel kinyitottak a Grabenen egy ékszerészkirakatot a járőrelők szemelátára és temérek drágaságot vittek el, mert senkinek bántotta őket, abban a hiszomben, hogy üzleti alkalmazottak. A két betörőt e hó közepén eltoioncolták Bécsből, de már a határról visszazsúrták. A budapesti rendőrségnek is jó ismerőse a két vakmerő betörő s Budepestről is ki vannak tiltva.

— **Főhívtás.** *Schwarcz* Ida főlkéri azokat, akik 1896/97. évben a Kazinczy-utcai polgári iskola negyedik osztályát végezték, hogy május 1-jén délután négy órakor a Dohány-utcai polgári iskolában jelenjenek meg.

— **Konzervgyár-Részvénytársaság.** Néhány új-ságban legutóbb az a hír jelent meg, hogy a bozoni gyümölcs- és főzelék-konzerváló gyár részvénytársaság Rimaszombatban konzervgyárat akar alapítani. Ez a hír teljesen téves, mert a bozoni konzervgyár részvénytársaság Keskenmetén kívül sehol sem alapított Magyarországon gyárat és nincs is szándék, hogy Magyarországon még egy másik gyárat alapítson.

— **Warmbrunn.** A fürdővárad erősen közeledő kezdete alkalmából ismét tekintélyes számmal jelentkeznek a híres alkalikus kántartalmu Warmbrunn (Szilázia) fürdővendégek. Ez az elsőrangú fürdő, amelynek hat meleg forrása van, kitünő gyógyhelye a reumatizmusnak, izület- és izomzomagnak, a benuulás minden formájának, idegbetegségeknek, nő- és borbetegségeknek, valamint kronikus hátrégre bajoknak stb. A gyógykezelés időtartama rendszerint 4-6 hét, idegbetegségeknel pedig három hónap. Az évad május 1-jétől szeptember 30-ikáig tart. Warmbrunn kedvező a vasuti összeköttetése, a lakásai olcsók, a szállodák kényelmesek. Prospektust készítségel küld a fürdőgondnokság, amelynek címe Warmbrunn, Szilázia.

(x) **Figyelmeztetjük** a magvásárló közönséget, hogy akkor, a mikor nem közvetlenül *Mauthner Odón* cs. és kir. udvari magkereskedésnél *Budapestben* jedezi szükségelőd, hanem vidéki kereskedőknél, világosan kérjen csak *Mauthner-féle magot* és ügyeljen arra, hogy minden tasakon és zsákon látható legyen a *Mauthner* név vagy cégének ólomzára, mert a melyeken a cég neve illetve ólomzára nem fordul elő, az nem *Mauthner-féle mag*.

(x) **Wright-Ditson** tennis-raketek Kertész T.-nál.

A lovagjáték.

Budapest, április 29.

A *Klotild*-szeretethez javára május hó tizenhatodikán és tizennyolcadikán, főuraink lovagjátékok rendeznek a Tattersalban, melyen a Hunyadiak korában divó lovagi tornák minden pompáját legyák föleleveníteni. A királyi családból *Utó* és *József* Agost főhercegek és *Augusta* főhercegnő vesznek részt a karusszelben s a közreműködők sorában vannak az *Andrássy*, *Bathányi*, *Esterházy*, *Károlyi*, *Zichy* gróf és egyéb főúri családok tagjai is. A magyar arisztokrácia tehát egy napra újból föléleszti a régi idők pompás képét, melynek szemléletére egykor hónapokon át készülték az emberek s a legtávolabbi vidékekről is föikeresték Hunyadi Mátýás budai várát. Akkor a vitézség versenye volt a torna, harci-játék, csak azért, hogy az ügyesebb kivesse a nyeregéből a győngét s hogy a főnemesség megmutassa a bámulóló népek, milyen pompás lovag nevelt istállóiban, milyen gazdag szerszámmal ekes paripát tud táncoltatni a fővényen. Egy nagy darab kulturtörténet van abban, hogy ma azért rendeznek tornajátékokat, hogy jótekönyvséget gyakoroljanak. A lovak minden címűje, a kacagányok, menték ragyogó disze, mind a jótekönyvség számára csillag. A régi tornajáték s e közt az új közt egy egész világván. Hasonlók csak egyben. Abban, hogy amint akkor a nemesi előkelőség, gazdagság pompázása volt, tehát ama kor legerősebb gondolatának kifejezése, ugy ma is e kor legjobban uralkodó gondolatának a szociális segítségnek szolgálatába szegődötve jelentkezik, ha egy napra támasz is föl.

A lovagjátékok története közzismert ama számtalan leírásból, mely kelletlenül talán sürűbben forrog közönségen. Nem is tiszta magyar játék az, mely a Hunyadiak alatt divott nálunk. Nyugat szelleme annyira átárta akkor az országot, hogy az idegen udvarok pompája is onthont lett Mátýás királyi várában. De a Hunyadiak alatt a nyugati szellem diadalokat ült Magyarországon s Mátýás udvarában nemcsak a könyvtár volt szép, a lovagjátékok is szebbek voltak, mint bármely királyi portán.

Az arisztokrácia által rendezendő tornajáték korbüség dolgában páratlan lesz, következésképpen a legpompásabb is, melyet e téren produkálni lehet. A nagy játékok első része a bevonulás pompás, ragyogó képe. Elöl négy fánfáros lovagol be a játék színhelyére, hírnökök és apródok követik őket. Solymások és solymászhölgyek jönnek aztán, két kettős-fogatton hölgyvendégek érkeznek, kik után másik két kettős-fogatton a vadászszákmányt hozzák. Ez a bevonuló csapat első része. Egy kis szünet után még az előbbinél is ragyogóbb díszben jön az udvari urak és hölgyek kísérete, majd tíz udvari ur maga, tíz udvari hölgy kíséretében. Ők a menet központját, a ragyogás centrumát alkotják. Utánuk még hosszú sorokban jönnek a fogatok, a caracoll lovasok, huszárok, mintha soha vége nem akarna szakadni a fénynek s ragyogásnak.

A menet most megáll. Az udvari hölgyek elhelyezkednek. A trombiták megharsannak s kezdetét veszi az első játék a *solymászat*. Aztán elvonul ez a fűge kép a szemek előtt s hirtelen, mint a kaleidoszkópban, új színek ugratnak a középbe. Déleceg, pompázó lovagok és lovagnők négyest táncoltatnak lovaikon. Tizenkét hölgy és tizenkét ur alatt táncolnak a paripák, míg fenn a karzatokon fölharson a zene.

Az ünnepély második része a tulajdonképpeni torna. Most már csak férfiak vannak a közdőtérén. A fánfárok jelt adnak s a tornában résztvevők elindulnak a porond felé. Elöl megy a nagy kíséret lóháton, kocsiokon, pajzsosan, lándzsásan, aztán a nagy sokaságban hirtelen látható lesz a *kihívó* csoportja. Trombitásai belefújnak hosszú kürtjeikbe s várnak, míg valahonnan visszajön a kürtösök válasza, jelölül annak, hogy akadt valaki, aki fölveszi a harcot. Most megjelenik a kihívott, nagy kísérete van ennek is. Már meglátta ellenfelét s nincs már szüksége cifra népre. Kivonul tehát a kíséret. A kihívott fél sátrából most két fánfáros és két lovag lép elő, kezét szorítanak s megállapítják a párviadal idejét. Ez alatt két apród egy szőnyeget terít az emelvény elé, a vívők sisakjait mindkét sátorból apródok hozzák elő s elhelyezik a szőnyegen. Most újból harsannak a trombiták. A kihívó csapatja vonul föl, a bírák elhelyezkednek helyükön. A lovag meghajtja lándzsáját s a két küzdő kilovagol a küzdőtérre. Néhányzor körüllovagolnak, aztán egymásnak szegzett lándzsákkal rohannak előre. Rövid a harc; ügyesség, gyors mozdulatok, bátorság kell hozzá. Alig néhány peró s az egyik lovag ki van emelve a szőnyegről.

A hölgyek tapsolnak s kendőiket lobogtatják. A győztes pedig büszke paripáján az esztrádhöz lovagol s szép női kezekből veszi el vitézsége díját.

Dalok a fagyról.

I.

Már nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Már zöldel a nyárta az ablak előtt, —
De látod amottan a téli világot?
És itt tágos orral a férfit, a nőt?

Május közeleg, kivirágzik a lélek,
Mindenki oly ifjú, mosolygva bohó, —
De újra sikong a tágok szele, — lélek:
Holnapra hogy itt lesz a tavalyi hó!

Elhull a virág, eliramlik az élet...
Oly röpke a nyár, a sugár, az öröm;
Mint fellegek árnya, hálalós itélet
Borong a sietve muló gyönyörűn.

De züllik a május, — ijedve belátom,
Hogy nincs tavaszunk, sem elő, sem utó, —
Vajh visszajöhet-e te, téli kabátom,
Mint im kikeletkor a tavalyi hó!

II.

Magában áll a pálma
A déli tájakon,
De ott kovályog álma
A messzi északon.

És sir: „Megfagy a lábam, —
Tudok egy kis fenőt
A forró Kamesatában, —
Ah, mint irigylem őt!”

X.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

Ujabb megőrülési eset.

— Jelenet. —

(Történet az örültek házában.)

Egy örült: Jó reggelt, felség!

Egy másik örült: Jó reggelt, pór. Hogy van?

Az egyik: Köszönöm, felség. A napsütötte haránt-metszetek logikája tulzott kartács-humorral becézi kuruttyoló oszbreimet, vödörmet és jaj, ha nem látsz benne áza'agot.

A másik: Nagyon szép. Kitalál van ez?

Az egyik (szerényen): Tólem.

A másik: Hajrá, paraszt, ez az aforizma nemcsak szép, hanem elmés is. Mit mondott a Pity-pity?

Az egyik: Felségednek ma van a szurja?

A másik: Igen. Ma van a lucidum intervallumom.

És önnek, pór?

Az egyik: Nekem is, felség.

A másik: Hajrá, pór, mi újság az intézetben?

Az egyik: Felség, új lakó jött.

A másik: Uj lakó?

Az egyik: Igen. Fiakkeren jött, olyan fiakkeren, amely nemcsak kívül, hanem belül is gummike-rekú volt.

A másik: És mi baja van?

Az egyik: Gyufa-örült.

A másik: Mi az?

Az egyik: A különböző gyufákba örült bele. Ő ugyanis azelőtt hazafi volt és az összes hazafias és jótékony gyufákat pártfogolta.

A másik: Vezesd őt elélem.

Az egyik: Igenis, felség.

(Elmegy és visszajön az új lakóval.)

Az egyik: Ime, felség.

A másik: Ki vagy, paraszt?

Az új lakó: Én Irinyi vagyok. Én találtam fel a gyufát.

Az egyik (sugva): Felség, ne higgyen neki. Ez az ember örült. Azt mondja magáról, hogy Irinyi, pedig nem is ő találta fel a gyufát, hanem Röntgen. Hehehe.

A másik: Szegény marha. Lépjön közelebb, Irinyi ur.

Az új lakó: Itt vagyok.

A másik: Hát öregem, hogy került maga ide? (Sajnálkozva néz rá.)

Az új lakó: Kérem, az nagyon egyszerű. Én EMKE gyufát akarom venni, mert tisztelem az EMKE céljait. De a boltos FMKE gyufát adott, ami éppen olyan jó, mint az EMKE, hanem rosszabb, mint a DKE gyufa. Ajánlotta a TH gyufát a tanítóka háza javára és a VOE és POSZ gyufát a vendéglősök országos egyesülete és a pinóceek országos szövetsége javára. Mire én egy kicsit megzavarodtam és kérdeztem, hogy most már melyik a jó: EMKE, FMKE, DKE, TH, VOE vagy POSZ? Erre nevetni kezdett a boltos. Zen nem tudtam, mit csináljak ennyiféle gyufa közt és zavaromban OMEGE és MAV gyufát kértem. Erre mind nevetni kezdtek. Mire én ACSEV, EMKE, FEMKE LEMKE, satöbbi gyufákat kértem. Erre kidobtak. Erre én ordítani kezdtem: emkefémke, voerpoe, keriem Poe Edgár-gyufát, Lenke-gyufát, huj-huj gyufát, jajistenem-gyufát, táno- és illemke-gyufát, óhaj-gyufát, huj, huj, huj! (Nehiugrik és az arcán gyufákat gyujtogat.)

Az egyik: Az égbe, idegen! Ne bántsa a felséges urat!

Az új lakó (dulakodva): Hagyjon békén! Ez az ur milliókat ér! Ennek az urnak vegyi potája van! Ennek az urnak az arcán meggyullad a svéd gyufa! (Elragadtatással): Uram, maga egy valóságos skatulya!

A másik (hidegen): Örök, vezessétek ki ezt a szegény bolondot.

Az egyik (lefogja): Menjen, menjen, szegény ember.

Az új lakó (sírva): Én gyufát akarok venni! Emke bácsi megharagszik, ha nem veszek tőle, Feme bácsi poónüt, Deke bácsi is, hát mit csináljak? Mit vegyek?

Az egyik (sugva): Vegyen be egy adag ciankálít, az jót tesz.

A másik: Huj, huj, kezd rámgönni a baj!

Az egyik (az új lakóhoz): Szaladjunk, ez a szegény ember megőrült.

Az új lakó: Melyik?

Az egyik: Ez, ni!

A másik (az új lakóhoz): Szegény ember, ne menjen azzal a bolonddal!

*Az új lakó: Hát most már ki a bolond?

(Mind a hárman szánakozva néznek egymásra.)

SZÍNHÁZ, ZENE

Asszonyi levél

Miss Duncannról.

Budapest, április 29.

Tisztelt szerkesztő ur! A jelen sorok írója nem sokat aludt az éjjel. Isten tudja, valami nagy, diadalmas és egyuttal keserves lelkesültség elevenen tartotta az idegeit és riasztotta tőlük az édes, álmothozó nyugalmat. Oh, én bolond, bolond, aki nem elégedtem meg a látott széppel, hanem annak minden gyönyörzetét, minden folséges benyomását élesztgettem és éberen tartottam lelkemben az egész éjszakán át — a magam keserűségére. Ez nagy paradoxonnak látszik így az első pillanatra. De higgye el, úgy van az, hogy egy asszonyt, akit egy másik asszony elkápráztat, meghat és fölemel: mindég egy kissé kényelmetlenül érzi magát.

Ezért az őszinteségért bocsássanak meg nekem azok az asszonyok, akik az este velem együtt egy eleven csoda szemléletébe merültek. Már csak valljuk be. Ez így van.

Különös dolog történt velem. Elmentem, hogy megnézsek egy táncosnót, akinek a mezt-lábáról lelkesült tirdákát volt alkalmam hallani. Leülök és várok. Szétnyílik a függöny és ime a másik pereben elfelejték táncosnót, táncot és meztlábát; körülöttem ülő kopasz és fölöttébb szakértő urak komoly véleményezését; elfelejttem magát a tény, hogy színházban ülök és gyönyörködöm: elfelejték mindent. Olyanforma hideg fut végig a hátamon, mintha egy idegen városban vétegyve éjszakának idején hirtelen egy hatalmas dóm sötét és rejtelmes oszlopai közt találnám magam.

Ugyan ki beszél itt érdekes mutatónyokról? Lejtérsről és klasszikus pózokról? Egy leányt látok csak, egy leányt, aki a szemében, az ajkán, a gyönyörű és fényes teste vonalában ki tudja fejezni minden idők örök költészetét.

A Szépet, mely már a legmagasabb, amit Platon tanít. Nem arc, nem test, nem forma, nem tulajdonság; pusztán és függetlenül a szép, a maga hatalmas, anyagon fölül fogalmában.

Nekem ne mondja senki, hogy a nagyanya tanította be mindarra, amit tud. Egyáltalán nem tud semmi olyant, amit betanulni lehetne.

A lejtések, a pózok, a tánc maga szinte mellékes. Hanem az arcán, a szemében olyan valami van, ami nagyon mélyről került oda. Nagy és misztikus érzések felvillanása, amiket jó, hogy esőként a mosolygó báj, mert különben, ki tudja, hova vinné őt magát és minket, akik nézzük. A vidámsága, a tiszta, pajzán játékszínsága, a felhevülése, melázása, vágyakozása, puha elomlása: mind művészet, igaz. De mintha csak abban a pereben, a maga nagy ihletének hatása alatt ért volna művésztette és ugyanaz nem lesz többé soha, de minden ujabb megnyilatkozásában más és egészen új. Igen, akarom hinni, és hiszem is, hogy kijövet még nem tudta, mit fog tenni és hogyan. Káprázatos képek lehetnek a lelkében, melyeket lát és érez és a mondani-valóját hozzájuk, előttünk mondja el. Bizony gyönyörű beszéd ez! Az ember szíve oszordultig lesz tőle és megtelik a szeme könnyvel.

Nem tudom, hogy kerültem ki a kis kalitka-színházból az utcára. Sok minden kavargott a fejemben. Ha én mindazt sorra elmondhatnám!

Csoda ez!

Láttam férfiakat, akik egész este egy fölmeztelen nőt néztek a legtisztább áhitattal és elragadtatással arcvonásaikon. S a csodálatukba, a lelkesülésükbe mintha egy kis bocsánatkérés is vegyült volna bizonyos régebbi pillantásokért.

Ugy-e bizony, urak, lennétek ti idealisták is édes-örömet, csak ha volna rá alkalmatok. De sajnos, nincs a szemérmetlen triot és nincs, egyáltalán nincs szemérmes ruhátlanúság, ami tiszta és áhitatos.

Ez az első, amit látunk, még annyira új és szokatlan, annyira megható és ismeretlen, hogy nehéz is róla beszélni. Hogyan is? Mit lehessen mondani olyan művésztetről, amit akár el is tagadhat az ember, ha a lelke, kedélye, izlése nem

elégé termékeny a befogadására? Táncról, amely költemény, mozdulatokról, amelyeknek zenéje van, két tisztán ragyogó szemről, amelyek rejtelmek csillognak fel és gyönyörű, titkos melázás teszi fátyolossá a nézésüket? Valóban, ezt érezni kell nagyon és hallgatni róla, mint ahogy elhallgatja az ember a nagy megindulásait, melyeket egy sem tudna szavakba önteni. Hát talán jobb lett volna, ha én is hallgatom. Mert szent igaz, hogy kevesebbet tudtam mondani, mint amennyit mondani szerettem volna. De mi, asszonyok szeretünk beszélni, különösen a szép-ről, ami valamelyikünk által lett nyilvánvalóvá. Ilyenkor érezzük, hogy még is csak szeretjük egymást és megbecsüljük egymásban azt, ami érték.

Annai bizonyos, hogy ebben az esetben helyénvaló a legnagyobb hódolat, különösen aszsonyi részről. Mert ime, közülünk támadt fel újra egy, aki fölemeli a szavát, hogy a szepet hirdesse vele.

A szó ezuttal nem hang, de bűbajos lejtés, a nemes vonalak titkos beszéde, amely egy lelték kor minden ragyogását, báját, költészetét foglalja magába. Alomszerű és igézetes, megható és szomorú is nagyon.

Mintha egy könyvből tartogatott, évek óta elszáradt virág egy reggelen csak kivirulna újra, a régi pirban, a régi kellemben, a régi illatában...

Erdős Renée.

Operaház. Prevoiti Franceschina, az Operaház kitűnő vendégművésznője, ma este *A sevillai borbély*-ban mint Rozina folytatta vendégszerelését és ismét megerősítette véleményünket, amelyet művészetéről a *Traviata* alkalmából magunknak megformáltunk. *Prevoiti* kissasszony az énektechnikának szuverén fejedelmesszonya, akinek koronájából azonban már kitért a hang érzéki szépségének drágaköve. De így is uralkodik a maga birodalmában, korlátlan bizottsággal és hideg ragyogással. Művészetéből hiányzik az a benső nemesség, amely költészetét avatná és organumának blazirt vonásaira csak a tekni-ka művirágai vetik az élet pirosságát. *A sevillai borbély* Rozinájá könyvebben győz, ha hang és megjelenés dolgában érzékileg is illuziót kelt bennünk. Hogy *Prevoiti* kissasszony ilyen eszközök nélkül aratót szenzációs sikert, az ő diadalát jelenti nemcsak a közönségen, de magamagán is. Énekében a cikornyás énekművészet tökélyét osodájuk: trillái szabályos ér-epségen gyöngyöznek, staccatói bitisak minden éles-ség nélkül, futamai bámulatosak, koloratúrája tökéletes. Beütölt énekelte az áriát *Dávid*: Brazília gyöngye című dalművéből és a frenetikus tapsvihart *Burns*: *Rozsok között* című dalával hálálta meg, amely a dalok legnagyobb méltóságát érte el: népdal lett. A koloratúrás áriával sokkal inkább nyerte meg tetsz-ünket, mint ezzel a bensőséges egyszerű dallal. Ez már olyan terrénum, ahol a művész nem szuverén uralkodó, mi pedig szkeptikus alattvalók vagyunk.

(G.)

Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. Goldmark nagy operája a Sába királyneje körül színe holnap este a m. kir. Operaházban. A Telefon Hírműködés előzetes az Operaház az előadását odahaza a lakásokban is végig hallgathatják, mert a Hírműködés azt teljes egészében közvetlen fogja. Az esti felolvasás után még az opera közvetítését követi, 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elte-és az Emke-kávéházról közvetít előzetes szórakoztatásra a Telefon Hírműködés.

A régi szerető. A Népszínház legközelebbi népszínház-ünnepsége *Géczy* Istvánnak *A régi szerető* című darabja lesz, mely a legutóbbi Porzsoit-féle pályázatán különösen feltűnt. *Géczy* ez a darabja elenté-ében eddig színrekerült darabjaival — melyek tárgya mindig erősen drámai — vigjátéki alapra épített hob-ogágyi idill.

Színházi botrány. A nagyváradi színházban a *Görög rabcsóga* legutóbbi előadásán tüntetésekben jorrt ki a rokonszeny a társulat két primadonnájá iránt *Amon* Margit és *Bilkey* Irén tisztelői két párira oszoltak és mindegyik párt hangos piszsgálással adott kitéjezést az ellenprimadonna iránt érzett rokonszen-venének. A színházi-bizottság, amely attól fél, hogy ezek a zajos nemetszés nyilvánítások ismétlődni fog-nak, a saját támogatását kérte a kibékülés előmozdi-tására. A rendőrkapitány ugyanis kijelentette, hogy a kibékítés kísérletek megtétele nem tartozik ha-táskörébe.

Mi lesz ebből?

Zilah Gynla bucsuzása. Annak a hatalmas ovációknak, amely tegnap este a színházak mögött és a közönség előtt is lejolyt, befejező akkordja az alábbi levél, amelyben az érdemes művész bucsuzik.

Tekintetes szerkesztőség! Az a nagy szeretet, amelyet a Nemzeti Színháznál való tizenhárom esztendőm működésem alatt a közönség és a sajtó részéről, nagy és talán meg nem érdemelt mértékben élveztem, nehézzé és igazán fájdal-massá teszi a bucsuzásomat.

Ezt az érzésemet fokozza a közönségnek és új igazgatómnak, *Somló* Sándornak és szeretett pályatársaimnak fejlethetetlen elismerése és az a tudat, hogy az ország első műintézetétől, amely-hez a lelkem erősen odanót az esztendőök tekin-télyes során. az elmúlt régime alatt előzatos és az objektív teljes hiányára valló mellőztetésem miatt kényszerültem távozni. Új igazgatóm azzal bocsátott utnak: A viszontlátásra!

Amig ez megtörténhetik, addig is a leghálá-sabban és legőszintebben köszönöm a tőváros kedves közönségének és a sajtónak irántam ta-nusított jóakarátát, szeretetét és támogatását, amely buzditani fog egész pályámon.

Budapest, 1902. április 29.

Hálás tisztelettel

Zilah Gynla.

Duse Eleonora Bécsben. *Duse* Eleonora hol-nap újabb négy estére terjedő vendégszerelést kezd a bécsi *Raimund*-színházban. Az olasz tragika bécsi vendégjátékának befejezése után *Milano*-ba megy, ahol szintén néhányszor fellép s aztán nyári pihenőre vonul. *Duse* sokat emlegetett párisi vendégjátéka úgy látszik, elmarad. Jövő télen *Duse* Eleonora nagy művészkörutat tesz Észak- és Dél-Amerikában, amely utjára *d'Annunzio* is elkíséri.

Nőnemű színház. Ha éppen úgy akarjuk minden malicia nélkül is állíthatnók, hogy a föld-gömbön létező összes színházak már eddig — nő-neműben voltak egy kicsikét, amennyiben tudnillik alig van színház a világon, amely többé-kevésbé ne nyögne női uralom alatt. Most azonban olyan színház van keletkezében, amelyben egész nyíltan a nők szá-nedekoznak az uralmat vinni. Ez a színház *New-York*-ban lesz és megalapítója *Andrews* Gertrud, az ismert amerikai színésznő. Az egész színházi vállalatot nők fogják vezetni, minden igazgatási teendőt a legna-gyobbtól a legapróbbig nők fognak végezni s a szin-házban csakis női szerzők darabjait fogják előadni. *Andrews* asszony, a nőnemű színház megalapítója, csakis a társulat összeállításában mutat némi bekülé-keny szellemet a férfivilággal szemben: kegyesen megengedi ugyanis, hogy a nőnemű színházban a férfiszerepeket — férfiak játsszák.

Miss Duncan Bécsben. *Miss* Izidora *Duncan* a kaliforniai táncosnő, aki ma este befejezte táncos-estét az *Urania Színház*-ban, ismét Bécsbe megy, ahol az *An der Wien*-színházban fog három estén fellépni. *Miss Duncan* május 7-én mutatkozik be először a bécsi közönségnek.

Jane Hading vendégjátéka. *Jane Hading*, a hírneves irancia színművésznő, *Dumas*: *Idegen nő* című színművében befejezte bécsi vendégjátékait. A művész az osztrák császárvárosból németországi körútra indult.

Miss Madge Perry Bécsben. *Miss Madge Perry*, az az ifjú angol szobret, aki nemrégiben a *Magyar Színházban* a *New-York szépe* szerepében fel-lépett, ugyanebben a szerepben a bécsi *An der Wien*-színházban fog legközelebb fellépni.

Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. Goldmark nagy operája a Sába királyneje körül színe holnap este a m. kir. Operaházban. A Telefon Hírműködés előzetes az Operaház az előadását odahaza a lakásokban is végig hallgathatják, mert a Hírműködés azt teljes egészében közvetlen fogja. Az esti felolvasás után még az opera közvetítését követi, 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elte-és az Emke-kávéházról közvetít előzetes szórakoztatásra a Telefon Hírműködés.

MŰVESZET.

□ **A tavaszi tárlat zsűrije.** A Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatának zsűrije, gróf *Andrássy* Tivadár elnökelete alatt tegnap gyűlést tartott, melyen az állami nagy aranyérem, a társulati-díj és a Harkányi-féle díj odaítélése kérdésében határozott. Az aranyérmekre vonatkozólag a pályabírók írl-terjesztette javaslatát a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A négyezer koronás társulati-díjat *Márk* Lajos festőművésznek ítélte oda, míg az első ízben kiállító kitüntetésére szolgált Harkányi-díjjal *Borsi* Viktor fiatal szobrászt tüntette ki.

□ **A műosarnok látogatottsága.** Az Orszá-gos Magyar Képzőművészeti Társulat tavaszi nemzet-közi kiállítását a közönség folyton fokozódó érdeklődéssel látogatta. Eddig összesen 25.850-en né ték meg a tárlatot, mely ezuttal csak május közepéig lesz nyitva. Az eddigi vásárlások összege már megközelíti a hetvenezer koronát, amely összegbe sem a király, sem az állam számára eszközlendő vásárlások nincse-nek beleérve. Az utóbbiak ügyében már megtörtént a döntés s a vásárlások közzétételét az késlelteti, hogy egyes művészekkel még folynak az alkudozások. A

tavaszi kiállításon már csak három zeneestély lesz, amelyek közül a legközelebbi csütörtökön este tart-ják meg.

□ **Magyar művész a német „ágyu király”-nál.** *Temple* János, Bécsben élő festőművész hazánkba, legutóbb hosszabb időt töltött *Krupp*-nál, a német „ágyukirály”-nál Essenben. *Krupp* ugyanis munkái számára színházat emelt, melynek ünnepi megnyitása *Vilmos* német császár jelenlétében folyt le. A magyar művész az ágyugyáros megbízásából, ezt a jelenetet örökítette meg óriási képen, melyet most fejezett be. A képet legközelebb Berlinben állítják ki.

□ **A miskolci Szemere-szobor.** A miskolciak *Szemere* Bertalan emlékének szobrot emelnek. *Róna* József, a szobor készítésével megbízott kitűnő szob-rászművész, már elkészítette a szobor agyagmintáját, melyet a szobor-bizottság a napokban fog megtekin-teni a művész budapesti műtermében. A szobrot még az idén fogják leplezni.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Román-Petre-pályázat.** A Magyar Tudu-mányos Akadémia *Román-Petre* pályázatának bíráló-bizottsága ma délután ülést tartott. A bizottság tagjai voltak, az Akadémia részéről: *Joanovics* György, *Szinnyey* József és *Asbóth* Oszkár; a kultuszminisz-terium részéről: *Boga* Károly és *déval* Margittai József császkornyai állami képző-intézeti igazgatók. A A beérkezett pályaművek közül a bizottság csak *Lány* Mihály művét találta számbavehetőnek. A 8000 koronás pályadíjat azonban ennek sem ítélte oda, hanem utasította a szerzőt, hogy dolgozza át művét.

□ **Beck Blanka versel.** Művésziellen ízléses ki-állításban, *Katona* Nándor gyönyörű címlapjával s *Bródy* Sándornak feltűnően meleg ajánló-levelel lép a nagyközönség elé egy új költő: *Beck* Blanka, aki-nek neve eddig alig-alig fordult meg a lapok hasáb-jain. A *Budapesti Napló* olvasói ugyan tán emlékez-nek néhány szép költeményre, melyek alatt a ki-ssasszony neve volt olvasható, de az új költő a maga színes egyéniségének teljében ezuttal lép ki csak elő-ször az irodalom porondjára. Konstatáljuk, hogy ez az első fellépés nem történik minden feltűnés nélkül. *Bródy* Sándor valóságos sociologiai ta-nulmányt írt le a költőnek, a bájos, fiatal költőt s mi a remek előhang után ugyancsak nagy vára-kossáall utjűk le a könyvet. De szívesen konstatal-juk azt is, hogy a kötet megfelel még ennek a foko-zott várokozásnak is. Amit első olvasás után is a legnagyobb magasztalásra tartunk a versekben érde-mesnek, az a végtelen egyszerűség és közvetlenség, mely az intim poemákban megnyilatkozik. Manapság, mikor a művészetek minden ágában erőletett, rejtély-szerű komplikációkat látunk, amikor a művészi ideált keresők gyakran a leghamisabb utakon tévelygnek, kétszeresen jól esik a léleknek megpihenni e lapokon, melyekről a klasszikus korok egyszerű gyermekének félig öntudatlanul megszületett dalaikhoz hasonló sóhaj-tások szállanak felénk. Nem is dalok ezek, csak dal-töredékek; barátságos szobák osendes félhomályában egy bájos leányka ujjairól elillibent akkordok; meg-megrezdülő hurok lágy ütmei, futamai; szakadozott sóhajok; fájdalmasan édes, drága, röpke hangulatok, melyekben elringatózik, elisr a költő lelke s minden érző szív, mint visszhang, feldobog reá. S a leg-ráppán-sabb, hogy a fiatal költő e lehelleteszerű érzésekhez és gondolatokhoz, melyek a legáttetszőbb Liberty-selyemhez hasonlítanak, hogy találta meg azt a köny-nyed, játszi dallormát. minő művészi érzék sugallta rimeit, melyek a dilettantizmus és virtuozkodás szél-sőségei között mozogva, azt az illuziót keltik mindig, hogy a hangulattal egy pillanatra születtek. Egy-szerűség és iormatökély! — e két ideál áhítatos tisz-telete sugárzik ki a *Beck* Blanka verses könyvéből, mely nemes hangjával szinte titkosan intim érzéseivel és minden utánzástól ment friss formáival igaz művészi gyönyörűséget szerez az irodalom gonmet-jeinek. A kötet „petit chef d'oeuvre”-jeiből mutatónba adjuk az alábbi megkapó poemákat:

Csendes dalok.

I.

Fojem válladra hajtánám,
Mint álmaimba, hajtánám,
Ez sirmek halkán, halkán,
Amíg csókolnád ajkam,

S amig suttognál mámorosan,
Csak elnéznél, némán, hosszan,
S megcsókálnám kezéd,
Mely őriz és vezet.

II.

Van nekem egy sárka könyvem,
Lapja ódi, régi,
Elszorul az ember szíve,
Ha sokáig nézi.

Szerelemről, boldogságról,
Gyöngyei a dalnak,
Mért, hogy akik így szeretnek,
Azok is meghalnak?

Ottthon.

A vad lármból semmi sem maradt,
A szaj elnémult ablakom alatt,
Két fényes csillag ragyog rám az égen,
Régen.

A szívem is csak el-el-szunnam lassan,
Édes anyám dűdölget odáát,
A hűgöskám meg bontja, bontogatja
Arany haját.

És esend van. Titkos, tiszta, szűzi esend.
Angyal lebben ilyenkor idelent.
Csak egy-egy árny száll ablakom alatt.
— Valaki itt volt — s lelke itt maradt.

A díszes kötet — mely a *Pallas* kiadásában jelent meg — 3 koronáért kapható a könyvesboltokban.

SPORT.

* Katonai díjlovaglás. A Nádasdy huszár-ezred tisztikara — mint *Sopronból* jelentik, — ma délelőtt a lovassági gyakorlóterén sikerült díjlovaglás rendezett. A díjlovaglásban díjat nyert *Obermeyer* kapitány és *Cserny* főhadnagy szolgálati lovakon *Reimer* hadnagy saját lován. A jeu de barre három csoportban folyt le. Ennél *Hanway* tiszthelyettes, *Kreutzbrück* kapitány és gróf *Thun* hadnagy részesültek tiszteletdíjakban. A díjgratálnál *Reimer* hadnagy öt díj közül az első kettőt, *Kreutzbrück* kapitány a harmadikat, *Obermeyer* kapitány a negyediket és *Stummer* hadnagy az ötödiket nyerte.

Bécsi lóversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Bécs, április 29.

Minimális volt az érdeklődés a bécsi lóversenyek mai utolsóelőtti napja iránt. Az egyes futamok mi érdekeseit se nyújtottak. Talán az volna még említésre méltó, hogy a handicapen *György-lovag* canterben 15 hosszal nyert. A Kincsem-handicap meglepetéssel végződött, *Satron* lett a győztes *Carmin* és *Cleo* ellen.

A részletes eredmény a következő:

I. Nyeretlenek versenye. Díj 2000 korona. Távo-
ság 2400 méter. Gróf Telesi *J. Babérja* (Slack)
első, Dreher A. Marienburgja (Cleminson) második,
gróf Degenfeld I. Tó-Almása (Adams) harmadik,
azután *Onatterbox*. Totalizátor: 10:24. Helyrelo-
gadások: I. 50:69. II. 50:85.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távo-
ság 1300 méter. Miquel Brazagnai herceg *Good Fortuneje*
(Smejda) első, Folberth J. th. Arimania (Maino) másod-
dik, gróf Festetics T. Barberineje (Bonta) harmadik,
azután Sprudel, Bécs, Don Diego, Spitzbub, Deliany,
Testőr. Totalizátor: 10:41. Helyrelo-
gadások: I. 50:72. II. 50:63. III. 50:155.

III. Kincsem-Handicap. Díj 6000 korona. Távo-
ság 2400 méter. Báró Rotschild N. *Patronja* (Mauser)
első, Mr. Lincoln *Carminja* (Slack) második, Mr. C.
Wood *Cleoja* (Van Dusen) harmadik. Azután *Busento*,
Booky, *Semper* idem. *Scharbe*, *Glory*, *Verita*, *Medicus*,
Belle alliance. Totalizátor: 10:165. Helyrelo-
gadások: I. 50:164. II. 50:79. III. 50:77.

IV. Dunadíj. Díj 3000 korona. Távo-
ság 1200 méter. Báró Ücstritz Zs. *Fanyoja* (Bonta) első, gróf
Wenckheim J. *Olympiasja* (Baines) második, báró
Springer G. *Perhapsja* (Adams) harmadik, azután
Hippas, *Stigrette*, *Alesia*. Totalizátor: 10:25. Helyre-
logadások: I. 50:88. II. 50:266.

V. Handicap. Díj 2000 korona. Távo-
ság 1000 méter. Jankovich-Bésán Gy. *György lovagja* (Russel)
első, gróf Festetics T. *Couleureje* (Tara) második,
gróf Trautmannsdorff L. *Axiomja* (Baines) harmadik,
azután *Babus*, *Myriad*, *Zsupánka*, *Princess Flo*,
Hajdu. Totalizátor: 10:20. Helyrelo-
gadások: I. 50:63. II. 50:99.

VI. Gátverseny. Díj 3000 korona. Távo-
ság 2400 méter. Mautner V. *Puritanerje* (Poole) első,
Hg. Taxis *Csilagja* (Williamson) második, dr. Haber
L. *Bakatorja* (Brown) harmadik, azután: *Philosoph*,
Gut genug, *Melba*. Totalizátor: 10:56. Helyrelo-
gadások: I. 50:82. II. 50:65.

VII. Akadályverseny. Díj 3000 korona. Távo-
ság 4000 méter. Mr. Lambton *Merészeje* (Brown) első,
Horthy I. *Almomsja* (Horthy I.) második, Mautner V.
Pausaniasja (Poole) harmadik. Totalizátor: 10:32.

Nyiltér.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás
kifűző sikerrel
használtatik

Salvator

vese-, húgyhólyag-, húgydara- és közsavanybántalmak
ellen, vizelet nehézségeinek, továbbá a légző és
emésztési szervek hurutos bántalmainál.

Hűgyhajtó hatású!

Vannak! Kényes emésztés! Csirranatos!
Kapható mindenkereskedésben vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál. Eperjesen,
Budapestben, főraktár Édeskút L. urnál.

Osztálysorsjegyek
a most kezdődő I. húszhoz eredeti áron
kaphatók:

sorsjegy 12 kor. | sorsjegy 3 kor.
" 6 " | " 150 "

Mercurbank
BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legfinisabb égvényes
SAVANYU-KÚT

Dr. Lichtenberg Kornél
címe a mai naptól
V. ker., Nádor-utca 31. szám.

Leghatásosabb
arzenes
Guber-Forrás
vasas víz
verszegényesség,
női betegségek,
ideg- és bőrbeteg-
ségek stb. ellen.

Kapható az összes ásványvíz-üzletben, gyógyszerár- és drogeriákban.

Míg a legutóbbi időkig egyetlen víz sem volt eg-
szén biztosan adagolható

a vérköpésben, szivbajban és asthmában
szenvéd embereknek, az újabb kísérletekből kiderült,
hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT
GYÓGYFORRÁS

„Margit-telep, — Bereg-megye“
vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nem-
csak a **hugyszervek** betegségeiben legjobb víz,
hanem a **legkíméletesebb** borvíz, és enyhén sós zize
miatt mindenki, még a **legkiseb** gyermekek
is szívesen veszik magukhoz a gyomor és lég-
cső hurutos megbetegedésénél.

Kapható minden győrártár és fűszerkereskedésben.
Országos főraktár:
ÉDESKÚT L. cs. és kir. udvari szállítónál,
ásványvíz-nagykereskedés Budapestben.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért
nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK.

— (Tisztújítás.) *Kassa* városa *Péchy* főispán
elnökségével ma tartotta tisztújító közgyűlését. Pol-
gármesterré egyhangulag *Münster* Tivadart helyettes
polgármesterré *Eder* Gyula tanácsnokot, tanácsnokokká
Szentlélek Gyula arvaszéki elnököt. *Tirszat* Vendelt,
főjegyzővé *Kozora* Vincét, első aljegyzővé *Kriebel*
Edgárt, második aljegyzővé *Rössler* Istvánt, harmadik
aljegyzővé *Kleiner* Emilt főügyészzé *Benczur* Gézát,
arvaszéki ülnökké *Varga* Kálmánt, pénztárnokká *Horvátk*
Ferenct választották meg. A főispán tiszteletbe i fő-
ügyésze nevezte ki dr. *Blamor* Béia ügyvédet, tiszte-
letbeli főorvossá dr. *Wandraschek* Jenő rendőrvost,
tiszteletbeli rendőrfőkapitányokká idős *Varga* Lászlót
és *Kossuth* Lajos rendőrfőalmazókat és *Juhász* Mórt
tiszteletbeli rendőrségfőalmazóvá. Délcen a városi
tisztikar lelkes ovaókban részesítette Münster pol-
gármestert, aki most ünnepi polgármesterségének
30-ik évfordulóját.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Magyar gyufa — osztrák gyártmány.** Az
Unio-gyufagyár ellen a magyar ipar kijátszása ügyé-
ben folyamatba tett vizsgálatot amelyet *Horánszky*
Nándor az elhunyt kereskedelemügyi miniszter, a
hozzáérkezett főjelentés alapján, hivatalból a biai
szolgabírórság e őt indított meg, tegnap folytatták
a *Garad* szolgabíró részéről teljesített helyszíni viz-
sgálatát. A vizsgálathoz meghívott *Zinszky* megyei
számvevő, mint könyv-szakértő, a könyvek átvizsgálá-
sát után kijelentette, hogy a gyár működését nem
lehet megállapítani, mert 1901-ben a gyár könyveit
egészen titkoszerűen és szabálytalanul vezették. A

tárgyalást vezető szolgabíró kiderítette, hogy Fürth
nem üres dobozokat, hanem gyufát küldött az
Unionak.

Délután a budafoki község-házánál folytatták a
tárgyalást. *Deutsch* Márkus tanu azt vallja, hogy ren-
geteg sok gyufát kap Fürthől Schüttenhofenből és
azt a budafoki Unió-gyufagyárnak továbbítja. Dr.
Pichler Győző Fürth számláival bizonyítja, hogy
Deutsch Márkus a Fürth cégtől Emke és Fmke gyu-
fát kap. *Follák* Gyula azt vallja, hogy a Fürth-
cégtől vaggon-számra kapja a gyufákat s azo-
kat a vidékre részben a *Deutsch* Márkus cég-
nek és az Unió gyufagyárnak továbbítja. *Lak-
ner* azt vallja, hogy vaggon-számra kapnak a Fürth-
cégtől gyufát, mert az Unio-gyufagyár a Fürth-
cég magyarországi bizománya; továbbá, hogy
rengeteg sok *Fmke* és *Emke* dobozokat kapnak
a Fürth-cégtől. Dr. *Gráf* tanu azt vallja, hogy a Fmke
és Emke gyufák Schüttenhofenből óriási mennyiség-
ben jöttek. A szolgabíró konstataálta, hogy a gyár
gyufaraktárában rengeteg sok vaggon Fürth-féle
schüttenhofeni gyufa van. Itélethozatalra még nem
került sor.

§§ **Gyermekek gyilkosa.** *Nagykanizsáról* írják,
hogy *Laskay* Tivadar keszthelyi lakos ellen, ki két
gyermekét megmérgezte, ma adta be a királyi ügyész-
ség a terjedelmes vádiratot. E szerint *Laskay* előre
megfontolt szándékkal fiát, Ferenct és leányát, *Margi-
tit*ot, hosszabb időn át arzenikkummal tartotta, aminek
következtében a 12 éves *Ferene* 1901. május 11-én és
a 4½ éves *Margit* 1901. június 15-én arzen-mérgezés
által okozott általános kimerülésben meghalt. *Laskay*
eme cselekménye a btkv. 278. §-ában meghatározott
gyilkosságnak két rendbeli büntette. A nyomozás
és a vizsgálat adatai szerint a boncolás során a fin-
holtest maradványaiban 57 milligramm és a leány-
holtest maradványaiban 25.08 mgr. arzenikum talál-
tatott. *Laskay* tagadja a büntetést és azt mondja, hogy
gyermekét önfeláldozón ápolta és négy orvost is
hivatott gyógykezelétesükre. Ha arzent találta, azt
csakis ellenségei nyújthatták gyermekeinek. Beigazo-
lást nyert, hogy *Laskay* különböző egyéntől kért pa-
kánymérget és hogy a vizsgálat folyamán megállapi-
tották, hogy a kis *Feri* ismételt panaszkodott.

— Tudom, mitől halok meg, a papa borban és
dunsztosban valami keserűséget ad.
Middn azt kérdezték, hogy ha ezt tudja, akkor
miért veszi be, bánatosan felelte:
— Az ám, de édesapám megver, ha meg nem
iszom.

A kis leány is panaszkodott, hogy atyja valami
keserű vízzel itatja és ez teszi betegé. A bűnös cse-
lekmény lélektanilag rugója, *Laskay* Tivadarnak egy
asszony iránt táplált rajongó szerelmében keresendő.
Megígérte ugyanis a nőnek, hogy az ő és gyermekei
vagyonát is neki adja.

§§ **A kuoséber kosara.** Tavaly történt, hogy a
gyanuitan nevű *Ranolder*-utcaban kirabolták *Csenko-
vics* Antal kuosébert. Amint éjjel egyik kávéházból a
másikba igyekezett, két subanc ráesett és erős du-
lakodás után elvettek tőle két kukordobozt. A kuosé-
ber természetesen nagy lármát csapott, s a lármára
Tóth Sándor rendőr segítségére sietett. Eddől aztán az
egyik merénylő megijedt és megugrott, a másik is
megijedt, de annak nem volt ideje elillanni, azt meg-
fogta a rendőr. A nyomozás során kiderült, hogy
Tólosér Jánosnak hírvák s foglalkozásánélküli bérkoo-
ségéd. *Törvény* elé állították az esküdötöróság ma
ítélkezett felette. *Pataký* kir. ügyész rablással vádolta,
védője, dr. *Mozes* László felmentése mellett érvelt,
mert a bizonyítás során kihallgatott *Tóth* Sándor is
csak azt vallotta, hogy ő a dulakodás színhelyén
fogta el a vádlottat, aki akkor is tagadta, hogy ő tá-
madta meg *Csenkovics*ot. Az esküdte nem talál-
ták vétkesnek a vádlottat, akit a törvényszék fel
is mentett.

§§ **A hadarkuti főlbirtokos.** Ma végre a
monstre-pőr odaig jutott, hogy az ügyész előterjeszt-
hette a vádbeszédet. Dr. *Mikovich* Lajos királyi al-
ügyész magas nivóju vádbeszédében részletesen ismer-
tette a bűnpör anyagát, aztán nyomos argumentumok
kapcsán kérte a törvényszéket, hogy mondja ki *Nagy*
Ákost a 400. §. második bekezdése szerint minősülő
két rendű közokirathamisítás bűntette és a 333. és 334.
§§. szerint minősülő lopás bűntettében, *Paré* Jánost
ugyancsak a 400. §. második bekezdése szerint minő-
sülő közokirathamisítás és a 215. §. szerint minősülő hamis
tanulás bűntettében, továbbá *Molnár* Józsefet, *Bellai*
Istvánt, *Bellai* Istvánét, *Bellai* Jánost, *Takács* György-
őt, *Bódis* Sándort, *Bódis* Ilést, *Bódis* Istvánt,
Mogoz Istvánt, *Kis* Ferenct és *Szabó* Istvánt a 400.
§. második bekezdése szerint minősülő közokirathami-
sítás bűntettében büntönek és kéri őket a megfelelő
büntetéssel sújtani. Enyhítő körülményt csupán *Molnár*
Józsefre vonatkozólag hoz fel: a tördelésen beismerést,
Kis Ferencre, *Bódis* Sándorra, *Takács* Györgyre,
Mogori Istvátra és *Bódis* Ilásra súlyosító körü-

ményül rovott multjukat hozza föl, Dr. Keresse, a panaszos örökösök képviselője szólalt fel azután kijelentve, hogy kártérítési igényre számot nem tart. Marasztaló ítélet esetén kérte a 7 darabos takarékpénztári könyvnek — amelyek állítólag ajándékozás útján jutottak Nagy Ákos és Nagy Ferenc birtokába s amelyek jelenleg bírói leltékben vannak, — a Nagy Márton-féle hagyatékhoz leendő átutalását. Az elnök ezután a tárgyalást holnap délelőtt 9 órára halasztotta el, amikor Polónyi Géza tartja védőbeszédét.

TÁVIRÁTOK.

Dunkerque, április 29. Két francia schooner az izlandi parton jégdarabokba ütközött és tönkrement. Mind a két hajó kapitánya és 12 embere vízbefullt.

Bolgár miniszterek Párisban.

Páris, április 29. Dánev bolgár miniszterelnököt és Szadráfov bolgár pénzügyminisztert ma Delcassé külügyminiszter fogadta.

A Krosigk-pör.

Gumbinnen, április 29. A Krosigk-pör mai tárgyalásán Rhoden alezredes, a bíróság elnöke azt indítványozta, hogy a bíróság határozzon Bartel berlini altisztnek Horn védő által szombaton közölt levele tárgyában, amely hallatlan módon megtámadja a dragonyosered tisztikarát. A vád képviselője azt indítványozta, hogy a bíróság térjen napirendre a levélről. A védők a bíróság belátására bizzák a döntést. Horn védő hozzátette, hogy a meggyilkolt százados házaseleete nem volt nagyon boldog. Mattern mészáros elmondta neki, hogy 1900. szeptember havában a Marazin-platzon ment, amikor egy arra menő dragonyostiszt köszönt Krosigknak s feleségének. Amikor elment a házaspár mellett, a százados háromszor hába ütötte feleségét. A tiszt erre azt mondta, hogy a körülötte állók is hallhatták: „Nem soká fogod verni feleségedet!” Minthogy az a gyamu merült fel, hogy a gyilkost a tisztikarban kell keresni, a védő nagyon fontosnak tartja az elnök indítványát. Noha a vád képviselője és a másik védő ezt a dolgot lényegtelennek tartja és az indítvány elvetését kéri, a bíróság elhatározta Mattern mészáros, Kretschmann vendégfogás, Weiss és Brand tisztek kihallgatását. Első tanuknak a mai tárgyaláson Schiedat altisztet hallgatták ki, aki azt vallja, hogy Hiokel mintegy 10 perccel a gyilkosság előtt vele volt az istállóban. Amint a gyilkosokról hallottak, mind a ketten a lovaglótérre szaladtak.

A német birodalomgyűlésből.

Berlin, április 29. A birodalomgyűlés ma a sajtóbírói ügyekről szóló javaslatot és a szociáldemokraták és a szabadelvűpart részéről beadott indítványokat tárgyalta, melyek az illetőséget általában a nyomtatvány megjelenésének helyéhez akarják kötni akkor is, ha magánpanaszról és ha nem időszaki nyomtatványokról van szó. *Niederding* államtitkár ezeket az indítványokat, mint tulmuzzemenőket visszautasította. Többek hozzászólása után a ház a törvényjavaslatot az időszaki szó törlése mellett elfogadta.

Robbanás a hajón.

New-York, április 29. Ma reggel a hollandi hajótársaság *Fulton* tengeralattjáróján a delawari kikötő közelében robbanás történt, mint hiszik, gázolin által, mely anyagból 750 gallon volt a hajón a gépek fűtésére. A hajón levő személyek közül *Korhem* Oszkár osztrák-magyar tengerészhadnagy és három más ember könnyebben megsebesült.

Montenegró fegyverkezik.

Köln, április 29. A *Kölnische Zeitung* értesülése szerint minden katonaképes montenegrói alattvalót behívtak. A fegyverkezés az ország minden részében lázasan halad. A fejedelem legutóbb Podovicában volt és ott tanácskozott a keresztény albán vezérekkel. Azóta az albán határon sietve vonják össze a csapatokat. A *kozinyai* és *plevai* kerületekben, amelyekre Montenegró a berlini szerződés alapján jogot formál, fegyvereket osztottak ki és csak a megállapított jeire várnak, hogy meginduljon a fölkelés.

Közigazgatási táviratok.

Nagy-Kanassa, április 29. *Schers* és *Englander* helybeli gabonakereskedő cég fizetési zavarokkal közd és hitelezőtől moratoriumot kér. A cég baját állítólag egy cillium malomtulajdonossal kötött nagyobb buzaszállítási ügyletből eredő tetemes árkülönbözet idézte elő. A budapesti piac — mint hírlik — 200.000 koronával van a ógnél érdekelve.

New-York, április 29. (Terménylistás.) (Zárlat.) *Gyapok:* New Yorkban helyben 9.4/16 (9.7/16). Áprilisra — (9.69). Júliusra 9.50 (9.63). New-Orleansban helyben 9.4/16 (9.4/16). — *Petroleum:* Stand white New-

Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphianban 7.35 (7.35). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír:* Western steam 10.45 (10.35). Rohe és Brothers 10.60 (10.50). — *Tengeri irányszata engedő.* — Májusra 69.7/8 (69.—). Júliusra 68.7/8 (68.7/8). — *Szept-re* 67.7/8 (67.7/8). *Buza irányszata állandó.* — Píros ószi helyben 89.— (89.7/8). Májusra 80.7/8 (80.7/8). Júliusra 80.7/8 (80.7/8). Szept-re 80.— (79.7/8). Dec-re 81.7/8 (81.7/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.7/8 (1.7/8). — *Kávét:* íair Rio 7. sz. 5.7/16 (5.7/16). Áprilisra 4.80 (4.80). Júliusra 5.05 (5.—). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — *Cukor:* 2.7/16 (2.7/8). — *Őn:* 28.— (28.25). — *Réz:* 11.7/8—11.95 (11.7/8—12.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 29. (Terménylistás.) (Zárlat.) *Buza irányszata állandó.* — Májusra 74.7/8 (73.7/8). — Júliusra 76.7/8 (75.7/8). — *Tengeri irányszata engedő.* — Szept-re 62.7/8 (61.7/8). — *Zsír:* Májusra 10.05 (10.—). — Szept-re 10.12 (10.10). — *Szalonna short clear* 9.97 (10.—). — *Sertészsuk:* Májusra 16.77 (16.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Sóhaj.

— Szabados Ede fordítása. —

Szavát se hallom, arcát se látom,
Nevét fennhangon nem említem,
De egyre várom, forrón imádom,
Mindig híven.

Hiába hívom, karom kitérve,
Meg nem vigasztal semmimem,
S mégis utána száll lelkeim vágya
Mindig híven.

Meddő panaszszal így vágyakozva,
Száz sebtől vérzik sajtó szívem,
Szemem naponta könyv árját ontja
Mindig híven.

Szavát se hallom, arcát se látom,
Nevét fennhangon nem említem,
De egyre várom, forrón imádom
Mindig híven.

Sully-Prudhomme.

— Beszélgetés Oszkár királyival, Jules Huret.

nek a párisi *Figaro* munkatársának alkalmá volt hosszabban beszélgetni Oszkár svéd királyival, aki most Párisban tartózkodik. Huret mindenekeelőtt szóba hozta a király egy verskötetét, amelyet francia nyelvre fordítottak le mostanában.

— Ez csak egy régi versgyűjteménynek a fordítása — felelte a király. — Mert utat nem írok többé a nyilvánosságnak, nagyon öreg vagyok... hetvenhárom éves... Most emlékirataim rendezem, amelyek halálom után jelennek meg. De a költészettel, azzal már végeztem. A versek fordítása egyébként jó, sőt nagyon jó, nagyon meg vagyok vele elégedve.

Azután beszél a fjordokról, az észak tengeréről szines, költői nyelven. Szereti az országot, a fjordjait, tengerét, de olykor-olykor Dénre is vágyódik. Franciaországot szereti nagyon.

— Francia vér folyik ereimben — mondja. — Nagypám Párisban született, nagyanyám Marseilleben...

Mutatja a gomblyukát, ott együtt volt a beosztottrend, a katonai érem és a mentő-érem.

— Amint látja, az önk seizeit viselem, a mentő-éremre azonban a legbüszkébb vagyok, mert alapjában véve ez az egyetlen érdemjelem, amelyet csak-ugyan megszereztem.

Azán elbeszélte, hogy egy napon Nizzában sétáltva látja, hogy egy kocsit elragadtak a lovak. Senki sem merte őket megfékezni, mert az ut azon a helyen veszedelmes volt. Ő mint erős és ügyes tornász, neki-vette magát a lovak fejének, néhány méternyi távolságban már meg is fékezte őket s ezzel megmentette a kocsiban ülő két hölgy életét. Azért kapta a mentő-érmet a császártól — mert ez már régen történt, a császárság alatt s mind máig visetem.

Másnap, vagy néhány nappal később, már egészen világosan nem emlékszik rá, Nizzának egyik csatormájában egy kis gyermeket pillant meg, aki már-már elmerül. Habozás nélkül utána ment s átadta a gondatlan cseledeknek, aki ezalatt nyugodtan csevegett nem észelve egy katonával.

Jókedvűen mondotta el ezeket a dolgokat a király. Jules Huret megjegyezte, hogy a katonai éremnek igen nagy becsé van Franciaországban.

— Tudom, — felelte a király — nem minden királynak van meg. III. Napoleontól kaptuk 1861-ben, egyidőben a fivérémmel, a Mars-mezőn, a császári gárda előtt.

Szóba kerültek a választások.

— Azt hiszem — jegyezte meg a király, — hogy kedvezően ítének ki a kormányra... Waldeck-Rousseau kiváló ember, akinek a politikai műveltségét és energiáját én nagyon szeretem és becsülöm az ön elnökület. Loubet urat is. Jó, derék és rendkívül művelt férfi, ő nagyon képzet, mindent tud és nagyon finom szellemű. Azt hiszem, csak addig marad elnök, amíg a mandátuma lejár, nekem legalább az mondta, hogy ez a terve.

Ismét az irodalomra került a sor, s megemlékezett a király Sully Prudhomme-ról, akinek a stockholmi akadémia nemrégiben odaítélte tudvalevőleg a Nobel-díjat.

— Nagy gondolkodó — jegyezte meg a király. Végül még ez a kis dialógus következett:

— Felsőged nagyon népszerű lett Biarritzban egyszerű életmódjával és nyájasságával.

— Azt hiszem, Svédországban és Norvégiában is szeretnek egy kissé.

— Felsőged itt is hamarosan szerezne népszerűséget...

Nyájás bucszkodással aztán véget ért a látogatás. A svédek és norvégek királya még május 7-ikéig marad Párisban, de a legadóból átköltözik az új svéd- és norvég követségi palotába, ahol Loubet elnök látogatását is fogadja.

A *Journal* is megemlékezik Oszkár király verskötetéről, amelyet Synnesvedt svéd író fordított le a király engedelmével. Mindenesetre figyelemreméltó az a megjegyzés, amely a kis közlemény végén olvasható. A kötethez, írja az említett francia lap, munkatársunk Jules Claretie írt előszót és Sully-Prudhomme bevezetést.

Es végül ezt teszi hozzá a *Journal*:

— II. Oszkár szerencsés pótló!

Szóval a franciának inkább az előszó és a bevezetés imponál első sorban a kis kötetben.

— A két cillinder. Frigyes badeni nagyherceg jubileuma alkalmából egy bécsi lap kedves epizódot elevenít fel a nagyherceg életéből. Pár évvel ezelőtt ugyanis a nagyherceg egy heidelbergi magántanárt és egy idősebb felsőbb iskolai tanítót tanárokká nevezett ki. A kiténtetés megköszönésére a főudvarmesteri hivatal megállapította azt az időpontot, amikor a két tanár jelentkeznék. Amikor a fiatalabb tanár megjelent a karlsruhei kastély várótermében, már ott talált idősebb kollégáját, aki — fején a cillinderrel — izgatottan sétált fel és alá az előcsarnokban. Egyszerre egy hivatalnok a fiatal tanárt a nagyherceg szobájába szólította, egyáltalán figyelmeztette, hogy klakkcillinderét hagyja künn a váróteremben. Három perő múlva vége volt a kihallgatásnak. Amint megnyílik a nagyherceg ajtaja, az öreg professzor felkapja az asztalról a kollégája cillinderét, a magát pedig a fején jelejtve, szinte öntudatlanul bejő a nagyherceg elé. A nagyherceg elfordult, majd mosolyogva szól:

— Kedves tanár ur, nem tenné le legalább az egyik cillindert?

Az öreg ur ijedten nézett a hona alatt levő klakkra, majd hirtelen lekupja a fején felejtett cillindert is és zavartan nyögte:

— Igaza van, fenségt! Két kalap feltétlenül sok olyan embernek, aki elvesztette a fejét.

— No de hála istennek, megtalálta. Hát vigyázzon, hogy ezental mindig a fején maradjon.

— A tej lefőlézése fagyasztás által. Ezideig a tejk viztartalmát légritkított térben való gőzölgetés által szokták 85—87%-ról 28—30%-ra csökkenteni. Ma már sokfelé szakítottak ez eljárással, mely mindinkább átengedi helyét annak az eljárásnak, amelynél a tejet szepératorban hűtés igénybevételével fölélik le. Miután a tejről leszedték a szinét, a tejet a körlörgő gépbe öntik, melyben a forgás alatt felváltva megfagyasztják és felolvasztják, miattal a víz kiválik a tej többi alkotórészeitől. Az így viztelenített tejrre az elszállítás előtt ismét felöntik a leszedett tejszint. Az így preparált tej ize állítólag nagyon hasonlít a friss és jó tej ízéhez.

— Ifjú piktorok. Két serdülő piktor künn pingál a szabadban. Nagyokat hallgatnak, az ihlet teljesen hatalmába keríti őket. Egyszerre csak az egyik elkáromkodikja magát és dühösen kiáltja:

— Ju, micsoda gaz, moosaras természet!

— Na, mi ba od?

— Sehogy sem tudom visszaadni azt, amit látok... A természet daool velem...

— Es mit csinálás a természettel, ha daool veled... Amint látod... meggyilkolom — mondja sötétlen a dühös piktorka, rámutatván a vászra.

— Dumas főstje. Aurelian Scholl, a szellemes párisi kronikör halála óta többé a párisi újságok rendkívül sok kedves epizódját említenek fel, amelyek Scholl nevéhez fűződnek. Ezek közül való az is, amely akkor történt, amikor Dumas pérerolt azt híresztelték, hogy A három testőr című regényét tulajdonképpen Maquet írta és Dumas, bár szerzőnek volt a könyvben megnevezve, a regény egyetlen sorát sem írta.

Dumas meghívta akkortájt Schollt reggelire és minthogy nagy szakácsnak tartotta magát, sajátkezűleg készített mayonnaist a vendégének.

— Izeleje meg, kedves Scholl, — kínálta Dumas a vendéget.

Scholl egészen otthonosan bedugta egyik ujját a mayonnaisebe, megízlelte és aztán savanyu arcot vágott.

— Nem jó? — kérdezte Dumas. — Kötünk maradjon, — felelt Scholl — azt hiszem ezt a mayonnaist Maquet készítette.

— A versenytárs. X. párisi festő nagyon féltékeny Y-ra. A minap a Szalonban X. azt látja, hogy a kollégája képe előtt nagy sokaság gyűlt össze. Odamegy s megkérdezi az egyik nézőtől: — Pardon uram, talán valami baleszt?... —

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A konverzió. Ma tesz közze a Magyar Általános Hitelbank a 4 1/2%-os magyar állami kötvényeknek az 1902. évi magyar királyi adómentes 4%-os koronajáradék-kölcsön ellenében való konvertálására vonatkozó hirdetményt. E szerint konvertálandók: az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön, az 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcson, az 1883. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcson, az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcson, a 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kölcson-kötvények. Ennek ellenében kibocsátásra kerül K. 1.087.470.000 n. é. koronajáradék.

E kötvények, valamint az azokon levő kamatszélvények minden fennálló magyar bélyeg, illeték és adó alól fel vannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosítottak. A kötvénybirtokos a minden év június és december 1-én esedékes kamatokat felveheti: a m. kir. központi állampénztárnál Budapesten, a budapesti és zágrábi kir. állampénztárnál, valamint az összes m. kir. adóhivataloknál; azonkívül

Budapest: a Magyar Általános Hitelbanknál, a magyar Földhitelintézetnél, a Pesti hazai I. takarékpénztár-egyesületnél, a Magyar leszámítoló- és pénzváltó banknál, a Pesti magyar kereskedelmi banknál, a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvényirtársaságánál.

Bécsben: S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe, a K. k. priv. allgemeine österreichische Boden-Credit-Anstalt című intézetnél és az Union-banknál,

valamint Berlínben, M/m. Frankfuriban, Hamburgban, Párisban, Brüsszelben és Amsterdamban.

A konvertálandó államkötvények birtokosainak a kioszerelés a következő feltételek mellett ajánlatik fel:

1. A kioszerelés április hó 30-tól május hó 10-ig történhetik.

2. A magyarországi kioszerelési helyek a következők: Budapesten a magyar kir. központi állampénztár (pénzügyminiszteri palota), a magyar kir. állampénztár (fővárház), az összes magyar kir. adóhivatalok, valamint Zágrábban a királyi állampénztár, az északi, gopsciki, ogulini, possegai, varasdi és ukovári kir. adóhivatalok; továbbá a magyar kir. Postatakarékpénztár, a Magyar Általános Hitelbank, Budapesten.

3. A konvertálandó kötvények következőképpen fogadtatnak el fizetésekként: a) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény 100 arany forint 100 névértékért arany forint 100,50, ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. évi június 30-ikáig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében arany forint 1,87, összesen arany forint 102,37, 100 arany forintot 238 K. 10 fillérrel számítva, tehát 243 K. 75 f.-el; b) 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcson-kötvény 100 arany forint 100 névértékért arany forint 100,50, ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ikáig bezárólag folyó 4 1/2%-os (5%-ból levonva 10% jövedelmi adó) kamatok fejében arany forint 102,76, 100 arany forintot 238 K. 10 fillérrel számítva, 244 K. 65 f.-el; c) 1883. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcson-kötvény 100 névértékért M. 100,—, ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 225 K., összesen 102-25 M. 100 márkát 117 K. 60 fillérrel számítva, tehát 120-25 koronával d) 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcson-kötvény 100 irt tőke névértékért 200— K., ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 450 K., összesen tehát 204 K. 50 fillérrel. e) 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kötvény

100 irt tőke névértékért 200— ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4 1/2%-os kamatok fejében 450 K., összesen tehát 204 K. 50 fillérrel.

Ezzel szemben az új 4%-os járadékkölcsön-kötvények, amelyek az ímént felsorolt címletek konvertálására szolgálnak, 100 korona tőke névértékért 90-50 K.-val, ehhez adva az 1901. évi december 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4%-os kamatok fejében 233 K., összesen tehát 98-3 K.-val hozzatnak számítatba. A beszereltatott 4 1/2%-os, illetőleg 5%-os kötvények beszerzési értékének 4%-os koronajáradék-kötvényekkel ki nem egyenlíthető részét a kioszerelési helyek készpénzben fogják megteríteni. 4. A kioszerelendő kötvények a folyó kamatokról szóló szelvényekkel szállítandók be és pedig: a) 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsönkötvények 1902. évi augusztus 1-én esedékes szelvényekkel, az 5 százalékos magyar keleti vasuti kölcsonkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel, a 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsonkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel, a 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsonkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel, a 4 1/2%-os magyar regale-kártalanítási kötvények 1902. július 1-én esedékes szelvényekkel, amelyek ellenében a kiszolgáltatandó, 4%-os koronajáradék-kötvényekről szóló ideiglenes elismervények 1902. évi június 1-én esedékes szelvényekkel lesznek ellátva. Amennyiben a kioszerelendő darabok benyújtásánál azokon még nem esedékes szelvények hiányoznak, ily szelvények ellenértékét a benyújtó készpénzben kiegyenlíteni tartozik. 5. Kisorsolt és már esedékessé vált kötvények kioszerelésre el nem fogadtatnak, ellenben kisorsolt de még esedékessé nem vált kötvények kioszerelés tárgyát képezik. 6. A kioszerelés végett bejelentett címletek beszereltatása, vagy az aláírással egyidejűleg, vagy a kioszerelési határidő lejáratától számított négy hét alatt történik, az utóbbi esetben a kioszerelési hely részéről elegetmondott tartott biztosíték lelétele mellett. 7. A benyújtott a kioszerelés végett benyújtott kötvényekről levéltári igazolványt kapnak, akiknek a benyújtás napjától számított 15 nap múlva az igazolvány visszaadása ellenében a 4%-os járadék-kötvényekről kiállított ideiglenes elismervények a reáuk eső névértékben az esetleg járó készpénz-kiegyenlítővel együtt kiadatnak. 8. Amennyiben a kioszerelés végett benyújtott kötvények a német, francia, angol vagy németalföldi bélyeggel vannak ellátva, a benyújtónak kívánására az illető bélyeggel ellátott ideiglenes elismervények fognak kiszolgáltatni. Ilyen, valamely idegen bélyeget viselő régi kötvények külön aláírási nyilatkozat kíséretében nyújtandók be.

A könyvkivonati illetékesség. A budapesti kereskedelmi kamarában tegnap Lányi Leó kamarai elnöklete alatt a könyvkivonati illetékesség tárgyában a Budapesti Kereskedelmi Testület, a Fővárosi Kereskedők Egyesülete, a Magyar Kereskedelmi Csarnok, az Országos Kereskedelmi és Iparcsarnok és a Fűszerkereskedők Egyesületének kiküldötti szakértőjeleket tartottak, amelyben dr. Kraemer József, Mauthner Adolf, Kunz József, Róna Antal, Leitersdorfer Henrik, dr. Schreyer Jakob, dr. Messinger Simon, Tolnay Lipót, Schwearcz Antal, Kertész Tódor és mások felszólalásai után elhatározták, hogy az igazságügyi bizottság által legközelebb tárgyalandó új perrendtartási törvényjavaslat 84. §-ának módosítása, illetve a könyvvel helye szerint bírói illetékességnek nem csupán kereskedőkkel szemben, hanem iparosokkal és magánosokkal szemben való fenntartása érdekében is országos mozzalmat indítanak. E mozgalomba bevonandók a vidéki kereskedelmi és iparkamarák, továbbá a vidéki kereskedelmi testületek és egyesületek. Az ügy szervezésére, irányítására és vezetésére bizottságot küldtek ki.

A magyar orokipar-részvényirtársaság igazgatósága mai ülésében megállapította a folyó év március 31-én lejárt tiszletv mérlegét. A közgyűlés május 15-ikén lesz és az igazgatóság az oszteleköt 120 koronával fogja javaslataba hozni. Az értékesítőknek számlára 520.730 korona 60 fillért utaltak, míg a rendkívüli tartalékalapot 310.000 koronával szaporították. A tiszta nyereségből fennmaradt 289.288 korona 46 fillér új számlára vezették elő.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár legközelebb két főképzőintézetet fog megnyitni, az egyiket a Terezkörtút és Király-utca sarkán, a másikat pedig a Váci-körtút és Podmaniczky-utca sarkán. Délglyümölcs-aurokció. A Magyar Kereskedelmi Részvényirtársaság tegnap tartott aukcióján 5000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 100-as 7.— koronától 8,50 koronáig. 200-as 7.— koronától 9.— koronáig. 300-as 8,50 koronától 11,50 koronáig. 360-as 7,50 K.-tól 11,50 koronáig. Vérsiros narancs: 10.— koronától 14.— koronáig. Citrom: 300-as 7.— koronától 7,50 koronáig. 360-as 7,50 koronától 8.— koronáig. Mandarin: 80-as 0.— koronától 0.— koronáig. 100-as 0.— koronától 0.— koronáig. A legközelebbi aukció kedden, május hó 6-án lesz, mely alkalommal 5000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Vásároszarnok. (Vámos és Bruszt hatóságai közve-títők üzleti heti jelentése.) A mai nap iorgalmja csendes letojású volt, mi természetes következménye a küszöbön levő házbérgyöknek. A fogyasztás osszisa a legzükségesebbekre szorítokzik. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet. Husfélék: vidéki marhas-hus változatlan áron kelendő, 30-300 borjú bőrből hosszan mérve súlylevonás nélkül 70—90 fillérrel nyertek gyors elhelyezést. Bárányokban az üzlet egy kissé élénkebb lett, ma bőrből páronként 5—12 koronával kellek el. Oltótt nehéz zsirresetek 94—100 fillért jegyeztek kilogrammonként. Tojásban az üzlet változatlanul élénk, ma I. rendű friss tolt alföldi tojás 54—55 koronát és erdélyi 52—53 koronát jegye-zett eredeti ládánként, Vadfélék: őzek keresettek és ma

1,60—1,70 koronás kg.-kinti árban nyertek elhelye-zést. Vaddisznó igen elenyésző csekély mennyiségben kerül a piacra és az is változatlanul 60—70 fillér kg.-kint. Vaj I. rendű szövetkezeti teavaj 2,20—2,40, közönséges teavaj 2.—2,20 és friss főzójav 1,40—1,60 korona kg.-kint. Turó 16—20 fillér kg.-kint. Spárga I. rendű vastagszálú (szóli) spárga 1.—1,40, közepeszerű 0,70—0,90, vékony mezei 0,40—0,60 ko-ronán árban nyert gyors elhelyezést kg.-kint. Vagott baromfi-ban a hozatalok csekélyek ma I. reodú hizott vágott lud 1,10—1,20 koronát jegyeztt kg.-kint mi-nőségű szierint.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-peszen pénzben 39.— korona, áruban 39,50 korona. Bécsben készpénzben 37,80 korona, áruban 38,20 korona.

Borjувásár. 1902. évi április hó 29-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtársaságtól.) Felhajtás: Belüldi élő borju 1261 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, nő-vendékmárha 37 darab, bárány élő 20 darab. leölt bárány — darab. Arjegyzések. — Belüldi élő borju I. rendű 76—82 f.-ig, kivételos 88 —, II. rendű élő borjúkért 60—74 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. f. kilónkint levonás nélkül. Rugótt borjúkért — f.-ig. Növendék marha — f.-től — f.-ig, l. r. 50—54 f.-ig, közepminőségű 44—48 f.-ig, alárendelt — f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő 10.—12,50 k., leölt bárány 6—12 K. kivételos ár — k.-ig páronkint. — Irányzat és árak szilárdak maradtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-árakodónál lévő székfővárosi sertés-konzumvásár arjegyzése 1902. évi április 29-én. Készlet 61 darab. Erkezett 709 darab. Összesen 770 darab. Eladott 704 darab. Maradt 66 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 100—106 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 100—106 koronáig. 320—350 kigr. súlyban 98—104 K.-ig Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 92—100 koronáig. Malac ——— K. Az irányzat élénk.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásár-csarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentek tett 11864 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4073 darab fiatal sertést, 7072 darab magyar hizott-sertést. — nehéz sertést. Összesen 11343 darabot. Jegyzések: kgknt élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 92—94 fillér, kivételos 95 filléren, közepminőségű sertés 82—90 fillér, könnyű sertés 74—80 fillér, fiatal sertés 76—94 fillér, süldő ——— fillér.

A budapesti gabonatózsdé.

Budapest, április 29.

Mérsékelt vételkedv és változatlan árak mellett 5000 métermáza buza került forgalomba.

Egyéb gabonaműveken a forgalom gyenge volt, árvaltozás nélkül.

Eladottak:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 78 k. 9 K. 22 1/2 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 27 1/2 f., 200 mm. 77 k. 9 K. 25 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 25 f., 1700 mm. 76 k. 9 K. 05 f.

Fejérmegyei: 1000 mm. 76 k. 9 K. 15 f., 600 mm. 76 k. 9 K. 15 f., 400 mm. 76 k. 9 K. 15 f., malomba szállítva.

Pestmegyei: 150 mm. 78 k. 9 K. 22 1/2 f., 300 mm. 78 k. 9 K. 20 f.

Mind három hónapra.

Zab: 100 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 25 f., 200 mm. 7 K. 10 f., 100 mm. 7 K. 10 f., 8000 mm. 6 K. 70 f. tranzitok.

Tengeri: 1600 mm. 4 K. 84 f. ab hajó.

Köles: 270 mm. 4 K. 50 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktőzsdé összeházi szerint készpénzben 60 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki új	76	8,50	9,06	80	9,20	9,40
"	77	9,—	9,30	81	—	—
"	78	9,10	9,30	82	—	—
"	79	9,15	9,30	83	—	—
Fehérmegyei	70	8,90	9,—	80	9,20	9,30
"	71	8,95	9,15	81	—	—
"	72	9,—	9,20	82	—	—
"	73	9,—	9,25	83	—	—
"	74	9,10	9,25	84	—	—
"	75	9,15	9,30	85	—	—
Bánági	76	8,85	9,—	80	0,—	0,—
"	77	8,90	9,10	81	0,—	0,—
"	78	8,95	9,20	82	0,—	0,—
"	79	9,—	9,30	83	0,—	0,—
Bácskai	76	8,95	9,10	80	0,—	0,—
"	77	8,95	9,20	81	0,—	0,—
"	78	9,—	9,20	82	0,—	0,—
"	79	9,—	9,25	83	0,—	0,—

Egyéb gabonaművek	Kiló	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rosa új elsőrendű	70-72	7,20	7,30
" másodikrendű	70-72	7,10	7,20
Arpa új elsőrendű	60-62	6,10	6,20
" másodikrendű	60-62	6,00	6,10
Zab új elsőrendű	40-42	0,—	0,—
" másodikrendű	40-42	0,—	0,—
Tengeri új elsőrendű	—	0,—	0,—
" másodikrendű	—	0,—	0,—
Repye új elsőrendű	—	0,—	0,—
" másodikrendű	—	0,—	0,—
Köles	—	4,60	6,—

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1902. . . . .
Májusi buza 1902. . . . . 8,88—8,87—8,89

Októberi buza 1902.	7.90—7.98
Októberi rozs 1902.	6.69—6.75—6.76
Októberi zab	5.89
Májusi tengeri 1902.	4.81—4.80—4.82
Juliusi tengeri 1902.	4.98—4.97
Augusztusi repce 1902.	12.20—12.25

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902.	—	—	pénz	—	—	ár
Májusi buza 1902.	8.89	8.90	8.89	8.90	8.90	8.90
Októberi buza 1902.	7.98	7.94	7.98	7.94	7.94	7.94
Októberi rozs 1902.	6.78	6.77	6.78	6.77	6.77	6.77
Októberi zab 1902.	5.89	5.90	5.89	5.90	5.90	5.90
Májusi tengeri 1902.	4.82	4.83	4.82	4.83	4.83	4.83
Juliusi tengeri 1902.	4.97	4.98	4.97	4.98	4.98	4.98
Augusztusi repce 1902.	12.30	12.40	12.30	12.40	12.40	12.40

Délután fél 5 órákor zárul:

Buza áprilisa 1902.	—	—	—	—	—	—
Buza májusa 1902.	8.89	8.90	8.89	8.90	8.90	8.90
Buza októberre 1902.	7.90	7.92	7.90	7.92	7.92	7.92
Októberi rozs 1902.	6.69	6.70	6.69	6.70	6.70	6.70
Októberi zab 1902.	5.87	5.88	5.87	5.88	5.88	5.88
Májusi tengeri 1902.	4.81	4.82	4.81	4.82	4.82	4.82
Juliusi tengeri 1902.	4.98	4.99	4.98	4.99	4.99	4.99
Augusztusi repce 1902.	12.30	12.40	12.30	12.40	12.40	12.40

A budapesti értéktőzsde.

Az előződszen teljesen pangott az üzlet, kötés alig jött létre egy-kettő és az értékek csak névleg jegyeztettek.

A déli tőzsdén a nagy üzleti osond folytán az árfo yamok lassankint lemorzsolódtak. A rárlat bágyadt maradt.

Előződsde. Osztrák hitelrészvény 671.50. Magyar Hitelrészvény 639.—. Jelzálogbankrészvény 466.—. Rimamurányi részvény 608.—. Államvasúti részvény 683.—. Városi villamos vasut részvények 316.—. Alpeai bányarészvény 377.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt jor galom: Koronajáradék 97.60—96.75 százalék. Magyar Hitelbank részvény 688.50—689.50. Osztrák hitelrészvény 670.—671.—. Kereskedelmi bank részvény 2600.—. I. Magyar iparbank részvény 310.—312.—. Salgótarjáni Kőszénbánya-részvény 503.—508.—. Rimamurányi vasúti-részvény 508.—509.50. Adria hajózási részvény 431.—434.—. Államvasúti részvény 661.—. Magyar cukoripar részvény 1420.—1440.— korona.

Utódsde. A 4 órai záratiok maradt: Magyar hitelrészvény 668.25. Magyar hitelrészvény 685.—. Rimamurányi vasútrészvény 508.50. Osztrák-Magyar államvasútrészvény 660.—. Közúti vasut részvény 622.50. Villamosvasut részvény 315.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árúlyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 85.—40.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búságsíj — korona, középszemű 42.—46.— korona, nagyszemű 43.—52.— korona. Disznózsír: budapesti: 67.50—58.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 47.50—48.— korona, 3 darabos 52.—52.50 korona. Istójt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.75—18.25 korona, 120 darabos — korona. 100 darabos 18.50—18.75 korona, 85 darabos 21.50—22.— korona. azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—18.25 korona. 100 darabos 17.75—18.— korona, 85 darabos 21.—21.50 korona. Szilvai: szilvómiai 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, április 29. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A mai határidőpiacra a folytonosan tartó abnormális időjárás annyiban gyakorolt beolást, hogy rozs inkább keresetett, mert valószínű, hogy az erős hideg kárt tett a vetésekben. Buza és zab felül nem jött kedvezőtlen jelentés. Általában csak csekély az érdeklődés, mert Newyork arra való tekintettel, hogy Kansasban nagyobb esőzések volt, gyengélt jelentett. Rozs a jolyó határidőre 7, őszre 5 fillért nyert, egyébként nem volt lényeges változás.

Köttettek: Buza május—juniusra 9.02—5.03—9.04, őszre 8.06, rozs május—juniusra 7.35, őszre 6.95—6.96, zab május—juniusra 6.98—6.95, tengeri május—juniusra 5.10—5.12 korona.

Jegyeztettek: zab őszre 6.20—6.22, tengeri július—augusztusra 5.26—5.27. Záratiok buza május—juniusra 9.04, rozs május—juniusra 7.36, zab május—juniusra 6.96 korona.

A bécsi értéktőzsde.

As előződszen osöndes.

A déli tőzde üzletelen.

Záratiok kedvtelen.

Bécs, április 29. (Magyar értékek sárta.) 4% os aranyjárdék 120.—. líszai és szegedi kölcson sorsjegy 180.—.

Magyar vasuti kölcson ezüstben 106.70. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.65. Magyar lezámitóko- és penzváltóbank —. Rimamurányi vasútrészvény 509.—. Magyar koronajáradék 97.60. 4% os Magyar földterem. kötvény 99.10. Magyar hitelbank részvény 684.—. Magyar nyercemény kölcson sorsjegy 203.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 381.—. Magyar keres. bank —. Magyar cukoripar 1410.

Bécs, április 29. (Osztrák értékek sárta.) 4% os papírjárdék 107.55. 4% os osztr. aranyjárdék 120.40. 1860-os sorsjegy 153.25. Osztrák hitelrészvény 433.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyet 453.25. Osztrák-magyar bank 1597. Déli vasut 55.50. Dunagőzhajózási részvény 876.—. Dohányrészvény 290.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltó 117.17. 4% os osztr. ezüst járdék 101.40. Osztrák koronajárdék 99.45. 1864-iki sorsjegy 249.—. Osztrák hitelintézeti részvény 609.25. Unionbank 547.50. Osztrák Lánderbank 423.—. Osztrák-magyar államvasut 660.25. Elbavölgyi vasut 466.25. Alpeai bányarészvény 377.—. 20 frank arany 19.06. Londoni váltóár 240.10 Bécsi Iranyváltó E. —. Bécsi Tramway Lítt A. 284.25. Lípót könd 342.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, április 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magányforgalomban a záratiok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 668.50. Magyar hitelrészvény 685.—. Angol-Osztrák bank 271.50. Bécs bankjegyet 453.75. Union bank 548.—. Lánderbank 423.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 660.—. Déli vasut 55.50. Elbavölgyi vasut 466.50. Eszakknyugati vasut részvény 461.50. Dohányrészvény 291.—. Rimamurányi vasúti 509.—. Alpeai bányarészvény 377.—. Májusi járdék 101.55 Magyar korona járdék 97.60. Török sorsjegy 107.25. Német birodalmi mária 117.23—117.27—117.30 Napoleon'dor 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 29. (Lődsde tudósítása.) A forgalom ma is egészen csöndös volt. Az üzlet nagyon szűk keretben mozgott. A bécsi kölcsonra való aláírás jó eredményre hatástalan maradt. Később a bányavérték piacá kissé javult, de egyébként a tőzde üzletelen volt. Magánkamatár 19.4%.

Berlin, április 29. (Zárati.) 4% os papírjárdék —. 4% os osztrák aranyjárdék —. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasut —. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcson —. Alpeai bányarészvény —. Disconto-Companid 186.25. Általános vállomossáq Edison 178.—. Gelsenkircheni 165.25. Laurakönd 203.—. 4% os osztrák járdék 101.75. 4% os magyar aranyjárdék 100.90. Osztrák hitelrészvény 210.25. Déli vasut 16.80. Károlyi Lajos vasut 100.50. Orosz bankjegy 216.—. 4% os új orosz kölcson 16.75. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 101.80. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusi 172.69. Harpeni 167.—. Az irányzat gyenge.

Berlin, április 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4% os magyar aranyjárdék 100.90. Magyar koronajárdék 98.20. Osztrák hitelrészvény 210.—. Osztrák-magyar államvasut 142.50. Déli vasut 16.75. Eszakknyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtchradai vasut —. Orosz bankjegy 216.—. (Ulthimo.) Lombard —.

Páris, április 29. (Zárati.) Osztrák-magyar államvasut 714.—. 4% os osztrák aranyjárdék 101.95. Osztrák Lánderbank —. 3% os francia járdék 100.67. Ottomank bank 564.—. 3% os francia járdék 102.30. Alpeai bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyjárdék 102.90. Párisi bankrészvény 1018. Olasz járdék 101.55. Francia toriszth. járdék 100.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 12.97 Török dohányrészvény 318.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, április 29. (Zárati.) 4% os papírjárdék 101.65. 4% os osztrák aranyjárdék 102.60. Magyar koronajárdék 98.05. Osztrák-magyar bank 114.80. Déli vasut 18.90. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.75. Bécsi bankjegyet 114.80. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcson 85.20. 4% os osztrák járdék 101.75. 4% os magyar aranyjárdék 101.20. Osztrák hitelrészvény 211.—. Osztrák-magyar államvasut 142.40. Eszakknyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.23. Párisi váltóár 81.30. Unio bank —. Alpeai bányarészvény 190.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arólyamok januúra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 209.90. Német bank 206.20. Disconto 186.—. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni —. Laura-könd —. Olasz járdék —. Gyenge.

Hamburg, április 29. (Zárati.) 4% os ezüstjárdék 101.50. 1860. sorsjegy 153.75. Déli vasut 16.50. 4% os osztrák aranyjárdék 102.50. Osztrák hitelrészvény 210.—. Osztrák-magyar államvasut 141.75. Olasz járdék 101.—. 4% os Magyar aranyjárdék 101.30. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 29. A sertésüzlet-irányzat változatlan. A) Hízati sertések ára: L) A magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 98—100 fillérg. Oreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Fiala nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 103—104 fillérg. Fiala közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 103—104 fillérg. Fiala könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. H. M. g. y. a. z. e. d. e. t. i.: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közép (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. III. R. o. m. a. n. i. a. i.: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban, fillérg. IV. R. o. m. a. n. i. a. i. e. r. e. d. e. t. i. (Stach). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. V. S. z. e. r. b. i. a. i.: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 100—102 fillérg. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérg.

Sertésjelészám 1902. április 27. napján lett készlet 40.878 darab. — 1902. április 28. napján lehajtatott 505 darab. 1902. április 28. napján elszállított 1255 darab, 1902. április 29. napjára maradt készletben 40.128 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 29. —

Kinevezés. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Szarvay Lajos és Weiner Miksa szegedi törvénykezési kereskedelmi ülnököknek a kereskedelmi tanácsosi címet díjmentesen adományozta, és Vermes Gusztáv pécsi ítéltáblai bírót a Kuriahoz szíjmeletti bíróvá kinevezte, továbbá Polányi Aladár beregszászi ügyészeti alügyészt a beregszászi, Babó Andor békes-csabai járásbírósi albirót és dr. Siróch György szegedi ügyészeti alügyészt a szegedi, Kletzár Lajos balassa-gyarmati ügyészeti alügyészt a balassa-gyarmati, dr. Bock Bernát oraviczbányai járásbírósi albirót a lugosi, dr. Bedő Béla zióváraljai járásbírósi albirót a besztekerébányai és Kovács Károly marosvásárhelyi ítéltáblai tanácsjegyző albirót a kézdivásárhelyi lárvenyszekhez bírákká, Halász Antal makói járásbírósi albirót a módosi, Szabó István a zinérváraljai járásbírósi albirót a fekinvici járásbíróshoz járásbírákká, végül Vild Károly szabadkai törvénykezési jegyzőt a dettai és dr. Frankó László gyulai gyakorlóüggyévet a németbógsáni járásbíróshoz kinevezte; — a m. kir. pénzügyminiszter Vihely Béla, Doktorits Sándor és Stánsy Pál számvizsgálót a miniszteri számvevőszék pénzügyi számtanácsosokká, Noga János szolnoki adótitiztet ellenőrré a pécsváradai és Kérpel János szabadkai adóhivatali gyakornokot ideiglenes minőségű adótitizté a szolnoki m. kir. adóhivatalhoz, Kirschner Emil palánkai adóhivatali gyakornokot a devecseri m. kir. adóhivatalhoz adótitizté ideiglenes minőségben, a máfészalkai m. kir. adóhivatalhoz Dickmann Ferenc hódásági adóhivatali gyakornokot adótitizté ideiglenes minőségben kinevezte; — a m. kir. igazságügyminiszter dr. Krämer Emil budapesti lakos, okleveles ügyvédet a budapesti kir. büntető-és dr. Lindner Károly tordai lakos, ügyvédt jelöltet a gyulai kir. törvénykezségi alügyészké, Vadász Pál kiskőrösi kir. járásbírósi segédteljesbíróvá, Vadász Pál kiskőrösi kir. járásbíróshoz teletkönyvesztetővé, Jáhn János budapesti kir. ítéltáblai irnokot a budapesti kir. ítéltáblához irrodiktizte, Gör. Orbán Antal marosroszszeghi kir. törvénykezési cíjnikot a hajdunásáti és Pád Antal nyiregyházi kir. törvénykezési teletkönyvi betétserkesztő díjnikot a tiszolki kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Napirend.

Naplár. Szerda, április 30. — Római katolikus: Szien. Katal. — Protestáns: Katalin. — Görög-orosz: (április 17.) Simeon. — Zsidó: Niszán 23. — Nap két: 4 óra 30 percek. — Nyugzik: 6 óra 53 percek. — Hold két: 12 óra 23 p. éjjel. — Nyugzik: 10 óra 21 percek este.

A horvati miniszter nem fogad.

Tavaszi nemzetközi tárlat a városligeti Múcsarnokban d. e. 9-től este 6-ig. Belépődíj 1 korona.

A Múbarókó Körének szíjelené, óra- és miniatüre-kiallítása d. e. 10—6 óráig látható. Ferenciek-tere 4. sz. Belépődíj 50 fillér, estütközti 1 korona.

A Nemzeti Szíjalon tavaszi tárlata nyitva délelött 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi kiállítás (Csillag-utca 15.) Nyitva van délelött 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárlai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár az Akadémiai délelött 9—1-g. Technológiai sparmúzeum délelött 9—1-g.

Mesegazdasági múzeum (Keresepeti-ut 72.) d. e. 9—1-g. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-g. Belépődíj 1 K.

As Akadémia Goethe-szobója nyitva délelött 10—12-ig. Múcsarnok könyvtár délelött 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelött 9 órától 12-ig és 3—7 óráig.

Állatiheri a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelött 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az ipar teletkönyvesztés armitásokat is eszközöz) a városligeti tartsarnokban nyitva: délelött 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi ügyvezetősége (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, április 22.

Az európai levegőnyomás eloszlása bonyolult. Eszakknyugati és északi Európát magas, déli és északkelti Európát pedig alacsony nyomás borítja.

Európában az idő hűvös volt. Esők Olaszországban és Franciaország déli részén fordultak elő.

Hazánkban az idő változókéony és hűvös. Az éjjeli fagy — délnyugat kivételével — csaknem általános volt; az ország déli részén havazott és helyenkint viharos szelek fújtak.

Külső: Változókéony, szeles, hűvös és helyenkint esős idő várható, elvételve éjjeli fagygyal.

Vizállás.

	Apr. 28.	Apr. 29.	Apr. 30.	Apr. 1.
Inn	Schlinging	3.18	1.10	—
Duna	Passau	3.21	3.55	—
	Lin	4.43	3.80	—
	Bécs	6.58	6.68	—
	Poszony	2.84	2.86	—
	Komárom	3.08	3.06	—
	Budapest	3.44	3.45	—
	Paks	3.22	3.40	—
	Mohács	3.68	4.48	—
	Gombos	3.47	3.06	—
	Újvidék	4.43	4.45	—
	Pancsova	3.81	3.76	—
	Orsova	3.76	3.74	—
	Szered	1.15	1.10	—
	Zéola	1.19	1.09	—
	Trencsén	4.77	4.70	—
	Szered	1.02	0.95	—
	Sz.-Gottárd	1.10	1.10	—
	Szervé	4.03	4.05	—
	Győr	2.05	2.02	—
	Pécs	0. —	1.70	—
	Zákány	0.95	0.12	—
	Bécs	1.57	1.99	—
	Eszék	3.70	3.41	—
	M.-Szerdah.	1.70	1.80	—
	Zágráb	0. —	0. —	—
	Szilok	1.12	1.34	—
	Miletrovia	3.43	3.48	—
	Szécs	0.16	0.20	—
	Szatmár	1.46	1.45	—
	Kraszna-N.-Majtény	0.28	0.28	—
	Latorna Munkács	0.28	0.23	—
	Laborca Homonna	0.28	0.27	—
	Ung	0.28	0.24	—
	Tisza	M.-Sajgót	0.68	0.63
		Tekchász	0.40	0.39
		V.-Námány	0. —	0.62
		Köcsk	0.95	1.77
		Tisza-Füred	2.74	2.63
		Szolnok	3.24	3.30
		Szeged	3.44	3.18
		Székely	3.7	3.64
		Török-Bécs	3.27	3.14
		Titell	3.29	0. —
		Kővár	0.29	0.28
		N.-Várd	0.85	0.85
		Bodrog Zemplén	2.24	1.91
		Sajó Zemplén	2.44	2.30
		H.-Némethi	0.42	0.20
		Berettyó	0.08	0.02
		M.-Ufalu	0.03	0.03
		Ócsa	0. —	0. —
		K.-Várd	0.29	0.17
		Belyony	0.18	0. —
		Tenke	0.18	0.20
		Gurushony	0.29	0.24
		Borosjenő	0.12	0.2
		Gyékény		

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1902. április hó 30-án.

Sába királynője.

Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét szerette Goldmark K. Szövegét írta Mosenthal.

Személyek:
Salamon Ney D. Sulamit Vasquez
Baál Hanán Mihály Sába királynő Diósyne
Assád Broulik Astaroth Bertis M.
Főpapa Szendrői

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. április hó 30-án.

Balassa Bálint.

Verses színjáték 4 felvonásban. Irta Martos Ferenc.

Személyek:
Miksa császár Molnár Don Alvarez Deszö
Rudolf Horváth A bolond Vizvári
Ungnad Gyenes Ibráhim Ivánfi
Taufenbach Hetényi Mária Maróthy
Ruber Latabár Anna Alszegey
Balassa Császár Ruberné Meszlény

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. április hó 30-án.

Herkules munkái.

Operett 3 felvonásban. Irta G. A. de Caillavet és Robert de Flers. Fordította Keszthelyi Ernő. Zenéjét szerzte Claude Terrasse.

Személyek:
Herkules Sziklai Amphiteus Delli
Palmon Boros Hannon Iványi
Orpheus Dálnoki Lysias Kalocsai
Augias Ráthonyi Omphale Sztelesy
Lysias Mitrái Erichona Margó Z.
Xantias Giröth Opora Almássy L.

Kedzete 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. április hó 30-án.

Az órnagy ur.

Böhözát 3 felvonásban. Irta Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:
Montgiron Fenyvesi Michu Gyözö
Labourdette Hegedüs Dingois Vendrei
Féville Tanay Maloizel Szerényi
Champeaux Góth Paulette Varsányi
Moulard Tapolczai Héloise Nikó
Lardinet Rónaszéki Dingoisné Lenkei

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. április hó 30-án.

Pálmay Ilka asszony vendégfellépével.

Az izé.

Operett 3 felvonásban. Irta Leon Viktor. Zenéjét szerzte Weinberger Károly. Fordította Dr. Marton Miksa és Heltai Jenő.

Személyek:
Taponot Kovács M. Baharol Németh
Taponotné Siposné Vauresson Szerdahelyi
Gabriella Pálmay Saturnin Tollagi
Felicien Raskó Casarott Hogyi
Aristid Szirmai Denise Dóri

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. április hó 30-án.

A sport.

Kedzete 1/8 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. április hó 30-án.

Az édes lányka.

Operette 3 felvonásban. Irta Landenberg és Stein. Zenéjét Reinhardt Henrikől. Ford. Komor Gyula.

Személyek:
Liebenburg B. Sziklay Plevni Prosper Izsó
Adél Jámbor Max Csizsér
Liebenburg R. Mihályi Anatol Rónay
Winter Loia Perényi M. Miczi Billik
Láng Ferenczy Fanny Keleti
Weyringer Kállay Klappantyu Körmendi

Kedzete 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagyező-utca 17.

Minden este: **Mitzi-Gitzi-Kirschner** szubrett,

Alburtus és Bartram buzogány-zsonglörök,

Chassino árnyék-művész,

Luna asszony

Milla Barry mint vendég, Mariot stb. fellépéssel.

Tarka Színpad és a teljes áprilisi műsor.

A kárház téliertéjében reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangverseny.

Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek különféle ideg- és gerinobajok, almatlanság, szédülés, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek rendellenes, ideges zűrváltozások stb. Alkalmazásban lévő gyógyeszközök: A tudományos vizsgálaton átesett eljárásokon kívül, szénasavas fürdők (naumnei eljárás, szivobaljonok számára), fény-fürdők (olajszesznál és csuszos bántalmaknál), az elektro-mozgás minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsa (orvosilag vagy vibrációs alakban, vagy elektro-masszázs) stb.

Árak mérsékeltek. Prospektus kérésre.

Pénzkölcsön sorsjegyekre.

majdnem a teljes árfolyamig, olcsó kamatra.

Elzalogosított sorsjegyeket

esőt pénzzelköltsünk ki, azokra nagyobb és olcsóbb kölcsönt adunk. Kérjük a sorsjegyek beküldését. Vidéki megbízásokat gyorsan eszközöl és ingyen felvilágosítással szolgál.

Szalai és Társa bank- és váltóüzlet
Budapest, Erzsébet-körút 12. (Lohány-utca sarkán)

A panoráma.

A panoráma esodás dolgoknak a kiállítására. A hol valami érdekese, szép és látványos van, azt a panoráma összegyűjtögeti és együttesen kiállítja. Ki ne látott volna ilyen panorámát, a hol még a belépési díj mellett valami csekélységet nyer is az ember. De van olyan panoráma is, a melyben az ember egy milliót nyerhet csekély pénzért és az a Hecht Bankház, a hol főnyereményt nyert sorsjegyek panorámájában gyönyörködve, ha az ember megfizeti a sorsjegy csekély árát, maga is nyerhet főnyereményt. Vásároljon tehát osztály-sorsjegyet a Hecht Bankháznál, Budapest, Ferenciek-ter 6. és Erzsébet-körút 32. Huzás május 22-én és 23-án. Sorsjegy árak: Egész 16.— kor, fél 6.— kor, negyed 3.— kor, nyolcad 1 kor. 50 fill.

360,000 korona nyerhető
Huzás május hó 15-én.
1 drb 1870-es évi Magyar Nyeremény Igérvényével. Főnyeremény 300,000 korona, ára 14 kor. — 1 drb 4000 Magyar Jelzáró Igérvényével. Főnyeremény 70,000 korona, ára 3 kor. 50 fill. — 1 drb 8000 Osztrák Földhitel Igérvényével. Főnyeremény 90,000 korona, ára 3 kor. 50 fill. összesen K. 24.—
— A három együtt csak 20 korona.
Vidéki megrendeléseknél portó fejében 35 fillér kúldendő.

Mercurbank
és váltóüzlet részvénytársaság
BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám.

Ne legyen senki hangszert még **REMÉNYI MIHÁLY** műhangszeres leg-
jobb képes árjegyzékét át nem olvasni, melyet ingyen és bérmentve küld Budapesti Király-utca 44/d.

BUTOR nagy választékban rész-
lete és készpénzért a leg-
olcsóbb gyári árakon
GONDA S.
egyedül raktár
István-tér 7. sz.
Árjegyzék 50 fill. bélyeg be-
küldés ellenében bérmentve

Élőkerítés.

Gleditschia cseméték és magvak.
Óriás tűvisz, igen gyorsan fejlődő szőlőgyógyász. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kertészek nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden csemétékhez rajzokat ellátott útlevelét és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 fct. Nagy mulasztást követ el mindenki, kihez örökös áthatlan kertésze van szüksége, ha nem ezt alkalmazza, szilky, kőves, homok, agyag, nedves talajban is egyenlően tenyészik. Azért is terjed úgy el, hogy alig van az országban oly része, hol nagyban ne szaporitának.

Szólóoltványok

szokványminőségben.
Óriási jövődelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt. Sines főnyereműtű főrajzjegyzék ingyen és bérmentve küldetk minden rendeltetk kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ez-el, ki az címére ingyen és bérmentve küldetk kör, mely minden az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítának, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesen áll, kik rendeltetk semmit nem akarnak, mert benne számos oly bölcsen megfogalmaztak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Érmelleki első szőlőoltvány-telep” Nagy-Ká-
sya, u. p. Székelyhid.

Most jelentek meg! Most jelentek meg!

Szépirodalmi ujdonságok:

A tyuki prókátor kliensei
— Elbeszélés. —
Irta: Abonyi Lajos.
Ára vászonkötésben 1 korona.

Vándorok. Elbeszélés.
Irta: Kabos Ede.
Egy vastag kötet vászonkötésben = 2 korona. =

Ábrányi Emil:
Lábán úr könnyei és egyéb elbeszélések.
Ára 2 korona.

Margit férje.
Regény és egyéb elbeszélések két kötetben.
= Irta: Kövér Ilma. =
Két vászonkötésben 2 korona.

Bárony István: **Élőképek.**
Elbeszélések. • Ára 2 korona.

Virányoslak.
A jégvirág hazája.
= Két elbeszélés. =
Irta: Kvassainé Kún Melanie.
Ára vászonkötésben 1 korona.

Egy görbe nap.
Énekes bohózát 3 felvonásban, táncokkal.
Irta: Csieseri Bors és Tsa.
= Ára 2 korona. =

A rabszolgák. Dráma.
Irta: Palágyi Lajos.
= A M. Tud. Akadémia által a Karacsonyi Jutalommal kitüntetett mű. =
Ára 1 kor. 60 fill.

És mégis jönni fog.
Kolostori történet. ••••• 2 kötet.
Irta: Wilhelmine v. Hillern.
= Fordították: =
Alexander Erzi és Schanzer Margit.
Ára vászonkötésben 2 korona.

Magunkról. Elbeszélés.
Irta: Tutsek Anna.
Ára vászonkötésben 1 korona.

Zsedényi Aladár: **A csicsa.**
Bácskai históriák. III. kötet.
Ára 2 korona.

Tartalma: A csicsa. — Palásthy András kir. kamarás. — Elpusztult fészék. — Gyöngy-szemek a homokban. — Egy gavallér királyi. — Egyszer lefotóztak bennünket. — Apa lánya. — A Karikás. — Sínes szöszme. — Emeljük el. — A mi csicsánk.

Mindezen könyvek az „ATHENAUM” irod. és nyomdai r.-társulat kiadásában Budapest, VII., Kerepesi-út 54. szám
jelentek meg és ugy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben kaphatók.

Állatkert.
Az állatok óhajának megfelelően, sikerült az igazgatóságának a **beduin-karaván** fellépését május 5-ig meghosszabbítani.
A karaván 4170 személyből: férfiak, nők és gyermekek, továbbá vidéki arabok lovakkal, tevékkel és szamarakkal. Vanak lovasok, zenészek, kézművesek és táncosok.
Délután 3 órától egy katonazenekar.
Látható reggel 10-től este 7-ig. Előadás 4 és 6 óraker este. Vasárnapon 3, 4 1/2 és 6 óraker.
Belépődíj, mint rendszeren 30 kr. (60 fill.)

Óriási bab, óriási saláta Amerikából
ezen igen érdekes növény egész 5 méter magasáig megnő az egy méter hosszú butykójával, mely minden kornak elegendő annál is inkább, mert júliustól egész novemberig csodálatos virágzásban van a látványosságos terezen, a mely zöldség is élvezhető. Az ára egy mintánaknak 1 kor. használati utasítással. Azonkívül az **ÓRIÁSI SALÁTA**, mely máig a legizotesebb és legizotesebb kerti saláta. Ezen növény körülbelül 3 kilogramm nyom. Elos névessé általános figyelmet kelt. Ára egy mintánaknak bérmentve 1 korona, esetleg bélyegben is.
Roth Albert. Kőbánya, Jászberényi-út 12.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Nepaszínház	Magyar színház	Fővárosi Nyári színház
Csütörtök	Rienzi nyitány	A szerencse	Az órnagy ur	Az izé	Herkules munkái	Az édes lányka
Péntek	Carmen	Nők barátja	Az órnagy ur	Az izé	Herkules munkái	Magdolna
Szombat	Szép Galathea Szerelmi kaland	Endre és Johana	Az órnagy ur	Az izé	Herkules munkái	Az édes lányka
d. u. Vasárnap este	—	A bor	Kuruc Feja David	Egy görbe nap	Fitino	—
	A nürnbergi mesterdalnokok	Balassa Bálint	Az órnagy ur	Az izé	Herkules munkái	Az édes lányka

A véletlen általunk már számtalan embert tett szerencsés. Ajánljuk tehát, hogy alábbi szerencse-naptárból születése- vagy névnapja mellett jelzett számot mielőbb postautalvánnyal megrendelje.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Ezen szerencse-naptárban foglalt osztálysorsjegyek csakis Királyfi és Társa bankháznál kaphatók Budapest, VI., Andrássy-út 60.

Table with 12 columns (Január to December) and 31 rows of numbers for each month, representing lucky numbers for birthdays and names.

Kérünk azonnali megrendelést mert ezen számok hamar elkelnek. Első húzás már május 22. és 23-án. A 6 húzás alatt 100,000 sorsjegy közül 50,000 nyer összesen 13 millió 160,000 koronát. Arak az I. osztályra: I egész sorsj. 12 kor., I fél sorsj. 6 kor., I negyed sorsj. 3 kor., I nyolcad sorsj. 1 kor. 50 fillér. KIRÁLYFI és TÁRSA BANKHAZA a m. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusító-helye Budapest, VI., Andrássy-út 60. szám.

DÉLI VASUT.
Folyó évi május hó 1-én a déli. vasut magyar vonalain új menetrend lép életbe, mely a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:
Budapest-pragerhoi vonal.
A 211 és 212 sz. személyvonatok, melyek a balatoni fürdővádban Budapest és Balaton Szt-György közt vasár- és ünnepnapokon pedig Nagy-Kanizsáig és viszont is közlekednek lényegesen gyorsítva lettek, úgy hogy menetrendjük június hó 20-tól bezárólag szeptember hó 10-ig a következő lesz: Indulás Budapestről 5 óra 25 percek délután, érkezés Balaton Szt-Györgyre 9 óra 36 percek este; indulás Balaton Szt-Györgyről 5 óra 11 percek reggel, érkezés Budapestre 9 óra 22 percek délelőtt; Vasár- és ünnepnapokon érkezés Nagy-Kanizsára 10 óra 26 percek este s az ellenirányban indulás Nagykanizsáról 4 óra 20 percek reggel, Budapest és Székesfehérvár között a helyi forgalom részére május hó 1-től kezdve naponként új 215 és 216 sz. személyvonatok indítottak a következő menetrendben: Indulás Budapestről 4 15 percek délután, érkezés Székesfehérvárra 6 óra 5 percek este; indulás Székesfehérvárról 6 óra 25 percek reggel, érkezés Budapestre 8 óra 30 percek délelőtt. Május hó 1-től kezdve úgy mint minden évben az összes gyorsvonatok Szántód helyett Balaton-Földváron fognak feltétlenül megállni s Balaton-Világos, Zamárdi és Szárszó megállóhelyek is a forgalom számára megnyitottak.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legváladék alatti biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: huygcsőfolyás, hólyagbajok, bujakoros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bűrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfiugyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregbe egyéneknél. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszeresek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Bohán-utca sarkán, L. emelet).
Dejrat a lépcsőnél. Külön várótermék
Rendelés délelőtt 9-3-ig. este 6-8-ig.

BUTOROK

úgy készpénzért, mint részletfizetésre

alegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű legújításokban

Ehrenten és Fuchs testvéreknél, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 8.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Börszék- ipar

butorborsajátás és bútorárusítás.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmegjobb ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-út 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

huygcsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfior, magömléseket, a bujakor utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire időskorú is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyómdómad szerzőt, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudós, volt császá. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 6 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre leggyorsabb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemzeti betegségeket és ezek okozóit gyógykezelésük módját tárgyalja, költ. ára 3 fét 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 fét beklüdes mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Röptében világ körül

Díszes kiállítás, értékes ajándékmű. Egyesíti a szepet a hasznossal.

Kétszázötvenhat remek képbemutatja a világ szépségeit.

A képek magyarzó szövegét írta: **TIMÁR SZANISZLÓ.**
Ara díszalumboktésben 20 kor.

Megrendelhető a **LAMPEL RÓBERT-FÉLE** WODIANER F. ÉS FIAI cs. és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

KENDI ANTAL

Budapest, V., Károly-u. 2.

az evangélikusiskola-épületben. Nagy műtár valódi börszék- és karos székekben, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt nádszékek átállítással borszékekre olcsó árakban.

Videkimegrndelések gyors és pontos eszközözése.

HUZÁS MÁJUS 1-én.

Főnyeremény 35,000 Lira. KAPHATÓ 24 havi részletfizetésre; havi betétes 1 darabon 2 korona. Már az első részlet és 36 kr. porto beklüdes ellenében kistám a sorsjegyek és ezek okozóit gyógykezelésük módját tárgyalja, költ. ára 3 fét 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 fét beklüdes mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Olasz

vör. kereszt SORSJEGY

FLEISSIG SÁNDOR bankháza Bpest, VII., Erzsébet-körút 2.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást ónzó szerződésnek, 30 éves kórházi és magánykórházi tapasztalatai alapján legva legjobban ajánlható.

Dr. CZINCZAR J.

egyetem. orvosorvost

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozom avar nőknél mindennemű bármily régi kórelő

Nemi betegségeket egy mint huygcsőfolyást, hólyag- és vizeletbajokat, bujakoros sebeket, syphilist, önfertőztetésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb börtbetegségeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotentia) meglepő biztos eredményre gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-út 14. sz. I. e. Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig. Külön váróterem. Külön be- és kijárás. Levelekre rögtön válasz.

BUTOR

készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban

FUCHS BODOG-NÁL BUDAPEST, József-körút 26. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást ónzó szerződésnek, 30 éves kórházi és magánykórházi tapasztalatai alapján legva legjobban ajánlható.

Dr. CZINCZAR J.

egyetem. orvosorvost

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozom avar nőknél mindennemű bármily régi kórelő

Nemi betegségeket egy mint huygcsőfolyást, hólyag- és vizeletbajokat, bujakoros sebeket, syphilist, önfertőztetésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb börtbetegségeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotentia) meglepő biztos eredményre gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-út 14. sz. I. e. Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig. Külön váróterem. Külön be- és kijárás. Levelekre rögtön válasz.

Közelebbi adatok az állomásokon kifüggesztett menetrend-hirdetményekben foglaltaknak. Zsebréti menetrendek úgy mint eddig a vasúti pénztáraknál árusítottak el.

PROSPECTUS.

1902. évi magyar kir. adómentes 4°-os korona-járadék-kölcsön.

Kibocsátva 1.087.470.000 korona névértékben:

az 1889. évi 4°/2°-os magyar államvasuti aranykölcsön,
 az 1876. évi 5°/o-os magyar keleti vasuti kölcsön,
 az 1888. évi 4°/2°-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsön,
 az 1889. évi 4°/2°-os magyar államvasuti ezüstkölcsön,
 a 4°/2°-os magyar regale-kártalanítási kölcsön-kötvények
 convertálása, illetőleg beváltása céljából.

Hirdetmény.

Az 1902. évi V. törvények 6. §-a alapján 1,087,470,000 korona névértékű összegben 4°/o-kal kamatozó adómentes koronajáradék-kölcsön bocsátatik ki, mely kölcsön kizárólag az ezen törvényekben felsorolt államadóságok convertálására, illetőleg beváltására fordítandó.

A kölcsönkötvények bemutatása szólnak és	betűs (202,001—256,700 számig)	egyenként	100 koronáról
54,700 darab A	B (304,001—704,000)	"	200 "
400,000 " B	C (238,001—396,000)	"	500 "
158,000 " C	D (666,001—866,000)	"	1000 "
200,000 " D	D/2 (1—247,000)	"	2000 "
147,000 " D/2	D/5 (1—27,800)	"	5000 "
27,800 " D/5	E (31,601—40,600)	"	10,000 "
9,000 " E			

szóló címletekre vannak osztva.
 A címletek az 1892. évi XXI. törvények alapján kibocsátott 4°/o-os járadékkötvényekkel — eltekintve a keltezés, a törvényszakszerűség és az aláírások, valamint a szelvényív tartama s az utjonnan hozzájött szelvénybeviteli helyekre nézve természetesen jelentkező eltérésektől — teljesen azonosak. A címletek emellett magyar, német, francia és angol szöveggel állították ki a m. kir. pénzügyminiszter, a m. kir. központi állampénztár igazgatójának, a m. kir. hitelszámvetőség főnökének laesimile-aláírásával és egy ellenőrző tisztviselőnek eredeti kézaláírásával vannak ellátva.

Ezen kötvények után 1901. évi december 1-től kezdődőleg **évi négy százalék** kamat fizetetik minden év **június 1-én és december 1-én** lejáró felévi utólagos részleteken.

A kötvények kamatszavanyékkal — melyeknek utolsója 1913. évi június hó 1-én esedékes — és szelvényátváltányval vannak ellátva, mely utóbbi ellenében az új szelvények annak idején a beváltóhelyeknél költségmentesen átvehetők.

A m. kir. pénzügyminiszterium általános törvényes határozmányok alapján föl van jogosítva arra, hogy legalább három hóval előzőleg közzétendő felmondás után ezt a kölcsönt egészben vagy részben névértékkel visszafizethesse.

Ezen kötvények, valamint az azokon levő kamatszavanyékok minden fennálló magyar bélyeg, illeték és adó alól fel vannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosítottak, úgy hogy a kamatszavanyékok minden levonás nélkül fizetettek ki.

A kamatszavanyékok esedékességük idejétől számítandó hat év elteltével, a kötvények pedig a visszafizetésre kitűzött határidőtől számítandó husz év elteltével évülnek el.

A kötvénybirtokos a kamatokat és az esetleg felmondott kötvények ellenértékét a lejárt kamatszavanyékok, illetve a felmondott kötvényeknek beszoállítására ellenében választás szerint felveheti.

a magyar korona országában fennálló beváltó helyeknél, valamint a beváltó helyeknél Bécsben, koronazárkékban, Berlinben, M. m. Frankfurtban és Hamburgban azon koronkint váltóárfolyam szerint, a melyen az átvezetés történik.

Párisban és Brüsszelben frankban, **Amsterdamban** hollandi forintban, és pedig:

a m. kir. központi állampénztárnál Budapestben, a budapesti és zágrábi kir. állampénztáraknál, valamint az összes magyar kir. adóhivataloknál,

azonkívül további intézkedésig:

Budapestben: a Magyar Általános Hitelbanknál, **Bécsben:** S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél, a K. K. priv. allgemeine Oesterreichische Boden-Credit-Anstalt című intézetnél.

Berlinben: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, S. Bleichröder bankháznál, Mendelssohn & Co. bankháznál, a Bank für Handel und Industrie című intézetnél, **M. m. Frankfurtban:** a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, nemkülönbözve:

Párisban, Brüsszelben és Amsterdamban a m. kir. pénzügyminiszterium által a beváltással megbízott helyeken,

Budapestben: a Magyar földhitelintézetnél, a Pesti hazai I. takarékpénztár-egyesületnél, a Magyar Ieszámítoló és pénzváltó banknál, a Pesti magyar kereskedelmi banknál, a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaságnál, **Bécsben:** az Union banknál, **M. m. Frankfurtban:** a Deutsche Effecten- und Wechsel-Bank című intézetnél, **Hamburgban:** a Norddeutsche Bank in Hamburg című intézetnél, L. Behrens & Söhne bankháznál, M. M. Warburg & Co. bankháznál.

A magyar kir. adómentes 4°/o-os koronajáradék-kölcsönre vonatkozó minden közlemény a „Budapesti Közlöny” és a „Wiener Zeitung”-on kívül négy külföldi, köztük két berlini és egy frankfurti hírlapban is közzé fog tétetni.

A végleges kötvények elkészítéséig a m. kir. pénzügyminiszterium részéről egységesen kiállított, az 1901. évi december 1-től 1903. évi május 31-ig folyó kamatokról szóló három szelvényvel ellátott **ideiglenes elismervények** adatnak ki, a melyeknek végleges címletekre történő költségmentes kicserélése iránt a különböző szelvényfizetési helyeken annak idején a közelebbi értesítések köztudomásra fognak hozni. A végleges darabok tehát az 1903. évi június 1-től folyó kamatokról szóló és következő szelvényekkel lesznek ellátva.

A magyar kir. Pénzügyminiszter az 1902. évi V. törvényekkel által felhatalmazást nyert, hogy az e törvények 2. §-ában felsorolt állami adóságok kötvénybirtokosainak a kötvényekben kifejezett tőkét az állam nevében és helyett felmondhassa és ha a bevándorolt kötvények birtokosai a kibocsátandó 4°/o-os kötvények elfogadni hajlandók nem lennének, a bevont kötvények névszerinti tökértékét készpénzben kifizethesse.

Budapestben, 1902. évi április hó 21-én.

A m. kir. pénzügyminiszter:
 Lukács s. k.

A convertálás feltételei.

Vonatkozással a magyar kir. Pénzügyminiszter Úr Ó Nagyméltósága fenti, a „Budapesti Közlöny”-ben megjelent hirdetményére, az 1902. évi V. t.-cz. értelmében a convertálendő államkölcsönök birtokosainak a kicserélés ezenel felajánlatik.

A kölcsönkötvények tulajdonosai, a kik az ezennel felajánlott kicserélési joggal élni kívánának, a kicserélendő kötvényeket

jelen felhívás közzétételétől

1902. évi május hó 10.-ig bezárólag

a következő kicserélési helyek egyikénél, és pedig:

Budapestben a magyar kir. központi állampénztárnál (pénzügyminiszteri palota), **Bécsben** a magyar kir. állampénztárnál (fővámbáz), **az összes magyar kir. adóhivataloknál,**

Zágrábban a királyi állampénztárnál, az eszéki, gospiel, ogulini, pozsegai, varasdi és vukovári kir. adóhivataloknál; továbbá

Budapestben: a magyar kir. Postatakarékpénztárnál, a Magyar Általános Hitelbanknál, a Magyar Általános Hitelbanknál, S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél, a K. K. allgem. Österr. Boden-Credit-Anstalt című intézetnél, az Union-banknál,

Bécsben: a magyar kir. Postatakarékpénztárnál, a Magyar Általános Hitelbanknál, S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél, a K. K. allgem. Österr. Boden-Credit-Anstalt című intézetnél, az Union-banknál,

Brünnben, Karlsbadban, Lembergben, Prágában, Reichenbergben, Triestben és Troppauban: a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézet főköjainél, **Berlinben:** a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél,

S. Bleichröder bankháznál, Mendelssohn & Co. bankháznál és a Bank für Handel und Industrie című intézetnél,

M. m. Frankfurtban: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, a Filiale der Bank für Handel und Industrie című intézetnél,

Hamburgban, Lipésében, Münchenben, Boroszlóban és Kölnben az ezen városokban közzétendő helyeknél,

Párisban a de Rothschild Frères bankháznál, **Brüsszelben:** L. Lambert bankháznál, **Amsterdamban:** L. Auerbach bankháznál, Lippmann, Rosenthal & Comp. bankháznál és az Amsterdamsche Bank című intézetnél,

az egyes helyeken szokásos üzleti órákban bejelenteni tartoznak.

A kicserélésnél a magyar korona országai területén a következő határozmányok irányadók:

1. A convertálendő kötvények következőképen fogadtatnak el fizetésüképen:

a) **1889. évi 4°/2°-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény**
 100 arft tőke névértékét ..... arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. június 30-ig bezárólag folyó 4°/2°-os kamatok fejében 1.875
 Összesen ..... arft 102.375
243 K. 75 Ft-é

b) **1876. évi 5°/o-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvény**
 100 arft tőke névértékét ..... arft 100.50
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 31-ig bezárólag folyó 4°/2°-os (5°/o-ból levonva 10°/o jövedelmi adó) kamatok fejében 2.25
 Összesen ..... arft 102.75
242 K. 65 Ft-é

c) **1888. évi 4°/2°-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvény**
 100 német bir. márka tőke névértékét ..... M 100.—
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4°/2°-os kamatok fejében 2.25
 Összesen ..... M 102.25
120 K. 25 Ft-é

d) **1889. évi 4°/2°-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény** 100 frt tőke névértékét ..... 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4°/2°-os kamatok fejében ..... 4 „ 50 „
 Összesen tehát ..... **204 K. 50 Ft-é**

e) **4°/2°-os magyar regale-kártalanítási kötvény**
 100 frt tőke névértékét ..... 200 K — f
 ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4°/2°-os kamatok fejében ..... 4 „ 50 „
 Összesen tehát ..... **204 K. 50 Ft-é**

Ezzel szemben az új 4°/o-os járadékkölcsön-kötvények, a melyek az imént felsorolt címletek convertálására szolgálának,
 100 korona tőke névértékét ..... 96 K 50 Ft-é
 ehhez adva az 1901. évi december 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4°/o-os kamatok fejében ..... 2 „ 33 „
 Összesen tehát ..... **98 K. 83 Ft-é**

hozatnak számításba.

A beszoállított 4°/2°-os, illetőleg 5°/o-os kötvények beszámítási értékének 4°/o-os koronajáradék-kötvényekkel ki nem egyenlíthető részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megfizetni.

2. A kicserélendő kötvények a folyó kamatokról szóló szelvényekkel szállítandók be és pedig:

az 1889. évi 4°/2°-os magyar államvasuti aranykölcsönkötvények 1902. évi augusztus 1-én esedékes szelvényekkel,
 az 1876. évi 5°/o-os magyar keleti vasuti kölcsönkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,
 az 1888. évi 4°/2°-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsönkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,
 az 1889. évi 4°/2°-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a 4°/2°-os magyar regale-kártalanítási kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel, a melyek eleeében a kiszolgáltató, 4°/o-os koronajáradék-kötvényekről szóló ideiglenes elismervények (6. pont) 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel lesznek ellátva. A mennyiben a kicserélendő darabok benyújtásánál azoknak még nem esedékes szelvények hiányoznak, ily szelvények ellenértékét a benyújtandó készpénzben kiegyenlíteni tartozik.

3. A kicserélendő kötvények letétele folyó szelvényekkel együtt, aláírási nyilatkozatok kíséretében történik, a melyek a kicserélési helyeknél költségmentesen kaphatók.

4. Kisorsolt és már esedékessé vált kötvények kicserélése el nem fogadtatnak, ellenben kisorsolt, de még esedékessé nem vált kötvények kicserélése tárgyát képezik.

5. A kicserélés végett bejelentett címletek beszoállítására, vagy az aláírással egyidejűleg, vagy a kicserélési határidő lejártától számított négy hét alatt történik, az utóbbi esetben a kicserélési hely részéről elegendőnek tartott biztonsági letétele mellett.

6. A benyújtott kicserélés végett benyújtott kötvényekről levélbéli igazolványt kapnak, a kiknek a benyújtás napjától számított **15 nap mulva** az igazolvány visszadására ellenében a 4°/o-os járadék-kötvényekről kiállított ideiglenes elismervények a reáuk eső névértékben az esetleg járó készpénz kiegyenlítését együtt kiadhatnak.

7. Ezen ideiglenes elismervények kiadása ugyanazon helyen történik, a melynél a kicserélendő régi kötvények letételek.

8. Az 1902. évi június 30-ig fel nem vált ideiglenes elismervények ezen időtől kezdve a benyújtónak számlájára és veszélyére az illető beváltóhelynél maradnak.

9. Bizonyos meghatározott névértékű címletekre történő bejelentések csak annyiban vehetők tekintetbe, a mennyiben azok a kicserélési hely véleményére szerint a többi benyújtott érdekeivel meggyeztetettek.

10. A mennyiben a kicserélés végett benyújtott kötvények a német, francia, angol vagy németalföldi bilyeggel vannak ellátva, a benyújtónak kívánására az illető bilyeggel ellátott ideiglenes elismervények fognak kiszolgáltattani. Ilyen bilyeggel idegen bilyegyet viselő régi kötvények külön aláírási nyilatkozat kíséretében nyújthatók be.

11. Névre szóló és kötvényezett kötvények azon üzleti használatával, a melynek eddig a kamatfizetés nyugta ellenében történt, küldendők be convertálás végett a magyar kir. központi állampénztárhoz Budapestre.

Budapestben, 1902. évi április havában.

